

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarẽnh ne ja.

Rukadjwỳ ne prĩne Jeju'ã ajarẽ. Rwỳk krax kurũm ne 'ã ujarẽnh tẽn àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwỳnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarẽnh kadjy apỳnh me õ pyka djàri'ỳr mrã. NhyM Ruka kõt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunĩ kadjy pi'òk no'òk ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Nãm prĩne me kute Jeju'ã ujarẽnh kunĩkõt kuman prĩne kabin kam 'a kum pi'òk no'òk ne. Adjwỳnhdjwỳmã pi'òkbê *Metĩndjwỳnh Karõ Kute Meo Baja'ã* kum pi'òk no'òk ne.

Ruka Teopiremã amijarẽ.

¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Me kunĩ ne me kum akĩnh ne amex jarẽ ba badjwỳ imã akĩnh ne wãm amã pi'òk no'òk ne.

Me krãptĩ ne me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'òk no'òk ne. Me kute kraxrũm noo Jeju pumũnh ne memã kabẽn'ã ujarẽnh, me tãm ne me me imã arẽ nhyM me amũ me ijuk'ã 'ã pi'òk no'òk ne.

Ba kam badjwỳ inhõkre kadjwỳnhbê,

—Be, mexkumrẽx. Badjwỳ dja ba 'ã pi'òk no'òk nhyM kam mexkumrẽx, ane.

Mrãmri ne ba me'ỳr tẽ, me kute noo Jeju pumũnhja'ỳr tẽ. Me'ỳr tẽn prĩne abej me kukij ne kam Jeju kraxrũm prĩne mỳjja kunĩ maro tẽn

inomã kumẽn mar tỳx ne. Mar tỳx ne kam amã 'ã pi'òk no'òk ne. Dja ba prĩne mỳjja kraxrũm amã kòt 'ã idjujarẽnh tẽ, aje prĩne marmã. Me kute òbê amã arẽnh ga aje katàt maro atẽmmã ne ba badjwỳ mekòt amã 'ã pi'òk no'òko tẽ, aje omũnh ne aje amim,

—Mrãmri ne me katàt imã Jeju jarẽ, anhỹr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'òk no'òk ne.

Djakarij krabê Djuão rwỳkmã.

⁵ Be, ẽ, ije amã katàt Jeju'ã idjujarẽnh kadjy dja ba amã Djakarij kumrẽx jarẽn kam ijukri amã Jeju jarẽ. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudêjakam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij ngingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam pròdjwỳ idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tàmdjwỳ 'õ. NhyM bep me õ bẽnjadjwỳr nhidjibê ne Erodji ne memã nhỹ.

⁶ NhyM Djakarijmẽ prõ ar amẽ mrãnh katàt nhyM Metĩndjwỳnh arkam kĩnhkumrẽx ne. Nãm ar prĩne Metĩndjwỳnh kabẽnkòt amijo ba, Metĩndjwỳnh kute memã me katàt amijo ba'ã karõjakòt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrẽx. ãm ar mexkumrẽx.

⁷ NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjẽnme ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arỳm kubêngê:tte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar ne me Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam àpẽn tẽ, apỳnh me ingêt me kajmã'a àpẽn'ỳr ngjẽn djàri ne me me kudjwa Metĩndjwỳnhmã àpẽn tẽ. Nãm me ja kumrẽx mytyrwỳ 'òkam 'ỳr wadjàn kam apê:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwỳ 'òkam 'ỳr wadjàn

kam kum apê:n kam kato. Nãm ã meo anhÿro tẽ. Nhyam kam mekbê Abij me ja pãnh 'ÿr wadjàn Metĩndjwÿnhmã àpênh ba. Nhyam Djakarij, kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhkam mekõt Metĩndjwÿnhmã àpêho ku'ê. Nhyam me kute Metĩndjwÿnhmã kikre kudjy djà bôr kadjy kên mête à'àk ne kurên kôt 'ÿr wangij nhyam Djakarij kukràdjà jakôt ate Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjy djà bôrmã. Ate ne me kudjwa 'ÿr wadjà ne kum kubô.

¹⁰ Nhyam kute kum bôrkôt me kunĩ kikreti kabem Metĩndjwÿnhmã kabẽno ku'ê.

¹¹ Nhyam Djakarij boro dja nhyam aêrbê Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjy djà bôr djà jakÿxkôt 'ÿr kato.

¹² Nhyam omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma.

¹³ Nhyam kam kum,

—Djakarij, kwãrĩk wãnh atĩn prãm kêt. Arÿm ne Metĩndjwÿnh aje amijo adjà'wÿr ma. Dja on aprõbê Ixabeu tujarô gar amim akra my mÿ. Akra my mÿn kam kum idji Djuão jarẽ.

¹⁴ Dja gar tu akĩ:nhkumrẽx ne. Nhyam me krãptĩ ar akôt kĩnhkumrẽx, ar akra rwÿkkam kĩnhkumrẽx.

¹⁵ Nhyam Metĩndjwÿnh kadjy godja akra rax ne kam kabẽn mexkumrẽx ne. Godja uba kangô djàkrêo kôm kêt, nàr atemã kadjwati kangô* 'õo kôm kêt. Nhyam Metĩndjwÿnh Karõ raxo akra kadjwÿnhbê nhÿn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwÿnh Karõ mrãmri o ba.

* **1:15** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

¹⁶ Nhyim mekbê idjaer krãptĩ dja me ò Bẽnjadwỳr Metĩndjwỳnh 'ỳr amijo akẽx, akra kabẽnkôt 'ỳr amijo akẽx.

¹⁷ Nhyim akra dja Bẽnjadwỳr kukãm tẽ, kute memã bôx djà'ã ujarẽnh nhyim me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ dja mrãmri o ba nhyim uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh Karõ kute Erijo ba nhyim umaja pyræk. Dja akra memã arẽ nhyim me nãmẽ me bãm akubyn kum kra jabê. Nhyim ate ajte memã arẽ nhyim me amakkre kêtja dja me akubyn katàt mrãn arỳm ajte kabẽn mexkumrẽx. Dja akra ã memã ane nhyim me arỳm Metĩndjwỳnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh Djakarij-mã kabẽn jarẽho ane.

¹⁸ Nhyim kam kum,

—Gêt kon ne. Mỳjkôt dja ba akabẽn ma? Arỳm iprõmẽ ar ibêngêtte. Djãm ar ijabatành ny godja bar ikra mỳ?

¹⁹ Nhyim kam kum,

—Ba ibê Gabrijeu ne ba Metĩndjwỳnh kabem dja. Ije amã kabẽn jarẽnhmã ne ijano ba awỳr tẽ. Mỳjja mextire ije amã arẽnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane.

²⁰ Aje amim ikabẽn mar kêtikumrẽx pãnh gêdja ga akabẽn kêt nhyim akra ruw. Dja akra nhõ akati 'ỳr bôx nhyim ruw ga kam ijukri akabẽn, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

²¹ Nhyim me kam kapôtã te Djakarij kam ama:, te bôx nhyim me kute kukràdjà 'õ marmãn kam abenmã kum,

—Ije tô mỳj got ar o ba? ane.

22 Nhyŋ kam arỳm katon te kute memã kabẽnŋmã. Nhyŋ me,

—Arỳm ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam mỳjja 'õ pumũ, ane.

Nhyŋ tu ikrao memã ujakreo djan kabẽn kêt mex ne.

23 Ne kam ar àpênh ba:n arỳm inomã kumẽn kam katon akubyn ũrkwãmã tẽn bõx.

24-25 Bõx nhyŋ kàjbê 'ãtũm nhyŋ kam prõbê Ixabeu tujarõn kam pijàm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirĩt kêt'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijàm djaje, tujarõkam. Nãm,

—Ota Bẽnjadjwỳr ipumũn kum ikaprĩn arỳm ijo mex. Jakam dja me ijã kabẽn kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwỳkmã kum arẽ.

26-27 Nhyŋ kam arỳm tujarõ'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyŋ Metĩndjwỳnh ajte kadjy mrãnh djwỳnhbê Gabrijeu jano, Marij'ỳr ano. Marij kurererkam ne kra kêt kumrẽx, me'õ 'ỳr mõr kêt kam. Nhyŋ bep me'õbê Jõdje ne kum kabẽn kajgo, kraxje 'ỳr mõr kêt. Nhyŋ bep Jõdje nhingêt ne Dawi. Apỳnh ne me õ pyka nhyŋ bep tu pyka abenã tỳm nhidjibê ne Garrêja. Nhyŋ bep kam krĩ 'õ nhidjibê ne Nadjare. Krĩ jakam ne Metĩndjwỳnh Marij'ỳr Gabrijeu jano.

28 Nhyŋ arỳm 'ỳr tẽn bõx ne kum,

—Marij, djãm ga? Metĩndjwỳnh ne arỳm akam ukaprĩn ajo ba, ane.

29 Nhyŋ Marij Gabrijeu kabẽn man axwe amikam umar ne õkre kadjwỳnhbê amim,

—Mỳj kabẽn got ja? ane.

30 Nhyŋ kam kum,

—Kwārīk wānh, Marij, atīn prām kêt. Mrāmri ne Metīndjwýnh akam kīnhkumrēx.

³¹ Ota, dja ga on atujarôn kam akra my mýn kam kum Jeju jarē.

³² Godja akra bēnjadjwýr rax ne ar meo ba nhym kam me 'ã abenmã kum, “Metīndjwýnh pymati kra”, ar o ba. Gêdja Bēnjadjwýr Metīndjwýnh Jeju'ã bēnjadjwýr rax mē nhym kam ar meo ba. Ingêtbê Dawi bēnjadjwýr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba.

³³ Tãm godja tūmràm mekbê idjaer kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba. Dja bēnjadjwýr rã'ã rã'ãn ar meo ban o ino rer kêtikumrēx, ane. Nãm ã kadjy mrānh djwýnh kum ane.

³⁴ Nhym kam kum,

—Godjãm me'õ iwýr mōr kêtjakam ba ije ikra mýnhmã. Mýj godja imã ikra dji? ane.

³⁵ Nhym kam kum,

—Metīndjwýnh Karō dja awýr ruw. Metīndjwýnh pymati Karō dja awýr ruw. Djãm tãwãbê mýjja týt? Ta gêdja tu amã akra jadjà nhym akurūm kato. Ne kam prīrerūm mrāmri mexo tuknīn mexkumrēx. Kam axwe 'õ kêtikumrēx. Nhym me kam kum Metīndjwýnh Kra jarē.

³⁶ Ota anhōbikwa Ixabeu te kubêngêtte ne arým tujarō. Me kute Ixabeumã kra kêt jarēnh ar o baja ne arým tujarō. Adjwýnhdjwý ne kra my wajêt nhym arým jêt'ã mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut.

³⁷ Djãm Metīndjwýnhbê mýjja 'õ bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrānh djwýnh kum ane.

³⁸ Nhym kam kum,

–Ă, mrãmri. Ibê Metĩndjwỳnh nhõ àpênh tũm. Gora gê akabênkôt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhym arỳm mã kurũm tẽ.

Marij Ixabeu'ỳr bõx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhym kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'ỳr tẽ, kute omũnhmã 'ỳr tẽ. Pykabê Djudêjakam krĩ 'õ'ỳr tẽ. Kam ne krãnh kumex. Nhym tẽn bõx ne Djakarimẽ Ixabeu ar ỳrkwãmã wadjãn kam Ixabeumã kabên.

⁴¹ Kum kabên nhym Ixabeu kute kabên marmẽ ro'ã kraja Marij kabên man kam kĩnh ne kàjmã amijã te. Nã tikkrekam kàjmã amijã te.

Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ raxo Ixabeu kad-jwỳnhbê nhỳn ar o ba

⁴² nhym kàj bê kabên ne kum,

–Metĩndjwỳnh ne arỳm ajo kĩnh, me nire kunĩ kuràm ajo kĩnh ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwỳ o kĩnhkumrẽx ne.

⁴³ Xô kum djãm ibẽnjadjwỳr rax ne Metĩndjwỳnh kute ijo kĩnhmã iwỳr inhõ Bẽnjadjwỳr nã jano? ane. Arỳm ne inhõ Bẽnjadjwỳr nã iwỳr bõx ba arỳm ikĩnhkumrẽx ne.

⁴⁴ Ê, ga imã akabên, ba akabên ma nhym kam ikra kĩnhkumrẽx. Itikkrekam jêtja kĩnhkumrẽx ne kam kàjmã amijã te, ba kam amã ikabên jarẽ.

⁴⁵ Ô kwep akĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwỳr ne arỳm amã kabên ga tu amijã akra kamnhĩxkumrẽx ne amim, “Mrãmri, Metĩndjwỳnh kabênkôt dja ikra rwỳkkumrẽx”, ane. Kam ne ga akĩnhkumrẽx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metĩndjwỳnhmã mex jarẽnh.

46-47 Nhyam kam Marij kutã kum kabên ne kàjmã Metĩndjwýnhmã rax jarênho dja, ne,
 —Dja ba mã Bẽnjadjwýrbê Metĩndjwýnhmã rax jarên
 kôt kum amikĩnh jarê.

Metĩndjwýnhbê ipytàr djwýnhkam ne ba ikĩnh
 raxkumrêx, ikadjwýnhbê ikĩnh ne kam
 kum amijarê.

48 Metĩndjwýnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptàn kam
 imã kĩnh jadjà.

Djãm adjàkam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm
 ibê õ àpênh kajgokumrêx. Ingridre nhyam
 kam tu Bẽnjadjwýr ijo amiptàn kam imã
 ikĩnh rax jadjà.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhijuk'ã
 abenmã ikĩnh jarênho tẽ, ikĩnh rax jarênho
 tẽ.

49 Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh
 rerek got? Axwe tỳx. Ga kute mỳjja pumũnh
 kêt imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadjà. Mrãmri ne tãwã mexkumrêx.
 Nãm mexo uma.

50 Ne mekam ukaprĩkumrêx. Me kute Metĩndjwýnh
 kabên mar ne kôt kute ar amijo baja mekam
 ne ukaprĩ.

Nhyam kamingrãny amũ me banhijuk'ã amũ maro
 tẽ nhyam Metĩndjwýnh me kamdjwý ukaprĩ,
 me banhijuk'ã me kamdjwý ukaprĩ tẽ.

51 Bep me kute amijo àmraja, me kute õkre kad-
 jwýnhbê,

“Ba ne ba ibẽnjadjwýr rax, ba ne ba irax”, anhỳrja,
 memã ne arỳm amimao pôx ne kàjbê me
 kumẽ.

52 Ne me bēnjadjw̄yr rūnh memã ȳrja me tãm ne tu ar̄ym meo kàtàm ne, ne kam pãnh me kute amijo kàtàmja, me kute amijo àmra kêtjao bēnjadjw̄yr rūnh ne.

53 Ne kam ajte me õ mỳjja kêt, me kum prãmja ne mỳjja mextireo memã ajne ne o me kĩho ba. Ne kam pãnh me õ pi'òk kaprĩ rūnh, me õ djw̄y krãptija ar̄ym meo ajkēn aminêje me ano nhym me ȳkam ar ba.

54 Metĩndjw̄ynh kute amrēbê me bakukãmãremã katàt arēnhkôt ne ar̄ym me baman kum me bakaprĩ.

Ne me babê idjaer, me babê õ àpēnhja ne kum me bakaprĩn me baw̄yr ruw ne amikôt me bajo mōn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

55 Amrēbê ne me banhingêt Abraãomã kabēn ne kum kaprĩ, me bakajmã'ã kum kaprĩ ne kam kôpdji'ã me baman kum me bakaprĩ. Dja kum me bakaprĩ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabēno ane.

56 Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym kam 'ã mytyrw̄y amãnhkrut ne ikjêkêt nhym ar̄ym mã tē, mã õ pykamã tēn bôx.

Djuão rw̄yk'ã ujarēnh.

57 Nhym kam Ixabeu kra rw̄yk djà nhõ akati ar̄ym 'ȳr bôx nhym kam kra my ruw.

58 Nhym kam õbikwa kuman ar̄ym kĩnhkumrēx. Nhym atãri ar ũrkwākam me jadjw̄y kuman kam kôt kĩnhkumrēx. Metĩndjw̄ynh kam ukaprĩ raxkôt kuman kam kudjwa kĩnhkumrēx ne.

59-60 Nhym kam ar̄ym kra rw̄yk'ã pi'òk kamrêk pydji nhym me kute my nhinhu kà krã'ymã bit

kute kum Djakarij jarēnhmã, bit kute kum bãm
nhidji jarēnhmã nhym nã memã kum,

—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

⁶¹⁻⁶² Nhym me kam kum,

—Je tô mỳkam? Nhỹnh ne anhõbikwa 'õ ã idji ane?
anen kam bãm'ỳr akẽx ne kum ikrao ajakre. Idji
jabej kukjêr kadji ne me bãm mã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarēnhja kute? ane.

⁶³ Nhym kam bãmja kute memã idji no'òk kadji
mỳjja'ã me ku'uw nhym kam me kum o tẽ nhym
kam memã idji no'òk ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhym me omũn kam ari aben pumũn abenmã
kum,

—Je tô mỳkam? Mỳj got ja? ane.

⁶⁴ Nhym Djakarij kute idji no'òkmẽ ro'ã arỳm ajte
kabẽn ne kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarēho dja.

⁶⁵ Nhym kam ar õ kròkam me ja tĩn prãm ne kam
abenmã arēho ipòk ne. Pykabê Djudêjakam apỹnh
krãnhrekam me õ krĩkam ne me abenmã arēho
ipòk ne.

⁶⁶ Nhym me kam kuma:n ar o ba, Metĩndjwỳnh
kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam
abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwỳnhmã mex jarēnh.

⁶⁷ Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ raxo bãmbê
Djakarij kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba nhym amũ
Metĩndjwỳnh djô'ã kabẽn jarēho dja ne Jeju
kumrẽx'ã ajarẽ. Jejubê bẽnjadjwỳr rax ne kubê
mekbê idjaer pytãr djwỳnh'ã ajarẽ. Ne kam ijukri

Djuão jarẽ. Nhyrn bep Jeju kumrẽx ne 'ã ajarẽ ne memã kum,

68 —E kum me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwÿr mexkumrẽx. Ba gop me amã me banhõ Bẽnjadjwÿr, me banhõ Metĩndjwÿnh mextire jarẽ.

Mÿkam? Bir, nãm ta õ me ba djwÿnh'ÿr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawÿr ruw.

69 Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba kadjy ne arÿm me bamã me bapytãr djwÿnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, õ àpênh tũmja.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatãnh djãkam ne me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar me bajo ba kadjy arÿm ingêt jabatãnh djãkam nõ.

70 Me kute Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh kabên kôtô.

Amrêbê ne Metĩndjwÿnh kute kabên jarênh djwÿnh mexkumrẽx jamã kabên jarênh kôt ne arÿm me bamã ano.

71 Kute me bakurê djwÿnhbê me bapytãrmã, me kum me bakurê ne kute me bajo bajabê me bapytãrmã ne Metĩndjwÿnh me bawÿr ano.

72 Nãm me bakukãmãremã kabên pydjın arên memã kum,

“Dja ba imã me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabên mexja mã kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kôt me bawÿr ano.

73 Nãm ã me bakukãmãrebê Abraãomã kabên pydjın arênho anen kam katãt kôt kuma.

74 Kute me bakurê djwÿnhbê me bapytãr, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjãpênhmã.

⁷⁵ Me bamextire ne katàt bamrãnh ne kum badjàpênhmã. Me batĩnri Metĩndjwýnh kabem kribêm ar me babao rãm ne mũ jamã ne kum arẽ.

Nãm ã Abraãomã kabên jarênh anen kam katàt kôt kuman me bawýr me bapytàr djwýnh jano, Bẽnjadjwýr jano, ane.

Nãm ã Djakarij memã Jeju jarênh anen kam ajte kramã kabên jarẽ, krabê Djuãomã 'ã karõ, Djuão Jeju kukãm tẽmmã 'ã kum karõ ne kum,

⁷⁶ –Bep ga, akmere, ga dja ga Bẽnjadjwýr kukãm tẽn kutêp me akre gê me kuman Bẽnjadjwýr kam amakbê katàt amijo ba.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýrmã katàt pry djirja pyræk. Gêdja me ajã,
 “Metĩndjwýnh Pymati kabên jarênh djwýnh ne ja”,
 ane.

⁷⁷ Nà, ga dja ga kukãm tẽn memã arẽ. Ta kute õ me ja pytår ne ar meo bamã memã arẽ. Mã ne me bapytår o?

Apýnh me bajaxwe djàri kute tu o bingrành ne me bakam ngryk kêtã. Kute ã ukapřikôt me bapytàro anhýrmã.

⁷⁸ Mrãmri ne me Batĩn djwýnh kum me bakapřĩ rax ne. Ne kam kàjkwa kurũm me bapytår djwýnh me bawýr ano.

Kute me bamã irã djà pyræk. Kute mrãmri ne myt kute me bamã irãn kute me bakurwýja pyræk ne me bawýr ano.

⁷⁹ Me kum tyk puma, me tĩn prãmja ne me kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam me krĩja pyræk.

Nhym bep me bapytàr djwỳnh dja me jamã tĩn prãmo ajngrã. Ga akati kute akamàt kô nhipônhja pumũ.

Dja ã me bamã me batĩn prãm, me bamã batyk pyma ã o bingrãnhõ ane gu me kam badju-mar mexkumrẽx ne ar baba. Tãm ne ja.

Nãm ã Djakarij kramã 'ã karõo ane, Jeju kukãm tẽm ne kute kutẽp me akremã.

⁸⁰ Nhym kam kra arỳm kàjmã krã tẽn kam Metĩndjwỳnh kabẽnkôt amijo ba. Kute kôt amijo ba rã'ãn abatãnh. Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Õ akati kutẽp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbê idjaermã amijo amirĩt nhõ akati amiwỳr kam amakbê kapôt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwỳk'ã ujarẽnh.

Mat 1.18

¹ Nhym kam bẽnjadjwỳr raxbê Xedja Agujtu memã kabẽn jarẽ. Xedja Agujtu ne me kunĩmã nhỹ. Nãm memã kabẽn jarẽn memã kum,

–Me akunĩ, pyka kunĩkôt dja ga me anhingêt nhõ pyka'ỳr aba gẽ me me anhidji'ã pi'òk no'òk, ba ije me ajã akre kadjy, ane.

² Me kute me idji'ã pi'òk no'òko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirẽnhu, bẽnjadjwỳr bajtem, pykabê Xirijkam memã nhỹ. Kam ne me kute bẽnjadjwỳr raxbê Xedja Agujtu kabẽnkôt me idji'ã no'òkmã.

³ Nhym kam me kunĩ apỳnh krĩ djàri'ỳr ajmã. Apỳnh me ingêt nhõ pykakam abatãnh djàri'ỳr ajmàn kam bõx. Bõx nhym me kam me idji'ã pi'òk no'òko tẽ.

4-5 Nhym kam Jôdjemě Marij ar adjwỳnhdjwỳ me kudjwa ingêt nhõ pyka'ỳr tẽ, ingêt bê Dawi rwỳk djà'ỳr ne ar tẽ. Arỳm ne kum kabẽn ne. Kraxje 'ỳr mõi kêt rã'ã. Nãm kum kabẽn kajgo. Tu pyka abenã mẽnh nhidjibê ne Garrêja ne kam apỳnh ne krĩ djari idji. Garrêjakam krĩ nhidjibê ne Nadjare. Kurũm ne ar tẽ. Marij arỳm tujarô tỳx nhym ar tẽ. Atemã ajte pyka 'õ tu abenã tỳm nhidjibê ne Djudêja. 'Ỳr ne ar wabi ne kam tẽ:n kam krĩbê Berẽ'ỳr bõx. Ingêt bê Dawi rwỳk djãmã tẽn bõx, õ pyka nhidjibê Berẽmã tẽn bõx, me kute ar idji'ã pi'ók no'õkmã.

6-7 Nhym kam me kumex ne prĩne Ar kubê kikre kre jaê. Nhym kam kra rwỳk djà nhõ akati arỳm 'ỳr bõx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubêkào kupun o tẽn mryti djàkur djàkam kudji, me kute prĩne Ar kubê kikre kre jaêrkam.

Mry pumũnh djwỳnh Jeju'ỳr bõx.

8 Nhym krĩ nokà'ã ne mry nhõ kapôt. Nhym arỳm akamàt. Nhym kam mry nhõ kapôtkam ar kute mry pumũnh djwỳnhja õ krit pumũnhõ dja.

9 Nhym kam Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh ar nokrekam kato nhym Metĩndjwỳnh jadjênh prĩne ar kurwỳ ne arkum ipók ne. Nhym arkum uma ne kam madjà tertet ne.

10 Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh arkum,

—Kwãrĩk wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mỳjja mex jarẽnhmã tẽ. Ê, me akĩnh djà ne arỳm me akadjy kato. Me akunĩ akĩnh kadjy, akĩnh raxmã.

11 Ë, akamàt ja tãmkam ne me apytàr djwỳnh arỳm me akadjy ruw. Dawi nhõ pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh.

12 Tãm ne ajbir rwỳk nhym nã kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irwã. Kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irkôt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh arkum ane.

13 Nhym kam ar aêrbê kàjkwa kurũm Metĩndjwỳnh me ano, amikadjy mrãnh djwỳnh jano nhym katon kumex, kumrẽx kator jakôt ne me katon kumex ne kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽnho kumex ne mry pumũnh djwỳnhmã o amra,

14 –Kàjkwakam ne Metĩndjwỳnh me:xkumrẽx, tỳ:xkumrẽx, uma:kumrẽx.

Gora gê me kunĩ kàjmã kum mex jarẽnho tẽ. Arỳm ne pykakam me wãmã umar mex jarẽ.

Gora gê õ me wãkam kĩnhwã umar mex ne ar ba, ane.

15 Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh anen kam mã ar kurũm kàjkwamã wabi. Nhym kam ate mry pumũnh djwỳnh abenmã kum,

–Gêtô gwaj gop Berẽmã mõn goja karàkôt omũ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute gwaj bamã arẽnhja pumũ, anen kam 'ỳr prõt ne.

16 Prõt ne Marijmẽ Jòdje ar'ỳr kato nhym mryti djàkur djàkam nõ, ngrire ne nõ nhym ar omũ.

17 Nõrkôt omũn kam memã arẽnho ajkate. Kadjy mrãnh djwỳnh kute mry pumũnh djwỳnhmã arẽnhja, kute Marij kra jarẽnhja ne me memã arẽnho ajkate.

18 Nhym me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mỳj gotja? Mỳkam got Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnhja katon kumex? anen ari aben pumũnho akẽx.

¹⁹ Nhy m bep ãm Marij ta kute kraxkõt mar ne amikam mỳjja kunĩ ma:ro tẽn 'õo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhy m kam mry pumũnh djwỳnh kapõt mã akẽx. Kadjy mrãnh djwỳnh kute arkum arẽnhkõt ne ar karà nõrkõt omũ. Kõnh ne arkum kudji nhy m ar mỳjja kunĩ pumũn kuman kam Metĩndjwỳnh mã mex jarẽnho mõ. Ne kàjmã kum rax jarẽnho mõn kum,

—Metĩndjwỳnh, gajbit ne ga apydjin adjukapri, amex, arax, atỳx, anhỹro mõ.

Ar kute Metĩndjwỳnh mã Jeju djar.

²¹ Nhy m kam arỳm 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhy m ar my nhinhu kà krãtan kam ajte kum idji Jeju jarẽ. Tikkekam jêt kêttri Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kute kum idji jarẽnhja ne kum arẽ.

²²⁻²⁴ Nhy m kam akati krãptĩ nhy m ar krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr o tẽn. Ar kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Metĩndjwỳnh mã armã ne ar o tẽn. Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'õk no'õkkam ne memã,

“Me akra my kutewa gêdja axidjuw ga me Bẽnjadjwỳr djwỳnh mã me umjuw, kute o aminhõ mã”, ane.

Kõt ne ar kute Djeruxarẽ mã Jejuo tẽn ne kum armã. Ar adjwỳnhdjwỳ kute Metĩndjwỳnh mã mry bõrmã. Arỳm ne Marij kamrõ ngràn kam kute Mõjdjê kukràdjãkõt Metĩndjwỳnh mã mry djàr ne kum õrmã. Amrẽbê ne Mõjdjê Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'õk no'õk ne memã kum,

“Ë, dja ga me akamrô ngràn kam Bënjadjwÿr djwÿnhmã tutte amë agan kum angã, nàr tutti no tÿr nyre amë abïn kum aga”, ane.

Jakôt ne ar kute kum àr ne òr nhym nãja akubyn Metïndjwÿnhmã mex ne ò kikretimã àrmã Djeruxarëmã o tẽ.

²⁵ Nhym bep Djeruxarëkam me'ò mybê Ximião. Mrãnh katàt ne Metïndjwÿnh kabënkôt ar amijo ba. Nãm arek mekbê idjaer pytàr djwÿnh, memã kaprï rênh djwÿnh, Kritukam ama. Nhym Metïndjwÿnh Karõ ar o ba.

²⁶ Ar o ban kam arÿm kum,

—Ë, atïn rã'ã dja ga Metïndjwÿnh kute anorja'ÿr bôx ne omũ. Kute me apytàrmã ne ano, kubé ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhÿtã 'ÿr bôx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metïndjwÿnh Karõ Ximiãomã ane nhym kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metïndjwÿnh nhõ kikreti'ÿr tẽ. Metïndjwÿnh Karõ ne ano nhym tẽ. Kumrëx ne ar kukãm tën bôx. Nhym Jeju nãmë bãm arkôt 'ÿr o bôx. Ar kute me amikukràdjà tũmkôt Metïndjwÿnhmã armã ne ar 'ÿr o tën o wadjà.

²⁸ Nhym Ximião omũn kumÿn kam Metïndjwÿnhmã mextire jarën kum amikĩnh jarën kum,

²⁹ —Bënjadjwÿr djwÿnh, jakam dja ga on imã ityk nhõ akati jarë, ba ibê anhõ àpênh dja ba wãm awÿr tẽ, aje imã arënhkôt.

Arÿm ne ba omũn arÿm ikĩnhkumrëx ne arÿm idjumar mexkumrëx ne. Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imã arënhkôt.

³⁰ Ga ga arÿm me utàr djwÿnh jano ba inoo omũ.

³¹ Anhÿr djwÿnhràm aje arënhja ne ga arÿm memã o akato nhym me kunĩ pyka kunĩkôt omũ.

³² Me utâr djwÿnhja ne kute a'u pyræk. Dja apÿnh me bajtemja no bô nhym me katàt mrã.

Nhym kam ajte me ibê idjaermãdjwÿ kĩnh jadjà. Kôt dja me me imã me ikĩnh jarë, me irax jarë, ane.

Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarënh ane.

³³ Nhym kam bãmmë nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũho dja.

³⁴ Nhym kam Ximião jãm aro akëx ne Metĩndjwÿnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kĩnh ne adjukaprĩkôt aro djuw mex ne arkum umar mex jarë gë ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akëx ne kum,

—Ota arÿm akra kute meo bikjêrmã bôx. Me babê idjaer kwÿ dja me kum kurên kam kôt amijo ajkë. Dja te kute memã Metĩndjwÿnho amirĩtmã nhym me mã aprÿ. Nhym bep me bakwÿ dja gu me mã bamã abên kam amiptàn kôt ar amijo baba.

³⁵ Nhym akra ta dja ar mekmã apôx ba. Godja me ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karõ nhym akra ta tu ar memã apôx ba. Ga gadjwÿ akra djô'ã akaprĩ rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nànhre kute gadjwÿ anhôpôkkam akaprĩ pyræk, ane. Nãm ã Ximião anhÿr djwÿnhràm kum arënhho ane.

³⁶⁻³⁷ Nhym kam me'õ nibê Ana adjwÿnhdjwÿ ar'ÿr bôx. Kubê Metĩndjwÿnh kabên jarënh djwÿnh 'õ, Panuwe kra, mekbê Axer 'õ. Nãm 'uwtĩ. Amrëbê ne mjên 'ÿr mō nhym 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arÿm kubê ty. Nhym kam 'uwtĩn arÿm kubêngê:xe. Arÿm 'ã amexbê 84.

Nãm Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ku'ên kator kêt-kumrẽx ne tu Metĩndjwỳnhmã àpênho dja. Akamàtmẽ akati kunĩkõt ne kum kabẽno ku'ên kadjy amijajbu.

³⁸ Ne kam kum ajmã ar'ỳr bõx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽn kum ukaprĩ jarẽ ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarẽ. Me utàr djwỳnh bõx ne kute me kurê djwỳnhbê akubyn me õ krĩraxbê Djeruxarẽ pytàrmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

–Arỳm ne bõx. Arỳm ne me bapytàr djwỳnh bõx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arẽnho anen kam ajte mã wadjà.

³⁹ Nhym kam Marijmẽ Jõdje ar Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukràdjà kunĩkõt arỳm mỳjjao tẽn inomã kumẽn kam akubyn pykabê Garrêja'ỳr tẽn kam ar õ krĩbê Nadjarekam bõx.

⁴⁰ Nhym kam kra kàjmã krã tẽn kam ì tỳx tẽ. Tẽn tẽn ì arỳm abatành ne kam no mexkumrẽx nhym kam Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhõ kikretikam ỳr.

⁴¹ Nhym na mê gaga mrãnh kunĩkõt Jeju nãmẽ bãm ar Djeruxarẽmã mrã. Me kute aben pydjìn kute Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar ne õ kwỳ krẽn rax kadjy ne ar 'ỳr mrã.

⁴²⁻⁴³ Nhym ajbir Jeju nõrny. Arỳm 'ã amexbê 12. Nhym ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydji'ỳr wabìn me'ỳr bõx ne mekõt ar õ kwỳ krẽn ba, Jejumẽ. Nhym me kam o ino re nhym nãmẽ bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry konenh te abej aprã. Nhym be nãm nõrnyja, arek Djeruxarẽkam ar ba nhym nãmẽ bãm ar kute mar kêt.

44 Nãm kute atemã me'õ arkôt mã tẽm pyræk. Nhyim 'ã akati pydji nhyim ar te õbikwakam abej aprã.

45 Ne kam kute Djeruxarẽkam ajte abejmã akubyn tẽ. Tẽn bõx ne kam te: ajte abej nhyim 'ã akamãt.

46 Nhyim akati kêt nhyim ar te ajte abej.

Nhyim kam akati nhyim kam ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum kato. Nhyim me ipõkri nhỹ, Mõjdjê kukràdjà jarẽnh djwýnh nhipõkri nhỹ, me kabẽn maro nhỹn kam me kukjêro nhỹ.

47 Nhyim me Jejukam no tyn nhỹ. Nãm tu me aêrbê prĩne mýjja ma. Nhyim me jadjwý mýjja jabej kukjêro nhỹ nhyim no mexkõt katãt memã mýjja jarẽnho nhỹ. Kam ne me kam no tyn nhỹ.

48 Nhyim nãmẽ bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhyim nã kum,

—Akmere, mýkam ne ga ar ibê ã anhỹr aba? Nã bãm abãmmẽ ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

49 Nhyim kam kum,

—Mýkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arym ne ba Ibãm nhũrkwão inhũrkwãn kam idjãpênhmã, ane.

50 Nhyim ar kute kabẽnja mar kêtikumrẽx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwýnhbê,

—Mýj kabẽn got ja? ane.

51 Nhyim kam arkôt tẽ, arkôt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabẽnkõt ar amijo ba. Nhyim bep nãja ne mýjja kunĩ man kum kĩnh ne.

52 Nhyim bep Jeju ta adjakamã no mex tũm ne amũ no mexo amikamẽnho tẽn kam ã abatãnh mex

ne. NhyM Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx. NhyM mebêngòkredjwỳ* kam kĩnhkumrẽx ne.

3

Ngòmã me angjênh djwỳnhbê Djuão.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

1-2 NhyM bep Djuão kapôt kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapôt kukritkam ar ba. NhyM kam Metĩndjwỳnh kum kabẽn ne.

Be, nhyM bep bẽnjadwỳr raxbê Xiberu Xedja. Me bẽnjadwỳr kunĩ kuràm rax ne me kunĩmã nhỹ. Ne kam amidjô'ã me kwỳ'ã bẽnjadwỳr rẽ. Nãm pykabê Djudêjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bẽnjadwỳr mẽ, kubajtem. Ne kam ajte pykabê Garrêjakam me ja kadjy Erodji'ã bẽnjadwỳr mẽ. Ne kam ajte pykabê Iturejmẽ Tarakônikam me ja kadjy Piripi'ã bẽnjadwỳr mẽ. Erodji kamybê Piripi'ã bẽnjadwỳr mẽ. Ne kam ajte pykabê Abirẽnkam me ja kadjy Rixanij'ã bẽnjadwỳr mẽ. NhyM ar kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadwỳr raxbê Ananhmẽ Kajbajmẽ ar ar meo ba. NhyM arỳm Xiberu Xedja memã ỳr'ã amexbê 15 nhyM ô'ã ar bẽnjadwỳr nyreja arỳm memã krĩ.

NhyM kam Metĩndjwỳnh Djuãomã kabẽn ne. Djuão kapôt kukritkam ar bajamã kabẽn ne.

³ NhyM kam kabẽnkôt ngòbê Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

* **2:52** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngòkre kute mrãmri ne apỳnh me õ pyka djari kunikôt me kunĩ bêngòkre pyræk. Kubê kà jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngòkremẽ ne me kunĩ bêngòkre.

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx gê me ajaxweo aknon me akam ngryk kêt. Ba kam on ngõnhmã me ajangjê, me aje ajaxwemã anhirekõt me kute me amar kadjy, ane.

⁴ Amrêbê ne anhÿr djwýnhràmm Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhbê Idjaij ne 'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Me'õ dja kapõt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

'Me apa. Ê, me on Bênjadjwÿr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwÿr rũnh kutêp pry mex ne kute memã katàt pry jadjwÿrja pyræk.

⁵ Nãm me inuw kunõ amrà ne kam krãnhre rũnhmẽ kryremẽ, kunĩ abenãnh imõk rê nhym pyka aben pyræk ne ikwã.

Nhym pry nhirô nhym me katàt adjuw. Ne pyka karõt djwÿ prĩne katen o aben pyræk nhym mêtumrẽx ne ikwãja pyræk.

Dja me ã Bênjadjwÿr djwýnhràmm axwemã irer ne katàt amijo bao ane.

⁶ Nhym me kunĩ dja me Metĩndjwýnh kute me utàrkõt me omũ', ane.”

Nãm ã anhÿr djwýnhràmm Idjaij memã arênh o ane. Kõt ne Djuã Bênjadjwÿr kukãm katon me akre ar o ba, nhym me kwÿ rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

⁷ Nãm Djuã me akre ar o ba nhym me itepato 'ýr bao ku'ê. Kute ngõnhmã me angjênhmã ne me 'ýr bao ku'ê. Nhym kam memã kum,

–Me akamingrãny ne ga me abê iry. Me ajaxwekam abê kangã. Mÿj me'õ ne me amã Metĩndjwÿnh ngryk nhõ akati jarẽ ga me umaje iwÿr aprõt kajgo?

⁸ Gop on me katàt Metĩndjwÿnhkõt amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anhirer ne aje Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx jabej gê me on me amã kato. Gê me me amexmã katon me akam kĩnho kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kĩnhja pyræk. Kwãrĩk wãnh me anhõkre kadjwÿnhbê anhingêt kukãmãre Abraãoo adjàmra kêt ne amim, “Me ba ne ba me ibê Abraão tàmdjwÿ. Dja Metĩndjwÿnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingêt kukãmãre Abraãokõt Metĩndjwÿnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikẽnh kêtumrẽx”, anhÿr kêt. Kwãrĩk wãnh ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ë, ba me amã arẽ. Dja ga me te abê Abraão tàmdjwÿ nhym Metĩndjwÿnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kum ajte Abraão tàmdjwÿ prãm jabej ren tu kẽnjao itun o amim Abraão tàmdjwÿ nhipêx nhym me ren tu katon kumex.

⁹ Ë, mrãmri arÿm 'ÿr. Metĩndjwÿnh kute me axwe pãnh memã akati jarẽnh arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjô apÿnh abenkam ô kêt nhym me kute kàr ne o mrãnh ne kute kuwykam rẽnhja pyræk. Arÿm ne Metĩndjwÿnh me ajã pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikẽnh 'ÿr. Dja me ajo mõn kuwykam me amẽ. Arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjômã 'yr kadjy kute parbê kàxkrãkô mÿnh ne o ãm pyræk, ane. Nãm ã Djuão

me krāptīmã arēnho ane.

¹⁰ Nhyṃ me kam kum,

—Ije tô mã dja ba me nê? ane. Metĩndjwýnh kute me ijo bikēnh kêt kadjy, mã dja ba me nê?

¹¹ Nhyṃ memã kum,

—Dja ga me ajõ nhõ kuběkà amãnhkrut ne kam me'õ nhõ kuběkà kêt mã ikjê ngã. Nhyṃ me'õdjwý õ kwý krēn djà krāptĩn kam me'õ nhõ djwý kêt mã amikutã kwý ngã, ane.

¹² Nhyṃ me kute bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh me kudjwa Djuão'ýr bõx, kute ngõnhmã me angjēnhmã. 'Ýr bõx ne kum,

—Bēnjadjwýr, mã gēdja ba me nê? ane.

¹³ Nhyṃ kam memã kum,

—Ë, me anhõ bēnjadjwýr kute me amã pi'ók kaprĩ jarēnhja 'ãnhbit dja ga me kum o atom. Kwãrĩk wãnh ga me ga amũ amim pi'ók kaprĩ kamēnh ne amýnh kêt. Dja ga me tu 'ãnh jamý, ane.

¹⁴ Nhyṃ me krākamngõnhredjwý kum,

—Ne me badjwý, mã dja ba me nê? ane.

Nhyṃ kam memã kum,

—Ë, kwãrĩk wãnh ga me me pa 'amýnh ne mekbê mýjjao aprõt kêt. Ne kwãrĩk wãnh ga me me kátãm'ã axwe rēnh ne me axweo me utàr ne mekbê ijēn me õ mýjjao aprõt kêt. Nhyṃ bep ga adjápēnh pãnh dja ga pi'ók kaprĩ byn tu akĩnh ne. Kwãrĩk wãnh ga me adjàkrê kêt, ane. Nãm ã Djuão memã kabēn jarēnho ane.

¹⁵ Nhyṃ me kunĩ Bēnjadjwýrbê kumkati jabej ajkam aman kam õkre kadjwýnhbê amim,

—Bep birãm tãm ne ja. Birãm Djuão got Metĩndjwýnh me bawýr ano, me bakadjy

Bēnjadjwÿrbê kumkatimã me bawÿr ano, ane. Birãm Kritu ne ja, ane.

16 Nhym kam Djuão me kunĩmã kum,

—Mrãmri ba ne ba ngõnhmãbit me ajangij. Nhym bep itotokbê me'õ bõxja. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bãm te irax ne 'ã inhibõn ije kum parkà 'ãpre bõnh ne o itēm prãme. Bep ãm ren irax ne ba ren arÿm kum apê. Nhym bep kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arÿm bõx 'ÿr. Djãm ngõnhmã kute me ajangjêhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me awÿr Metĩndjwÿnh Karõ jano, me katàt amrãnhbit'ÿr dja ano, kute ar me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arênhmã.

17 Gêdja bõx ne kam kute mrãmri ne me kute kõtÿk byr ne o kute bàygogore ka'uk ne kute kam mũm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykaçao tēm ne kute kuwykam ÿr nhym xêtja pyræk. Dja me'õja bõx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhym kuwyja dja pøk rã'ã: rã'ãn apêx kêtumrêx. Nhym bep bàygogo 'y mex'ã ne me mexja jakren mũm meo atom ne. Ne kàjkwakam õ pykamã meo mõ gê me kam kam kĩnhkumrêx ne ar ba. Arÿm kute ã meo anhÿr 'ÿr.

18 Nãm ã Djuão memã ane. Ne kam arek memã kabên jarênho tē. Nãm atemã kukràdjà krãptĩo me akre. Ne mã kabên nyo, kabên mexo ar me akreo ba.

19-20 Nhym bep bēnjadjwÿrbê Erodji ne axwekumrêx. Nãm axwe aben nhiby kumexo mõ, aben nhiby adjwÿro mõn kam ajte Djuão mekbê ijê djàkam iby kumê. Nãm kamybê upãnh'ÿr mõ,

upãnhbê Erodjij'ÿr mō. Nhym kam Djuão arÿm
kum kabēn jarēn kum,

—Kati, kwārīk wãnh, ane.

Nhym kam Erodji tu amakkre kêt ne Djuãobê ijê.

Kute ngômã Jeju jadjàr.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²² Anhÿr djwÿnhràm me kute kubê ijê kêtri ne
Djuão ngônhmã me kunī jangij ne kam ajte Jeju
ngônhmã adjà. Ngônhmã adjà nhym kam Bãmmã
kabēno dja. Kum kabēno ãm rã'ã nhym kàjkwa
abenbê ajkij. Abenbê ajkij nhym Metĩndjwÿnh
Karō 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Amijo tut ne 'ÿr ruw ne 'ã
tÿm. Nhym kàjkwa kurũm kabēn ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê. Ba akam
ikĩnhkumrêx, ane.

²³⁻³⁸ Nhym kam Jeju arÿm ta àpênhmã o krax ne.
Arÿm 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhym me we Jôdjeo Jeju bãm.

Nhym Jôdje bãm ne Eri.

Nhym Eri bãm ne Matat.

Nhym Matat bãm ne Rewi.

Nhym Rewi bãm ne Marki.

Nhym Marki bãm ne Djananh.

Nhym Djananh bãm ne Jôdje.

Nhym Jôdje bãm ne Mataxij.

Nhym Mataxij bãm ne Amox.

Nhym Amox bãm ne Naũ.

Nhym Naũ bãm ne Exi.

Nhym Exi bãm ne Naganh.

Nhym Naganh bãm ne Ma'at.

Nhym Ma'at bãm ne Mataxij.
Nhym Mataxij bãm ne Xemê.
Nhym Xemê bãm ne Jôdje.
Nhym Jôdje bãm ne Djoda.
Nhym Djoda bãm ne Djôwanã.
Nhym Djôwanã bãm ne Rexa.
Nhym Rexa bãm ne Djorba.
Nhym Djorba bãm ne Xarati.
Nhym Xarati bãm ne Neri.
Nhym Neri bãm ne Marki.
Nhym Marki bãm ne Adji.
Nhym Adji bãm ne Kodjã.
Nhym Kodjã bãm ne Erma.
Nhym Erma bãm ne Êr.
Nhym Êr bãm ne Djodjuwe.
Nhym Djodjuwe bãm ne Eridjê.
Nhym Eridjê bãm ne Djørĩ.
Nhym Djørĩ bãm ne Matat.
Nhym Matat bãm ne Rewi.
Nhym Rewi bãm ne Ximiãõ.
Nhym Ximiãõ bãm ne Djuda.
Nhym Djuda bãm ne Jôdje.
Nhym Jôdje bãm ne Djônã.
Nhym Djônã bãm ne Erijkĩ.
Nhym Erijkĩ bãm ne Merja.
Nhym Merja bãm ne Mena.
Nhym Mena bãm ne Matata.
Nhym Matata bãm ne Natã.
Nhym Natã bãm ne Dawi.
Nhym Dawi bãm ne Djexe.
Nhym Djexe bãm ne Ôbet.
Nhym Ôbet bãm ne Bôadji.

Nhym Bôadji bãm ne Xara.
Nhym Xara bãm ne Naxõ.
Nhym Naxõ bãm ne Amĩnadabi.
Nhym Amĩnadabi bãm ne Adjimĩ.
Nhym Adjimĩ bãm ne Ani.
Nhym Ani bãm ne Êrõ.
Nhym Êrõ bãm ne Perê.
Nhym Perê bãm ne Djuda.
Nhym Djuda bãm ne Djako.
Nhym Djako bãm ne Idjak.
Nhym Idjak bãm ne Abraão.
Nhym Abraão bãm ne Tera.
Nhym Tera bãm ne Nakô.
Nhym Nakô bãm ne Xeruk.
Nhym Xeruk bãm ne Ragau.
Nhym Ragau bãm ne Parek.
Nhym Parek bãm ne Ebe.
Nhym Ebe bãm ne Xara.
Nhym Xara bãm ne Kajnã.
Nhym Kajnã bãm ne Arpaxa.
Nhym Arpaxa bãm ne Xê.
Nhym Xê bãm ne Nôwe.
Nhym Nôwe bãm ne Ramek.
Nhym Ramek bãm ne Mexare.
Nhym Mexare bãm ne Enoki.
Nhym Enoki bãm ne Djarexi.
Nhym Djarexi bãm ne Mareju.
Nhym Mareju bãm ne Kajnã.
Nhym Kajnã bãm ne Inox.
Nhym Inox bãm ne Xexi.
Nhym Xexi bãm ne Adão.
Nhym Adão bãm ne Metĩndjwỳnh.

4

Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹⁻² Arým Djuão kute ngõnhmã Jeju jadjâr nhym Metĩndjwýnh Karõ kute amijo tut ne rwýk ne 'ã tým nhym Bãm kute kum kabēja kurũm Jeju tẽ. Ngóbê Djodão kurũm ne arým Jeju tẽ. Nhym Metĩndjwýnh Karõ raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ban kam kapõt kukrit'ýr o bõx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ýr bõx ne te kum mýjja'ã apné. Kute kabênkõt amijo ba jabej kum mýjja'ã àpnênh tẽ. Te kum mýjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptĩ. Kute ã kum anhýrkam kute mýjja krên kêtikumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prãm prĩne kubĩ.

³ Nhym kam Xatanaj kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh krakumrêx jabej goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê.

⁴ Nhym kam kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam ne, “Djãm djwýobit ne me kute amityx ne ar tĩn ne ba? Kati, Metĩndjwýnh kabêno djwý dja me amityx ne tĩn ne ba”, ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krãnh nhimõk'ýr Jejuo tẽn o bõx ne kum pyka kunĩkõt me akreo dja. Apýnh bēnjadjwýr kute meo ba djãri kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bãmẽ kapõtmẽ krĩ rũnhmẽ mýjja kunĩ jakre nhym omũ nhym kum,

⁶ —Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djãri dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abēnjadjwýr rax. Djãm mýjja kakrit, djãm mýjja punu got. Mýjja mexjakam.

Mýjja kräptĩ, mýjja pyma. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkõt amidjô'ã kum kungã nàr amã kungã.

⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kônkh akõnkrão nhÿn imã irax jarẽ ba arÿm amã kunĩ kanga ga arÿm amũ idjô'ã o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,

–Kati, Metĩndjwÿnh kute pi'õk no'õkkam ne,
“Bẽnjadjwÿr djwÿnh, Atĩndjwÿnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarẽn ajbitmã apê. Kwãrik wãnh atemã me'õmã rax jarẽnh kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarẽmã Jejuo tẽn Metĩndjwÿnh nhõ kikreti nhimõk'ÿr o wabin anhà'ã kudjan kum,

–Ë, goja abê Metĩndjwÿnh krakumrẽx jabej goja rũm tẽn ato.

¹⁰ Nãm we Metĩndjwÿnh kute pi'õk no'õkkam amã,
“Dja ba ikadjy mrãnh djwÿnhmã ajarẽ gẽ aneje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metĩndjwÿnh kute pi'õk no'õkkam we,
“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwÿnhmã karõ. Dja me atẽmkõt amã ikra dja gẽ kẽn 'õ apar ngãnh kêtikumrẽx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipãnh kum,

–Kati, Metĩndjwÿnh kabẽn'ã pi'õk no'õkkam ne,
“Kwãrik wãnh, Bẽnjadjwÿr Atĩndjwÿnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³ Nhym kam Xatanaj arÿm mýjja'ã kum àpnên pa. Nãm te kute Metĩndjwÿnh kabẽn kangan Xatanaj kabẽnkõt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnênho dja. Apÿnh mýjja djari kunĩ'ã te kum àpnênho djan 'ã kum àpnên pan kam mã kurũm tẽ. Ajte akati 'õ kadjy mã kurũm tẽ.

Krĩraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhyim kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ÿr tẽ. Metĩndjwÿnh Karõ arÿm kum tÿx jadjà, Metĩndjwÿnhmã àpênh mex kadjy kum tÿx jadjà nhyim tÿxkumrêx ne kam akubyn tẽn bôx.

Nhyim kam me abenmã Jeju jarênh o ajkate, pyka kunĩkôt ne me abenmã arênh o ajkate.

¹⁵ Nhyim Jeju apÿnh mekbê idjaer bikprõnh djakam ar memã Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã ujarênh ba. Memã 'ã ujarênh ba nhyim me kunĩ abenmã Jeju mex jarênh o ipòk ne.

¹⁶ Nhyim bep krĩraxbê Nadjarekam ne me atemã kabên. Nhyim kam Jeju Nadjarekam bôx, abatành djà'ÿr tẽn bôx nhyim arÿm pi'òk râràr. Pi'òk râràr kunĩkôt ne Jeju mekôt mekbê idjaer bikprõnh djà'ÿr mrãn wangijn krĩ. Ne kam arÿm kàjmã dja. Kute Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk jarênhmã kàjmã dja.

¹⁷ Nhyim me kum kungã nhyim kubyn o ajkij. Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij kute pi'òk no'òkjao ajkijn kam kadjy amijã no'òkjamã kato. Kum katon kam memã arênh o djan memã kum,

¹⁸⁻¹⁹ “Metĩndjwÿnh Karõ ne mã ijo ba. Arÿm ne amijo ipytà, ije me õ mÿjja kêtã kabên mex, kabên ny kàj bê arênh nhyim me kĩnhmã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijê kadjy ijano. Ije kàj bê memã kum, ‘On me akato. Me kute me abê ijêja on me akato’, anhÿrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê me no rãmã kum, ‘On me arĩt mex’, anhÿrmã. Kadjy ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê me 'uwtĩmẽ me kute meo bikẽnh nhyh me kaprĩn mrãnhmã kum, 'On me akĩnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikẽnh kêt', anhỹrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê memã kum, 'Ë, amex jakam dja on Bẽnjadjwỳr mekam ukaprĩ kato', anhỹrmã ne ijano ba tẽ", ane.

²⁰ Nãm ã Jeju memã pi'òk no'òkkòt amijarẽho ãmo anen pi'òk abenã kudjin akubyn kute pi'òko atom djwỳnhmã kungãn kam nhỹ. Nhyh kam me kunĩ Jejukam no tyn kumex, me bikprõnh djakam ne me Jejukam no tyn kumex.

²¹ Nhyh kam ajte ujarẽnhmo krax ne memã kum, —Amrêbê Metĩndjwỳnh kute kabẽn'ã pi'òk no'òk ja ne arỳm kato. Mrãmri ne kònkh kum kudji nhyh ajbir jakam kato. Me aje maro anhỹrjakam ne arỳm kato, ane.

²² Nhyh me kam abenmã Jeju mex jarẽho kumex kajgo ne abenmã,

—Je kum bep mexkumrẽx. Ga kabẽn mexja pumũ, Jòdje kra ne ajmãn me bajaêrbê kabẽn mexkumrẽx jarẽ. Jòdje kra, me baje Jòdje pumũnh tũmja tãm ne kra dji nhyh kabẽn mexkumrẽx jarẽho tẽ, ane. Nãm me ã kabẽn jarẽho ane.

²³ Nhyh kam Jeju memã kum,

—Birãm me aje imã me banhingêxê kabẽn tũm jarẽnhmã ne ga me anhõkre kadjwỳnhbê imã arẽho nhỹ, ba arỳm kuma. Birãm me aje imã, "Goja abê me kane djwỳnh jabej on amikanen amex", anhỹrmã. Goja aje mỳjja 'õ pumũnh jabej nàr aje mỳjja 'õ mar jabej goja on ipêx, ba me ikunĩ omũ, me inokam ipêx ba me ikunĩ omũ.

Rĩnakambit, krĩbê Kapanakambit ne ga ar mỳjja nhipêxo aba. Nhym 'ã ujarênh me iwỳr bôx ba me kuma. Goja on jakam, anhõ pyka djwỳnhkam mỳjja pumũnh kêt 'õ nhipêx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhỹrmã ne ga me anhõkre kadjwỳnhbê amim ijã karõ.

24 Ë, ba me amã mỳjja jarẽ. Mrãmri ikabẽn. Ë, got ren Metĩndjwỳnh kabẽn jarênh djwỳnh atemã pyka 'õkam tẽ nhym me ren arỳm kabẽn ma. Nhym bep kati, õ pyka djwỳnhkam me kute kukràdjãkõt omũnh ne kute kabẽn mar kêt. ãm me kute kukràdjãkõt mar kêt ne me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kêtumrêx ne.

25-26 Ë, gora me ikabẽn ma. Mrãmri ikabẽn. Me Metĩndjwỳnh kabẽn jarênh djwỳnhbê Erij ja ma. Amrêbê ne me'ã na kêtumrêx. Arỳm na kêt'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx nhym na rwỳk kêtumrêx ne. Nhym ajte na tỳmkam ajte na kêt ne. Nhym me prãmkam ar ba. Pyka kunĩkõt djwỳ kêtumrêx. Nhym prãm me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me nire 'uwtĩ krãptĩ. Djãm me'ỳr ne Metĩndjwỳnh Erij jano, me kute o djuw mexmã? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt'ỳr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire 'uwtĩ'õ'ỳr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidõ. Nhym bep krĩ nhidjibê ne Xarepta. 'Ỳr ne ano. Nhym me'õ ni bajtemja o djuw mex ar o ba.

27 Ajte Metĩndjwỳnh kabẽn jarênh djwỳnh 'õbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me krãptĩ ĩ kajêkam tẽ. Nhym bep Eridjêu kute me jao mex kêtumrêx. Kubajtem, kubê idjaer

kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurũm me'õbê Namãbit ne o mex ne, ane.

Nãm ã Jeju memã arẽho ane. Djãm ta õ pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmã mỳjja pumũnh kêt 'õ nhipêxmã? Kati, ta dja uk-abikõt amũ pyka mũjakam mỳjja kwỳ 'yro mõ. Nàr kon ta kute amimarkõt õ pyka djwýnhkam mỳjja pumũnh kêt 'õ nhipêx. Ne ta ukaprĩkõt amũ me mũ jakamdjwỳ mỳjja kwỳ nhipêx.

²⁸ Nhy m me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprõnh djakam me ja kunĩ ne me Jejukam ngry:k ne.

²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'amỳn bõm kumẽ. Nãm meo mõn krãnhre nhimõk'ỳr o wabi. Krãnhre konenh ne krĩbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amỳn krãnh nhimõk'ỳr o mõn o bõx. Ne bit kute amũ aparmã mẽn nhym tỳm ne tykmã o mõ nhym kam mekbê amikaban kam me õêxo tẽn katon mã tẽ.

Kute me'õ nêje me karõ punu janor.

Mak 1.21

³¹ Mã tẽn kam krĩraxbê Kapanakam bõx. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Kapanakam bõx. Bõx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjà 'ã ujarẽho dja. Pi'ók ràràrkam ne memã 'ã ujarẽho dja.

³² Nhy m me kabẽn man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tõ mỳj kabẽn ny got ja? Kabẽn mexkumrẽx. Nãm ã me bẽnjadjwýr rũnh kwỳ kabẽn mex anen ar prĩne kabẽno meo atomo ba, ane. Nãm Jeju prĩne kute amimar kõt katà:t memã amikukràdjà jarẽnhkumrẽx.

³³ Ne me bikprõnh djàkam memã 'ã ujarẽho ãm rã'ã nhym kam me'õ my kum akij. Me karõ punu'õ ne ar o ba nhym kum akij.

³⁴ Me karõ punu'õ kute me'õ my ar o baja tãm ne akij. Djãm me'õ bêngôkre* ne kum akij? Kati, e kum me'õ kadjwýnhbê, me'õ bêngôkre kadjwýnhbê, me karõ punu'õ ne Jejumã akij. Kubêngôkre ja ta àkjêr kêt. ãm me karõ'õ ne kum akij ne kam kute kubêngôkre mãn kute kum àkjêr pyræk. Ne kum,

—Ã, tô mã ne ga aje me ijomã? Ë, Jeju, Nadjare kra'õ, djãm aje me iparmã ne ga bõx. Arym ne ba me prĩne apumũ, ga ne Metĩndjwýnh arým amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ Nhym kam kum bẽn tỳx ne kum,

—On anhikrên akato, ane.

Nhym me karõ punu ikõta. Me ipõkri ikõtan kurũm kato. Kute kubêngôkre ajmã o kêtumrêx. Me karõ punu kute me'õo baja kator kutã ajmã o kêtumrêx. Nãm ikõ'yr kajgon kam mã kurũm katon tẽ.

³⁶ Nhym me kunĩ ari aben pumũn abenmã kum,

—Mỳj kabẽn gotja? Mã got on? Nãm tu kabẽno, umao bõm me karõ punu mẽ nhym mã tẽ. Djãm rerek got. Me bakàtãm'õ baje ã mỳjja ja'õo anhỳr kêtumrêx. Pydji ne tu kabẽno bõm me karõ punu mẽ nhym mã tẽ, ane.

³⁷ Ne kam abenmã Jeju jarẽho kumex. Bu'ã pykakam me ja ne me abenmã arẽho kumex.

* **4:34** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngôkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djari kunikõt me kunĩ bêngôkre pyræk. Kubê kà jakamẽ me kakràtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ bêngôkre.

Kute me punu krãptĩo mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ Nhyam kam Jeju me bikprõnh djà kurũm tẽn kam Ximão nhũrkwãmã wadjà. Nhyam Ximão djupãnhdjwỳja kanẽn nõ. Kanê kubĩ nhyam nõ. Nhyam me kum arẽ, kute o mexmã.

³⁹ Nhyam 'ỳr tẽn irãn kanêmã bẽn tỳx nhyam arỳm kum ire. Nhyam arỳm à kêt ne kàjmã dja. Kàjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyam arỳm para. Nhyam me Jeju'ỳr bao dja. Me kunĩ ne me 'ỳr õbikwa kanêo bao dja. Apỳnh me õbikwa kanê djàri ne me Jeju'ỳr meo ban meo bõx. Nhyam me pỳnhkõt me'ã ikra jadjuw nhyam me kunĩ arỳm mex ne.

⁴¹ Nhyam me karõ punudjwỳ me krãptĩ kurũm apõx ne Jejumã kum,

—Abê Metĩndjwỳnh kra, anhỹro ba.

Nhyam kam tu memã bẽn tỳx ne memã kum,

—On me anhikrẽn mã amũ mõi, ane.

Nhyam me karõ punu tu anhikrẽn mã mõi. Me karõ punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwỳnh kute amim Jeju Bẽnjadjwỳrbê kumkati kadjy ar ne anorkõt omũnh. Kute Jejubê Kritu kõt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarẽnhmã nhyam kubê aptàn ano.

⁴² Nhyam akati kêt nhyam krĩ kurũm arwãmã tẽn kam ar ba. Nhyam me abej mõi. Abej mõi 'ỳr kato. 'Ỳr katon bit kute kubê àptàrmã, arek mekam ãmmã ne me bit kute kubê àptàrmã

⁴³ nhyam memã kum,

—Ê, djãm me amãbit ne ba Metĩndjwỳnh'ã id-jujarẽnh tẽ? Kati, ije krĩ kunĩkõt kàj bê memã

arēnhmã ne ba me'yr tē. Kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tē. Ije memã amijã idjujarēnh ny jarēnhmã. Metĩndjwỳnh me kadjy Bēnjadjwỳr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije krĩ kunĩkôt memã arēnhmã. Kadjy ne ijano ba me'yr tē, ane.

⁴⁴ Anen kam mã memã Metĩndjwỳnh'ã ujarēnh mō. Apỳnh krĩ djàri ne kàj bê memã 'ã ujarēnh mō. Ne kam ajte amũ tēn krĩ 'õkam bõx ne me bikprõnh djakam ajte memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarēho dja. Nãm ã pykabê Djudêjakam memã 'ã ujarēho ane.

5

Ximão ar mã Jejukôt bikamēnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'õkam memã arēho dja, memã Metĩndjwỳnh kabēn jarēho dja. Imōti nhidjibê Gēnexare mỳrri ne memã arēho dja. Nhym kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhym me kwỳ nĩnh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamē. Me kamēn te kute marmãn kam 'ã aben ngingãho kumex ne Jejudjwỳ ngingãho mō.

² Nhym kam me umaje kãmã wadjà. Nãm ar kute tep pynēnh djwỳnhja kà dji. Kà djin kam katon kam kryre põho dja. Nhym amē kà nō.

³ Nhym kam ikjêjamã wadjàn kam õ kà djwỳnhjamã kum, Ximãomã kum,

—Amũ kamē, amũ kamēnh ngrire, ane.

Nhym kam amũ kamē. Kamēnh ngrire nhym kam kam nhỹn memã Metĩndjwỳnh'ã ujarēho nhỹ.

⁴ Ne memã 'ã ujarēnh pan kam Ximãomã kum,

—Ē, gop amũ ubỳmwã'ỳr kà kamēn kam mãn kryre mēn kam tep kwỳ pynê, ane.

⁵ Nhyr Ximão kum,

—Je kum bēnjadjwỳr, nã bãm ar te ari ar kryre rēnho iba ri nhyr akati. Ām tep kêt. Ba gop tu akabēnkôt kumē, ane.

⁶ Nhyr kam ar kumēn kam tu kam tep kwỳ pynê:nhkumrēx. Nhyr arỳm tep kute kryre rēnh 'ỳr.

⁷ Nhyr kam ar te o no katon kà nhikjējamã ikra bēno dja, ar kute 'ỳr kào tēmmã. Nhyr ar 'ỳr kào tē nhyr kam ar aprakamã kākam tepo ipu. Nhyr kam arỳm amē àr 'ỳr.

⁸⁻¹⁰ Nhyr kam Ximão Pedrumē ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaêrbê tep kwỳ pynê:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ê. Nhyr Ximãomē ar ro'ã kute tep pynēnh ar o baja kubê Xijagumē Djuão, Djebedêu kute ar irja, ar jadjwỳ ne ar abenkam no tyn ku'ê.

Nhyr Ximão Pedru mỳjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kōnkrão nhỳn kum,

—Bēnjadjwỳr, on mã ikurũm tē. Ga ne ga mrãmri amexkumrēx. Nhyr bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhyr kam kum,

—Kwārĩk wãnh amã ipyma kêt ne atĩn prãm kêt. Jakam gēdja ga on mebēngôkrebite atom ne memã ijarē gē me amim iman amim ikamnhĩx. Jakam dja ga tep pynēnh kêt ne kam mebēngôkrebite akprō, ane.

¹¹ Nhyr ar kam kà djin wabin kam mỳjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ãbit ngrà: ne. 'Ā ngrà tỳx ne mã kôt ajkamē.

Kute me'õ nhĩ kajêkam têu mex.

¹² Nhym kam akati 'õkam Jeju tẽn krĩ 'õkam bôx. Nhym me'õ ĩ kajêkam tēja prĩne kào ajkê, prĩne o tuknĩ. Nhym Jeju'ÿr bôx ne omũn kam pijàm djàje tẽn tu mÿrbê tÿm. Ne kam nõrkam kum amijarêho nõn kum,

—Běnjadjwÿr, aje inhĩ kajêkam itê markôt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhym kam 'ÿr ikra mõn kupên kam kum,

—Ije, ije ajo mex prãmã. On akà mex, ane. Nhym gêt ajmã kà nẽn kà mex ne. Kute o ãm tãm kam tebê kà mex ne.

¹⁴ Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarênh kêt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibê, kum amikà bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Mõjdjê kukràdjàkôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arÿm akà mexkôt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arÿm abenmã Jeju jarêho ajkate:n apÿnh abenmã arêho ba.

Nhym kam me itepato 'ÿr mõn 'ã akuprõ. Me kute kabẽn mar nhym kute me kanêo mexmã ne me 'ã akuprõ.

¹⁶ Nhym bep ta ne mã arwãmã tẽn kam Metĩndjwÿnhmã kabẽno dja, kum amijarêho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhym kam ajte akati 'õkam Jeju memã Metĩndjwÿnh'ã ujarêho dja. Nhym me arek maro nhÿ. Mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjà jarênh djwÿnhmẽ ne me arek maro nhÿ. Mÿj

pyka kurũm? Pykabê Garrêjamẽ pykabê Djudêja kunĩkam apỹnh krĩ djari ne me kurũm kwỳ bõx. Nhyim Djeruxarê kurũmdjwỳ me kwỳ bõx. Nhyim Metĩndjwỳnh prĩne Jejuo tỳx, kute tỳx_o meo mexmã.

¹⁸⁻¹⁹ Me'õ jakryja arek nõr djàkam nõr rã'ã nhyim õbikwa 'ỳr o mõn o bõx ne te kute kikremã o àrmã. Te kute Jeju'ỳr o bikamẽnh ne kute parbê ir nhyim kute o mexmã. Nhyim me kikre jajkwa krekre pytâr mex ne. Nhyim kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimõkkõt 'ã ngy tỳx katen jãm ngybõr jadjuwn kam me'õ jakry nõr djàkam nõr rã'ã o ruw nhyim me ipõkri Jeju parbê nõ.

²⁰ Nhyim Jeju amim ar omũ. Ar kute tu amim kamnhĩxkumrẽxja pumũ ne kam õbikwa jakryjamã kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxweo kunõo aknon arỳm akam ingyryk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno.

²¹ Nhyim wãnh Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ mekbê pardjêu õkre kadjwỳnhbê arỳm amim,

—E kum bep me'õja ne ajmãn Metĩndjwỳnh japryõ djan amijo Metĩndjwỳnhõ dja. Metĩndjwỳnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane.

²² Nãm me ã õkre kadjwỳnhbê anhỹro kumex nhyim arỳm tu kuman memã kum,

—Mỳkam ne ga me anhõkre kadjwỳnhbê ijo ikaj-gon ijapryõ akumex? ane.

²³ Ë, ba me amã mỳjja amãnhkrut jarê. Mỳj ne amirĩt ne? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arỳm ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane, nâr kon, “On kàjmã djan tẽ”. Mỳj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Arỳm ne ba ajaxweo aknon akam

ingryk kêt”, ane nhym amirīt kêt kumrēx ne. Tāmbit ne amirīt kêt. Nhym bep kàjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, “Kàjmã djan tē” nhym ren amirīt ne. Tāmbit ne amirīt kumrēx.

²⁴ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhikwã djà mỳn o tē”, anen arỳm o mex ga me arỳm omũn arỳm abenmã, “Be, ga Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ĩ ne pyka jakam amikabēnkõt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmã ja jarēnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex, ane.

Nãm ã Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmã anen arỳm tu me'õ jakryja'ỳr akēx ne kum,

—Amã ne ba ikabēn ne. On kàjmã djan anhikwã djà mỳn anhũrkwãmã o tē, ane.

²⁵ Nhym me ipõkri ekruux ne kàjmã djan nõr djà mỳn mã ũrkwãmã o tē, Metĩndjwỳnhmã mexmẽ òdjānhmẽ rax jarēnh o tē.

²⁶ Nhym me kunĩ omũn kam ari aben pumũho kumex ne kõt Metĩndjwỳnhmã mexmẽ rax jarēnh o kumex ne kam arỳm kum Metĩndjwỳnh pyman abenmã kum,

—Atemã mỳjja mexkumrēx ne gu me arỳm jakam omũ, ane.

Rewi mã Jejukõt bikamēnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhym kam Jeju me kurũm tē. Tēn kute pi'òk kaprĩo atom djwỳnh'ỳr bõx ne omũ. Idjibê Rewi. Pi'òk kaprĩ nhũrkwākam ne bēnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atomo nhỹ. Nhym Jeju 'ỳr bõx ne omũn kum,

—Gop amrě ikôt ajkaměn gop ikôt ar aba, ane.

²⁸ Nhy m tu ekru x ne kãjmã djan mÿjja kunĩ kangan mã kôt ajkamě.

²⁹ Ne kam me krãptĩmě ro'ã õ kwÿ krěn rax kadjy memã djwÿmě mry gan kadjy memã arě. Nhy m me kute bẽnjadwÿr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwÿnh krãptĩn bõx nhy m ajte atemã me jadjwÿ kwÿ bõx, Rewi nhũrkwãkam bõx ne õ kwÿ krěno kumex, ar kutã õ kwÿ krěno kumex.

³⁰ Nhy m kam mekbê pardjêumě me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh omũn bẽn prĩkam kaběno krĩ, Jejukôt ba djwÿnh'ã kaběn ne kum,

—Mÿkam ne gar me kute pi'òk kaprĩo atom djwÿnhmě me axwemě akàn aro'ã anhõ kwÿ krěno akumex ne kôt akõmo akumex? ane.

³¹ Nhy m kam Jeju memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã.

³² Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me katàt mrãnh'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ, ije amiwÿr me 'wÿrmã. Me kute ikaběn mar ne amim kator ne wãnh axwemã irer ne kute iwÿr amijo akẽxmã ne ba me'ÿr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjê.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhy m me ajte kum,

—Ota Djuãokôt ba djwÿnh kute Metĩndjwÿnhmã amijarěnh kadjy amijajbur ba. Nhy m mekbê pardjêu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhy m bep akôt ba djwÿnhbit ne mã akun kôt kõm ar ba, ane. Ar kute Metĩndjwÿnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhy m kam Jeju memã kum,

—Nà, ikôt ba djwýnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rēnhkam me àkur rūnhja pumũ. Djãm me kute abenã me rēnhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rēnhkam ne me mrãmri àkur rūnhkumrēx. Abenkam kīnh ne ò kwý krēno kumex. Djãm me kute mýjja jakam amijajbur got? Djãm me mjēnmē abentã ku'êri àkur punu got?

³⁵ Nhy m bep amũ akati 'òkam, dja me me aêrbê mekbê mjēno tỹm ne pa 'amýn mã o tẽ. Nhy m me arým kam kaprĩre ne kam amijajbun ajbit ma, kôtbít amak bẽ: no nhỹn ò kwý krēnja kêt kumrēx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjēn jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjà ny'ã memã mýjja jakren arẽ.

—Nhỹnh got me'ò inòkà ny 'ò byn kadjô, mex katikôt kadjôn kute tũmja'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkẽ nhy m nymẽ tũmja ren aben pyræk kêt ne.

³⁷ Ne ajte nhỹnh got me'ò mrykà tũm, mekbê id-jaer kukãmãre ne me mrykào ngôn nhinhujabjêti, nhỹnh got me'ò mrykà tũm, mrykà kadjàkam pidjô kangô ny ru, pidjôbê uba kangô ru. Nãm ren ane nhy m ren ajkatõr ne ajkapĩ. Kangô nymẽ tũm kute abenkam o bikàr ne runhkam ne ren ajkatõr ne ajkapĩ, nhy m mrykàdjwý arým punu.

³⁸ Kati, mrykà nykam dja pidjô kangô nyja ru.

³⁹ Nhy m ajte nhỹnh got me'ò kute pidjô kangô tũmbito kōmo ban ny kakin kum ny djành? Kati, arým tũmbito amipræk ne kam, “Ije bep kangô tũmbít ne ành”, ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjà tũm'ã pidjô kangô tũm jakren kute kukràdjà ny'ã pidjô kangô ny jakreo anen kam memã arēnh pa.

6

Memã pi'ók ràràr'ã ujarēnh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ók ràràrkam Jeju pur katikôt tē. Nnym kôt ba djwýnh kôt mō. Kôt mōn arým kum prãm ne mōrmã bãygogo 'y nhikēn mōrkôt ngānh ne amijajkwamã rēnho mō.

² Nnym kam mekbê pardjēu ar omūn arkum,

—Ije tô mã ne gar arým nē? Pi'ók ràràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ók ràràrkam mýjjao anhỹr kêt. Me tūmre ne me ta kukràdjàkôt mã me babê uma. Me kute pi'ók ràràrkam mýjja kupēnh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mýkam ne gar ã ar o anhỹro aba?

³ Nnym kam Jeju memã kum,

—Kê, djām me aje Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'ók no'ókjadjwý pumūnh kêt? Djām me aje me bakukãmārebê Dawi'ã ujarēnhja pumūnh kêt, Metĩndjwýnh kabēnkam me aje Dawi'ã ujarēnhja pumūnh kêt?

Ë, Dawi arkum prã:mã.

⁴ Nnym Dawi Metĩndjwýnh nhũrkwãmã wadjàn djwý byn kukrēn kam kôt ar tēm jamãdjwý kungã, nnym ar kukrē. Djwý me kute Metĩndjwýnhmã ōrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungã. Metĩndjwýnh nhō djwý ne me kàtām kute kur kêtikumrēx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nnym bep Dawi ta ne tu kubê kukrē. Nnym kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djām me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimã axwe jarēnh kêtja pumū ne kam ikôt ba djwýnhmēbit ar imã ar ijaxwe jarē.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ne ba inhõ pi'òk ràràr djwỳnh. Kam gêdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mỳjja kupênh kêt, nàr kon, dja ga me jakam apên, nàr kam mỳjja kupênh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja, ane.

⁶ Nhym kam ajte pi'òk ràràr 'òkamdjwỳ me bikprõnh djãmã wadjàn kam kam memã Metĩndjwỳnh'ã ujarêho dja. Nhym me'õ nhikra jarõxja nhỹ. Ubòk ne arõx ne.

⁷ Nhym mekbê pardjêumẽ me kute Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnh arek Jejukam no tyn krĩ. Nhym pi'òk ràràrkam kute ikrao mex nhym me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arỳm ne ga Mòjdjê kukràdjàkôt amijo aba kêt, anhỹrmã ne me arek kam no tyn omũho krĩ. Mekbê pardjêumẽ me kute Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnh ne me ã Jejukam no tyn ar krĩ ba ane.

⁸ Nhym bep ta, Jeju ta ne arỳm me kute òkre kadjwỳnhbê amim 'ã karõja arỳm kuma ne kam me'õ nhikra jarõxjamã,

—Amrẽ tẽn me ipòkri dja, ane.

Nhym kàjmã djan 'ỳr tẽ.

⁹ Nhym kam memã kum,

—Ë, ba me bakukràdjà jabej me akukja. Nhỹnhja ne me bakukãmãre me bamã arẽ? Djãm pi'òk ràràrkam me baje mỳjja mex nhipêxmã nàr kon kam me baje mỳjja punu nhipêxmã? Djãm kam me baje me utàr nàr kon kam me baje me parmã, nẽn? ane.

¹⁰ Ne kam ari ar me omũn kam ate ikra jarõxjamã,

—On anhikra katàt, ane.

Nhym kam ikra katàt ne. Arým ne ikra mexkumrêx. Arým ajte ikra katàt ne ikrakumrêx.

¹¹ Nhym kam ajte mekbê pardjêu ngrý:k ne. Ngryk tý:x ne. Ne kam Jeju'ã abenmã karõo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhym kam akati 'õkam krãnhre'ýr tãn 'ã wabin nhỹ, kute Bãmmã kabẽnã, Metĩndjwýnhmã kabẽnã. Kum kabẽno ýr ri nhym akati.

¹³⁻¹⁶ Akati nhym kam amiwýr kôt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytàn amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memã ijã adjujarẽnho ajmã. Ar abê inhõ àpênh, ane. Nãm kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utàn kam tũmràm ar ano. Ximão. Jeju kute kum Pedru jarênhja.

Ãngre. Ximãomẽ Ãngre ar aben djàkam ikwã.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'õdjwý. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'õdjwý. Ximão tãm ne kum me bajtemja kurêkumrêx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurê djwýnhmã kanga djwýnhja.

Be, Jeju kute tũmràm ar anor ne ja.

¹⁷ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12jamẽ ro'ã ruw ne pyka kênh'ýr bõx ne kam kam meo dja. Nhym

me kôt ba kajgo ne me 'ã kumex. Nhyṃ me kâtàṃjadjwỳ Jeju'ỳr mōn bôx ne 'ã kumex. Pykabê Djudêja kurūm me krãptĩmẽ krĩraxbê Djeruxarê kurūm me krãptĩmẽ ngô rax nokà'ã pykabê Xirumẽ Xidômẽ kurūm me krãptĩmẽ. Me tãṃ ne me akàn Jeju'ã kumex. Me ja ne me 'ỳr akuprô. 'Ỳr bikprõnh ne kute kabẽn mar nhyṃ kute apỳnh me kanê djari meo mexmã ne me 'ã akuprô.

¹⁸ Nhyṃ me karô punu kute meo bajadjwỳ mekôt 'ỳr mōn bôx nhyṃ kam mekam me karô punuja jano nhyṃ me arỳm mex ne.

¹⁹ Nhyṃ me itepato kute Jeju kupênh prãm. Nãm Jeju tu tỳxkumrêx nhyṃ kurūm uma apôx ne me kunõ mex. Kam ne me kunĩ kute Jeju kupênh prãmã.

Kute arkum kĩnh jarênh ne ajte kute arkum kaprĩ jarênh.

Mat 5.1

²⁰ Nhyṃ kam meo mex pan kam kôt ba djwỳnh pumũn arkum,

—Ë ar anhõ nêkrêx kêtũa, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, ar ga ne Metĩndjwỳnh ar akadjy bẽnjadjwỳr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ë, ar jakam amã prãmũa, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrêx ne.

Ë, ar jakam amỳrũa, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ë, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akĩnhkumrêx ne. Ba ne ba amijo inhĩ ne me awỳr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwỳ amã ikĩnh ne iwỳr akuprô ba kam

ar ar ajo iba. Nnym me kam kum ikurên kam ikôt kum ar akurê ne. Gar mã ikôt abikamênhkamdjwý me kum ar akurê. Gêdja me te wãnh kum ar akurên bôm ar arên ar ajapryn ar ajaxweo ar apytà,

23 gar tu akĩnhkumrêx ne ate akĩnh katin amijara tatak ne.

Mýkam? Bir, dja Metĩndjwýnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gêdja ar amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman ate akĩnh kati. Nãm me tũmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnho bikênho bao ane. Gar arým kam kàjkwakam me kĩnhkumrêx ne ar baja pumũ, ane.

Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ô nêkrêx kumexjamã kabên ne memã kum,

24 —Nnym bep me anhõ nêkrêx krãptĩwã me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Bir, mýkam? Jakambit akĩnh djà kajgokam. Gêdja ĩ apêx ne ajte amũ kêtumrêx.

25 Ne me jakam ajajnewã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me amã prãm ne.

Ne me jakam akeketwã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amýro akumex.

26 Ne me kunĩ kute abenmã me amex jarênho kumexja me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mýkam? Ga me axwe pumũ. Ga me kum me axwebit kĩnh ne kute abenmã me mex jarênho kumexja pumũ. Nãm me tũmre ã axwe o anen me kamingrãny kajmã'ã

kum me 'êxnhîbit kînh. Me 'êx ne kute amijo Metîndjwÿnh kabên jarêhno bajabit ne me kum me kînh ne abenmã ã me mex jarêhno kumexo ane. Kam ne me kam-ingrãny me tûmre kôpdji'ã kum me axwe, me 'êxnhîbit kînh ne kute abenmã me mex jarêhno kumexja.

Nãm ã Jeju memã anen kam kôt ba djwÿnhmã kum,

Jeju kute arkum, “Amã akuré djwÿnh jabê” jarêh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

²⁷ —Ë, ba ajte ar amã ikabên 'õ jarê, gora ar ikabên ma. Gora gar tu amã akuré djwÿnh jabê. Gora me kum ar akurêja dja me te ar ajo ajkê gar akrãnmã amã me abên ar meo aba.

²⁸ Gora ar me kute ar adjûnwãmã tu akabên mex jarê. Gora ar me kute ar ajo bikênhja tu Metîndjwÿnhmã me arê gê meo djuw mex.

²⁹ Gêdja me'õ ar ajõ nhinebê kurwa ga 'ÿr akêx gê aktã anhinebê kurwa. Gêdja me'õ ar ajõbê inôkã by ga tu kum kanga. Nhym ajte akã 'õ'ã ajwÿ ga ajte akã 'õdjwÿ byn kôt kum angã.

³⁰ Gêdja me'õ abê anhõ mÿjja 'ã ajwÿ ga tu kum kanga. Gêdja me'õ abê anhõ mÿjja 'õ by ga tu kum kangakumrêx. Kwãrîk wãnh ga akubyn 'ã 'wÿr kêt.

³¹ Djã nãm me ar ajõo ajkê ga akînh ne? Kati, nã gãm akaprîre. Bir be, kam dja gar ã me jao anhÿr kêtikumrêx gê me adjwÿnhdjwÿ kaprî kêt. Nàr kon, djã nãm me ar ajõkam mex ga akaprî? Kati, nãm me ar akam mex gar akînhikumrêx ne. Bir be, kam dja gar ã me jakam amexo ane gê me adjwÿnhdjwÿ kînhikumrêx.

32 Ē, ba ar amã arē. Me kum ar ajabê gar amipãnh amã me abêkumrêxja bãrãm kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ě, me axwe ne me kum õbikwabit jabê, kum aktã aben jabê ne kam kum me kâtãmja kĩnh kêtumrêx. Be, dja gar gadjwý amã anhõbikwabit jabê, djori kam mex? Kati, ar ikõt aba djwýnhkam gêdja gar tu amã me abêo tuknĩ. Ar amã anhõbikwa jabên kam kõt amã akurê djwýnhdjwý jabê.

33 Nhym ajte me ar akam ukaprĩ gar amipãnh mekam adjukaprĩ, bãrãm kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ě, me axwe ne me õbikwakambit ukaprĩ, aktã abenkam ukaprĩ ne kam me kâtãmjakam ukaprĩ kêtumrêx. Be, dja gar gadjwý anhõbikwakambit adjukaprĩ, djori kam mex? Kati, ar ikõt aba djwýnhkam gêdja gar tu me kunĩkam adjukaprĩo tuknĩ, anhõbikwakam adjukaprĩn kam kõt akurê djwýnhdjwý kam adjukaprĩ.

34 Nhym ajte me ar amã mýjja ngã gar kam amipãnh memã mýjja ngã, bãrãm kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ě, me axwe ne me aktã aben pãnh abenmã mýjja nhõro ba. Nãm me akubyn abenmã 'ãnh õro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amã mýjja nhõrmãbit mýjja ngã, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikõt aba djwýnhja dja gar tu memã mýjja nhõrkumrêx ne kam pãnhkam amak kêt.

35 Bir be, ar ga dja gar amã akurê djwýnh jabêkumrêx ne kam adjukaprĩ ne tu kum mýjja kajgo ngã. Kute akubyn amã pãnh mýjja 'õ nhõrmã pãnh kam amak kêt. Metĩndjwýnh pymati tãm gêdja ar amã o pãnh ra:x ne. Gar kam arým abê

Metĩndjwỳnh krakumrẽx. Mỳkam dja gar ã meo ane? Bir, Metĩndjwỳnh ne tu me õdjỳ, me axwekam ukapřĩ.

³⁶ Kam dja gar kàjkwakam Abām'ã amijakren mekam adjukapřĩ.

Mete me'ã axwe rěnh nêje memã kaběn.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwārĩk wānh gar me'ã axwe rěnh kêt. Dja gar me'ã axwe rě nhym me amipānh ar ajã axwe rě, nār Metĩndjwỳnh ar amã axwe jarě. Kwārĩk wānh gar me axwemã akator kêt ne memã pānh jarěnh kêt. Dja gar me axwemã akato ne memã pānh jarě nhym me amipānh ar ajaxwemã katon ar amã pānh jarě, nār Metĩndjwỳnh ar amã pānh jarě. Nhym bep kati, gêdja me kute ar akam amikrāja gar tu o abiknorkumrẽx gê me amipānh ar gadjwỳ tu ar ajaxweo biknorkumrẽx ne.

³⁸ Gora ar memã anhõdjành ne tu memã angã. Gê me kam amipānh ar amã õdjànhkumrẽx ne ar amã mỳjja ngã. Dja Metĩndjwỳnh ar amã o pānh rax ne. Kute mrāmri ne me kute akubyn abenmã djwỳ ngrà nhõr kadjy kute ngõnhkam ngjênh ne ajte kute à'ak ne kum o'uk ne iby ngjênh nhym akà'ã bikapĩnja pyràk. Dja ã Metĩndjwỳnh ar amã õr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metĩndjwỳnh kudjwa memã õr rũnh nhym kam me akubyn ar aje memã õr 'anh ar amã kungã, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwỳnhmã arěho ane.

³⁹ Ne kam ajte apỳnh mỳjja djàri arkum 'ã ujarěnh jakreo tẽ. Ne kam arkum,

–Djãm me'õ no rāja kute me'õ no rājamã kum, “Amrẽ, ba amã kô 'amỳn katàt ajo tẽ”, anhỹrmã?

Kati, gorën kum kô 'amÿn o mōn ren ar ro'ã krekam tÿm, ane.

Be, me axwe rä'ãkam dja me amÿ me jamã axwe jarënh kêt. Me axwekam ne me kute me no rä pyræk.

⁴⁰ Djãm me'õ kute mÿjja mar kêtja kute me'õ kute mÿjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhym bep djãm me'õ kute marja prÿne kum arën kum akre nhym kam arÿm ar aben pyræk ne.

Bir be, ar aje Metÿndjwÿnh kukràdjà mar tÿmja amijãno dja. Dja me nyre ar ajã amijakren kam kute ar apyræk.

⁴¹ Mÿkam ne ga akamy nokam pyka jaÿmjabit pumÿn kam ga anokam pÿponhtija pumÿnh kêt ne?

⁴² Djãm aje akamymã kum, “Akmere, amrë ba amã anokam pyka jaÿmwã kaba”, anhÿrmã? Ne kam ga anokam pÿponhtiwã pumÿnh kêtikumrëx ne. Aje aminokam pÿponh pumÿnh kêt kam we ã kum ane. Kê. Mrãmri ne ga apunu rax ne kam aja-jkwakambit ajte amimexo amra. Akumrëx gédja ga aminokam pÿponhtiwã kaban kam arÿt mex ne arÿm amikôt akamy nokam pyka jaÿm ngrire wã kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwÿ, ã, djãm pidjô mex, pidjô djãnhjakam pidjô punu apôx got? Nàr kon, djãm pidjô punukam pidjô djãnh apôx got? Kati, apÿnh pidjô bàri djãri ne kam ô apôx.

⁴⁴ Ô ne parbê rôrôk ne ikwãn kam o bàrio amirÿt nhym me kôt kum apôx. Pidjô punukam ô punu apôx, nhym ate pidjô mexkam ô mex apôx. Ga rojkàkrekam tyrti apôx kêtja pumÿ. Ga ajte prëxkamdjwÿ katëbàri apôx kêtja pumÿ.

45 Bir be, nãm ã mebêngôkredjwỳ* ane. Nãm me ôkre kadjwỳnhbê kabên mex man arỳm kabên mexo memã amijo amirīt. Nhy m me ajte ôkre kadjwỳnhbê kabên punu man arỳm kabên punuo memã amijo amirīt. Nãm me ôkre kadjwỳnhbê mỳjja kumex ma nhy m kam amrê bôm ajkwa krekremẽ ôto'ỳr apôx nhy m me kam arênhô ba. Arênhô ban kam arỳm memã amijo amirīt. Mex nâr axwe ja o memã amijo amirīt. Kute mỳjja ô kute bario amirīt ja pyrâk.

Me'ô ar kute kikre'ã amijakremã memã arênh.

Mat 7.24

46 Ê, ba ajte ar amã ja jarê. Mỳkam ne gar imã “Bênjadjwỳr, Bênjadjwỳr” anhỹro aban ajte ikabênkôt ar amijo aba kêt ne.

47-48 Ê, ba ar amã arên kikre'ã me ajakre. Me'ô iwỳr akêx ne kute ikabên markumrêx ne ikabênkôt kute ar amijo baja ne kute mrãmri ne me kute kikremã kre jabjê:n kam kam par pymjỳr ne kam iby kêmẽ pyka rênh ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhy m te ngô tàm ne kute kangõnh nhy m mrãmri ku'ê tỳxja pyrâk. Kum kre jabjêkam ne mrãmri ãm tỳx ne. Nãm ã me kute amim ikabên mar tỳx ã ane.

49 Nhy m bep me'ô kute ikabên mar kajgo, kute ikabênkôt amijo ba kêtja ne kute mrãmri ne me kute tu pyka krâkà'ã par pymjỳr. Kre krânne kam kute par pymjỳr ne kute 'ã kikre pyrâk. Nhy m 'ã ngô tàm ne kute kàjbê me'ã rênh nhy m rôrôkja pyrâk. Djã nãm kàjbê kukê nhy m ban rôrôk got?

* **6:45** Jeju nhô pykakam me kunĩ bêngôkre kute mrãmri ne apỳnh me ô pyka djari kunĩkôt me kunĩ bêngôkre pyrâk.

Kati, nãm tu ator nhym ban gru: ane. Dja me'õ kute ikabẽn mar kêt'õ ã ane, ane. Nãm ã Jeju arkum ujarẽnho ãmo anen memã ujarẽn pa.

7

Krãkamngõnh nhõ bẽnjadwỳr kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krĩbê Kapana'ỳr tẽ. Mã 'ỳr tẽn bõx.

²⁻³ Bõx nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadwỳr arỳm kuma, kubê ne krãkamngõnhre krãptĩbê 100 nhõ bẽnjadwỳr arỳm kuma, bõxkõt kuma. Kubajtem. Arỳm kuman kam 'ỳr mebêngêtte kwỳ jano. 'Ỳr mebêngêttebê idjaer kwỳ jano. Õ àpênh ne kanê tỳx ne nõ. Arỳm tyk'ỳr. Arỳm arkatin nõ. Kum õ àpênh jabêkumrẽx ja ne kubê kanên nõ nhym kam kadjy Jeju'ỳr ar ano. Ar kute kum arẽn nhym 'ỳr tẽm ne kute kum õ àpênh mexmã ne 'ỳr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhym ar mõn Jeju'ỳr bõx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tãmja ne mexkumrẽx. Mrãmri dja ga 'ỳr tẽn kum õ àpênh pytà. Nãm kum me bakĩnhkumrẽx ne arỳm me bamã me babikprõnh djà nhipêx ne. Dja ga on 'ỳr tẽ, anhỹro ku'ê.

⁶⁻⁷ Nhym kam 'ỳr tẽ. Bit 'ỳr tẽn 'ỳr kikre tẽpo tẽ nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadwỳrja ajte kutã õbikwa kwỳ jano. Nhym ar kutã tẽn kajpan kum,

—Bẽnjadwỳr, on dja ga akẽx ne. Krãkamngõnh nhõ bẽnjadwỳr ne ar imã, “Ar tẽn kum arẽ gẽ on amũ akẽx”, ane. Bar kam akutã tẽ. Nãm amã, “Ibẽnjadwỳr kaàk, ibẽnjadwỳr ngrirekam ne ga inhũrkwãmã adjàr ba ipijàm karõ amã ane. Ingre, ikàtàmkam ne ba ba akutã itẽm kêt ne,

amikam ipijàmkam. Dja ga tu akabēnobit inhõ àpênho mex nhym arým mexkumrêx ne.

⁸ Inhõ bēnjadjwýr ne imã kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imã kabēn ba kabēn man kôt amijo iba. Ne kam ajte ba ibê me krākamngônhre nhõ bēnjadjwýrkam ba memã ikabēn nhym me ikabēnkôt amijo ba. Ba me'ômã kum, “Ýr tē”, ane nhym arým 'ýr tē. Ba kam ajte me'ômãdjwý, ‘Amrê tē’, ane nhym arým amrê tē. Ba inhõ àpênhmã, ‘On mýjja kupê’, ane nhym arým mýjja kupê. Kam ne ba amã, ‘Abēnjadjwýr djwýnhkam dja ga akabēnobit o mex ne’, ane.” Nãm ã krākamngônh nhõ bēnjadjwýr amã ane, ane.

⁹ Nhym Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan ôkre kadjwýnhbê amim,

—E kum be nãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ne, ane. Ne kam me itepato kôt mōrja'ýr akêx ne memã kum,

—Ë, ba me amã arê. Nhýnh ne me babê idjaer 'õ ã kute tu amim imaro anhýr? Kati, kêtumrêx. Nhym be nãm tãwã, tãwã kubajtem ne gêt tu amim ikamnhĩxkumrêx ne, ane.

¹⁰ Nhym kam krākamngônh nhõ bēnjadjwýr nhõbikwaja akubyn kikremã tē. Kikremã tēn bôx ne kanên nōrja pumũ. Nhym mexkumrêx ne, arým à kêt ne nhý. Tãm ne ja.

Kute me'õ tyk akubyn o tñ.

¹¹ Nhym kam akati ngrêre nhym Jeju krĩ 'ômã tē. Krĩ nhidjibê Naĩmã tē. Nhym kôt ba djwýnhmê me kátàm krãptĩ kôt mō.

¹² Nhym kam Jeju meo mō. Meo mōn ã krĩ tēpo mō. Nãm bit krĩo rãm ne jao mō nhym Ar kubê

kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ã kēno kô kayr jajkwa krekremã o aben kajpa. Amrêbê me'ôbê mjên tyk nhym kam kraja adjwýnhdjwý kôt kubê ty. Kute amikamã kra pydjin irja ne kubê ty. Nhym me kam kēnkre'ÿr o mōn o kajpa. Me krãptĩ ne me kēnkre'ÿr bit o mō, bit kute mekbê idjaer kukràdjækôt kēnkrekam adjãrmã.

¹³ Nhym Jeju me'ô nija pumün kam kum kaprĩ: ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga amÿr kêt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ÿr tē. 'ÿr tēn kam 'ã nōr djàbit kupê. Nhym ar kute o mōrja, tyko mōrja, o mōr tÿx katikôt kum o dja. Nhym kum kabēn ne kum,

—Akmere, ba amã arē. Ě, on kàjmã nhÿ, ane.

¹⁵ Nhym ekruX ne kàjmã nhÿn kam kabēno nhÿ. Nhym Jeju nãmã kungã.

¹⁶ Nhym me kunĩ madja kreti ne kum uman kam Metĩndjwýnhmã raxmē mex jarēho kumex ne abenmã kum,

—Ota Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh rax 'ô me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metĩndjwýnh ne arÿm ô me baja 'ÿr bôx, ane.

¹⁷ Nhym me kam abenmã Jeju jarēho kumex ne amũ abenmã arēho prôt ne. Nhym pykabê Djudêjakam me ja kuma. Nhym amũ bu'ã pyka ja kunĩkôt me abenmã arēn kuma.

Djuão'ã ujarēnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nhym Djuão kôt ba djwýnhdjwý arÿm kuman Djuãomã arē. Nhym adjwýnhdjwý kuma. Mekbê ijê djakam nōr rã'ãkam ne ar kum mÿjja ja

kunĩ jarẽ nhym kuma. Kuman kam amiwỳr ar ku'uw, amiwỳr kôt ba djwỳnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ë, ar Jeju'ỳr tẽn kum, “Djãm ga ne Metĩndjwỳnh amrẽbê me imã ajarẽ ga arỳm bôx. Nàr kon, dja ba me atemã 'õdjwỳ jabej ajkam ama”? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr ar ano. Ar kute omũnh ne tẽn ne kute Djuãomã arẽnhmã ne 'ỳr ar ano.

Nhym ar 'ỳr tẽn bôx.

²⁰ Bôx ne kum,

—Djuão kute ngõnhmã me angjênh djwỳnh ne awỳr ar ijano ne ar imã, “Ar tẽn kum, ‘Djãm ga ne Metĩndjwỳnh amrẽbê me imã ajarẽ ga arỳm bôx? Nàr kon, dja ba me atemã 'õdjwỳ jabej ajkam ama’? ane.” Nãm ã arkum ane.

²¹ Nhym kam Jeju arek me utàro dja. Me apỳnh kanê djàrimẽ, apỳnh me tokry djàrimẽ, me karõ punu kute meo bamẽ, me no rãmẽ, me ja ne meo mexo dja. Me krãptĩ ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwỳnh kute omũnh ne akubyn 'ỳr tẽn ne kute kôt kum arẽnh nhym kute marmã ne arek me utàro dja.

²² Ne kam arkum,

—Ar'ỳr tẽn Djuãomã arẽ. Ba ne ba arỳm me'ỳr bôx ne me utàro dja nhym me no rã arỳm rĩt, me te jakry arỳm mrã, me ì kajêkam tê arỳm kà mex, me amakkre kêt arỳm amakkre mex ne ajkam ama, nhym me tykjadjwỳ arỳm akubyn tĩn ne, nhym me me õ mỳjja kêt jamãdjwỳ kabẽn mex, kabẽn ny kàj bê arẽ. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tẽn kôt Djuãomã arẽ, ane.

Ne ajte kum,

23 –Me'õ kute tu amim imar ne kute õkre kad-jwÿnhbê ijã amim, “Djãm tãm, nãr kon atemã”, anhÿr kêt, tãm dja kÿnhkumrêx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwÿnhjamã ane. Nhym ar kuman kam mã 'ÿr akubyn tẽ.

24 Ar tẽm tekrekam memã Djuão jarênh dja. Me krãptÿjamã arênh djan memã kum,

–Nã gãm me aje Djuão pumÿnhmã mõi, kapôt kukritkam mõi. Mã ne kute? Me bõreja pumÿ. Bõre ne kôk o wabên ari ar adjuw. Mÿm wabên adjuw. Nhym pãnh wabên mÿm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhÿr? Djã nãm ã memã kabên jarênh ane? Djã nãm me jamã kabên 'õ jarê ne kam ajte me umaje amÿ me jamã atemã kabên 'õ jarê? Kati, nãm tu katàt memã kabên jarênhkumrêx ne, tu kum me uma kêt ne kabên pydji memã arênh tẽ, kabên tãm jarênh tẽ.

25 Djã nã gãm me aje Djuão pumÿnhmã 'ÿr aba nhym kubêkà mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkà mexbit jangjênh ne kute 'ã amibêno baja ne me bẽnjadjwÿr rax nhõ kikretikambit ar ba, ikra kêt, àpênh kêt mex ne ar ba.

26 Bir be, nhym mÿj ne ga me aje omÿnhmã mõi? Djãm Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh 'õ ne ga me aje omÿnhmã mõi? Nà, tãm. Tãm. Ba me amã arẽ. Djuão ne Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh kunÿ kuràm raxi.

27 'Ã ne amrêbê Metÿndjwÿnh pi'òk no'òkkam me amã,

“Ota ba akukãm ajã ujarênh djwÿnh 'õ jano, kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã ìrern katàt amijo bamã.

Kute mrāmri ne me kute me bēnjadjwỳr rũnh kutêp katàt pry jadjwỳrja pyràk”, ane.

28 Ba me amã arê. Djuão ne me kunĩ kurãm raxi. Nhỹnh ne me'õ nã tikkre kurũm kator'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwỳnh me kadjy bēnjadjwỳr ne kute ar me utàr ne meo baja, me ja'õ ne te kàtàm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

29 Nã, Djuão ne rax nhym me kunĩ Djuão kabēn ma. Nhym me axweja, me kute bēnjadjwỳr ba-jtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhdjwỳ me kudjwa kabēn ma. Nãm me Djuão kabēn man òkre kad-jwỳnhbê amim, “Mrāmri ne Metĩndjwỳnh katàt meo ba”, ane. Nhym Djuão arỳm ngònhmã me angij.

30 Nhym bep mekbê pardjêumẽ me kute Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ, me ja ne me Metĩndjwỳnhbê amikati. Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nhym Djuão kute ngònhmã me angjênhmã nhym me ate ar kubê amikatio ba.

31 Ije tò mỳj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mỳj ne ga me aje uràk?

32 Nã gãm me aje me prĩre mỳjja kam kĩnh kêt pyràk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabēn ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngòtãx à'ak”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê.”

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamỳr kati mãn o nhỹ.”

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imỳr prãm kêtê.”

33 Djuão kute ngònhmã me angjênh djwỳnh ne me awỳr bôx. Nãm amijajbu:n kute uba kangôo

kõm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhym ajbã”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyræk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwỳ kĩnh kêt ne.

³⁴ Nhym bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awỳr bõx ne me akam idjàkur iban kôt ikõm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãwã ne kum prãm̃ti, kum uba kangõ djànhti.” Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhmẽ me axweobit ne òbikwa”, anhỳr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwỳnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mỳjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwỳ ijano. Ije amijajbur kêt mã ijano. Nhym kôt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam òkre kadjwỳnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh mexkumrẽx ne amẽ ar ano”, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjỳ djào Jeju par kudjỳ.

³⁶ Nhym kam mekbê pardjêu'õ nhidjibê Ximão ne Jejumã kum,

—Amrẽ tẽn ikutã anhõ kwỳ krẽ, ane.

Nhym kam kutã ò kwỳ krẽnmã tẽn bõx ne nhỹ. Nhym me abenmã arẽ.

³⁷ Nhym me'õ nire arỳm kuma. Me'õ nija ne axwe ne krĩ tãm kam arĩk ar ban kam Jeju tẽn ne mekbê pardjêu'õ nhũrkwākam ò kwỳ krẽno ỳrkôt arỳm kuma. Arỳm kuman kam 'ỳr tẽ. Nãm ngõnh mexte, kẽn jakareo ngõnhkam me kudjỳ djào ipun kubyn 'ỳr o tẽn o bõx.

38 O bôx ne burũm ibôn mÿro nhÿ. Parbê mÿro nhÿ nhym no kangô prĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhym kam ta amikĩo par ngrà. Kum Jeju kĩnhkam 'ÿr tẽn bôx ne omũn kam amikam pijãm ne kam muw ne prĩne no kangôo par kumrãn kam amikĩo par ngrà. Ne kam par kaô. Kum abêkam par kaôn kam me kudjÿ djào par kudjÿ.

39 Nhym mekbê pardjêu'õ kutã Jeju õ kwÿ krẽno ÿrja arÿm omũ. Arÿm omũn kam õkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽnh djwÿnhkumrẽx ne ren arÿm kuma. Mÿj me'õ niwã ma, arĩk ar baja ren arÿm kôt kuma, me'õ axwe kute kupênhkôt ren arÿm kuma. Ren kuman ren aminêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽnh mar kêt, kâtãm.

Nãm ã õkre kadjwÿnhbê amim ane.

40 Nãm ã ane nhym Jeju arÿm kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabẽn jarẽ, ane.

Nhym,

—Ã, bẽnjadjwÿr, aj rã'ã, ane.

41 Nhym kum,

—Ë, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'ók kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'ók kaprĩ ngrireo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwÿ pi'ók kaprĩ raxo 500 ne kungã.

42 Nhym ar ja amẽ te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhym kam kute arkum pi'ók kaprĩ nhõr djwÿnhja arkum, “Kwãrĩk wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhym gêdja kum abê rax ne? ane.

43 Nhym kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birām tāwā, kute kum rax ne ōr ne kute pānh tu o biknorwā gēdja kum kīnh rax ne, ane.

Nhym kum,

—Nà, kôt ne ga aje arēnhwā, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunĩo aknon kum pānh jarēnh kêt ne. Kam ne kum ikīnh rax ne, ane.

⁴⁴ Ne kam nija'yr akēx ne Ximāomā kum,

—Ē, djā nā gām nija pumũ? Be, nā bām anhūrkwāmā wadjà ga aje imā ngô nhōr kêt, ije amipar ku'ōnh kadjy aje imā ōr kêt. Nhym bep tāmja ne no kangôo ipar kumrān kam amikĩo ipar ngrà.

⁴⁵ Ga ne ga amā ikīnh kêt kam aje inhine kaôr kêt nhym bep tāmja ne ibôx totokbê arek ipar kaôro nhỹ.

⁴⁶ Ga ne ga aje ikrā ngrānh kêt nhym bep tāmja ne me kudjy djào ipar kungrà. Tāmja ne kum ijabêkumrēx ne prīne ijo djuw mex ne.

⁴⁷ Kam ne ba amā, “Tāmja ne axwe krāptĩ ba arým tu kunĩo ibiknorkumrēx ne. Ga kum ijabê raxja pumũ. Nhym bep ije me'ō jaxwe ngrireo ibiknor ne amipānh kum ikīnh ngrire”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamā kum,

—Arým ne ba ajaxwe djàri arým kunĩo akno, ane.

⁴⁹ Nhym kam me Jejumē ro'ā ō kwỳ krēno kumexja abenmā kum,

—Djjjàk tô myj me'ō ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhym bep Jeju ne nijamā kum,

—Ga ne ga mrāmri aje tu amim ikamnhĩxkumrēx nhym kam Metĩndjwýnh arým apytà, on adjumar mex ne tē, ane. Tām ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhym kam tũmbê Jeju ajte pyka kunĩkôt ipôko mō. Krĩ rũnhmê krĩ kryre kunĩkôt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarēho ipôko mō. Ne kàj bê memã kabēn ny, kabēn mex'ã ujarēnh mō. Mỳj kabēn mex'ã? Bir, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bēnjadjwỳr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arēho ipôko mō. Nhym kôt ba djwỳnhbê 12 kôt mō.

² Nhym me niredjwỳ kôt mō. Mỳj me nire nã? Bir, me karō punumê apỳnh me kanê djari kute kubê me utàrjadjwỳ ne me kôt mō.

Marij me kute kum Madarena anhỳrja, kurũm ne Jeju kute me karō punuo 7 ne apôx ne anorja.

³ 'Ôbê ne Djôwanã, Kudja prô. Kudja ne kubê bēnjadjwỳr raxbê Erodji nhô nêkrêx pumũnh djwỳnh.

'Ôbê ne Xudjana. Nhym ajte me kwỳ rax ne me kôt mō. Be, me nire tãm ne me kôt mōn ò pi'òk kaprĩreo aro djuw mexo mō, o arkum mỳjja jamỳnh mō.

*Kute bàygogore 'y'ã Metĩndjwỳnh kabēn jakre.**Mat 13.1; Mak 4.1*

⁴ Nhym me apỳnh pyka kunĩkôt Jeju'ỳr mōn bôx ne 'ã kumex. Me krãptĩ ne me 'ã akuprô nhym kam Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã memã mỳjja jakre.

⁵ Nãm mekmã kum,

—Ë, ò pur djwỳnh ne kute ò purkam bàygogore kremã 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽn o bôx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm mekbê idjaer kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo akabê, bàymẽ bàygogore 'ymẽ, ja ne me

kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

—Be, me'õ ne ar bàygogore 'yo ukabêr mrã. Nhyim 'y kwỳ prykam rôrôk ne. Nhyim me paro pykamã angij nhyim te INGRÔTMã nhyim me pñine paro pykamã angij. Nhyim kwênhdjwỳ mã pñine kuku.

⁶ Nhyim 'y kwỳ kênpo'ã rôrôk ne INGRÔT totokbê tu INGRÔT mjô. Mrãmri ne kên'ã pyka prorrekam 'y rôrôk ne 'êx ne INGRã mex ne te kênMã arêo INGRã arỳm ty.

⁷ Nhyim 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrôk ne kam mrỳnhĩmê ro'ã INGRÔT ne. Nhyim kam pñine o akno.

⁸ Nhyim bep 'y kwỳ ne pyka mexkam rôrôk ne kam INGRÔT ne abatãnh ne iij rũnh ne 'y krãptĩkumrêx. Ijykam 'yja amũ o amijakren kam 'y pñnhkôt kubê 100 ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte kàj bê memã kum,

—Godja ga me ajô ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyim kam kôt ba djwỳnh abej kukij ne kum,

—Mỳj'ã ne ga bàygogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyim arkum,

—Bep ar amãbit dja ba mỳjja bipdjuro amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute ar apytãr ne ar akadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukràdjão amirĩt ne. Nhyim bep me jamã dja ba kukràdjã'a mỳjja jakren memã arê,

“gê me te kute mỳjja pumũnhmã ari ar abej rĩt ne te kute mỳjja marmã te ari ar amako akêx ne mar kêtikumrêx ne.”

11 Nà, ar amã dja ba kukràdjà jarẽ. Ije kukràdjà'ã mỳjja jakreja jarẽ.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabêrjabê ne Metĩndjwỳnh kabẽn.

12 'Y prykam rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne 'ã ngrà tỳxmã nhym ate Xatanaj jãm meo amijakren mekbê Metĩndjwỳnh kabẽnno akno. Me kute tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwỳnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo amijakren mekbê Metĩndjwỳnh kabẽnno akno.

13 Kẽnkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nãm me Metĩndjwỳnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽx o tẽm kajgo. Kute mrãmri tu amim markumrẽx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arê kêt kam tebê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apỳnh me kaprĩ djari kute ikô'yrmã 'ỳr bõx nhym arỳm kanga.

14 Mrỳnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kam ate ajte kute jãm mỳjja marja'ã akre. Nãm me arỳm amim Metĩndjwỳnh kabẽn man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metĩndjwỳnhbit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu djà 'õmẽ nêkrẽxmẽ mỳjja me kute o amikĩnhjamẽ mỳjja jakõtbit amak bẽn ne ne kam amũ amim Metĩndjwỳnh kabẽn maro àrwỳ kêt kumrẽx ne. Kute mrỳnhĩ kute prĩne bàygogo nhingrõto bikẽn nhym kam ijy kêt mexja pyræk.

15 Nhym bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrẽx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne tu 'ã

ngrà tỳx ne kam mũm ate ibej mỳjja 'õ mar kêt ne tu mrãmri 'ãno djan mã kôt ajkamẽ. Kute 'y nhingrõt ne abatành ne iyy mexkumrẽx ne kumex ja pyræk. Tãm ne ja.

Kute ngõnhpõk'ã memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'õdjwỳ jarẽ. Djãm me kute ngõnhpõkmã angjẽn ne kute ngõnho 'ã pro got? Ne kute ikwã djà krakri umjỳr got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhym memã kikre kre kurwỳo ku'ê. Nhym me mrãn wangij nhym prĩne memã irã. Dja gar ã abẽ ngõnhpõk mãn prãbẽ ã memã Metĩndjwỳnh jarẽnho ane gẽ me kuma.

¹⁷ Ë, amũ akati 'õkam dja mỳjja bipdjur kunĩ amirĩt ne. Nhym mỳjja pudjurdjwỳ amirĩt nhym me kunĩ kuma.

¹⁸ Kam gẽdja gar mỳjja kunĩ kute amirĩt kêttri prĩne ikabẽn ma. Gora ar amim aprĩn ikabẽn ma. Me kute tu amim imarkumrẽxmã dja Ibãm ijo amirĩto tẽ gẽ me amim imar rax. Nhym bep me ajkwaobit kute amim imarjabẽ dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no'ã pron mekbẽ ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijarẽnho ane.

Jeju kamymẽ nã te 'ỳr àrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhym kam Jeju nãmẽ kamy ar 'ỳr tẽ. Ar kute omũnhmã ne ar 'ỳr tẽ. Nhym me 'ã kumex. Nhym ar te 'ỳr bikamẽnhmã te 'ã meo ane. Nhym me 'ã ĩptĩ: ane. Prĩne Ar kubẽ utà.

²⁰ Nhym kam me'õ Jejumã kum,

—Ota anãmẽ akamy ar amrêbê awÿr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhyim kam kum,

—Me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kute kabênkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbikwakumrêx, ane.

Kute kôkmã bẽn tÿx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kôt ba djwÿnhmẽ ro'ã kàkam wadjàn nhÿ. Nhyim kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjê mã rê, ane.

Nhyim kam ar kum,

—Gêtô, ane.

Nhyim kam ar mō.

²³ Kôknhōkàkam ne ar mō. Mō: nhyim kam Jeju ôto nō. Nhyim kam arÿm kôk wabê. Àbêr tÿx nhyim arÿm kam ngô aben mok ne. Nhyim kam ngô kute aben mokkam arÿm kàkam ngô ipu ne. Ne arÿm àr 'ÿr.

²⁴ Nhyim Jeju arek ôto nō. Arek ôto nō nhyim kam kôt ba djwÿnh 'ÿr prôt ne tok ne kum,

—Meo ba djwÿnh, meo ba djwÿnh, gop ano tÿx, ota gwaj arÿm badjàr 'ÿr, ane.

Nhyim kam ekru x ne kàjmã dja. Ne kam kôkmã bẽn tÿx ne ngô kute aben moktijamã bẽn tÿx nhyim arÿm ngô anhikrê nhyim arÿm kôk djàbêr anhikrê. Nhyim arÿm ngô anhikrên nō.

²⁵ Nhyim kam Jeju arkum,

—Mÿkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhĩxkumrêx kêt ne? ane.

Nhyim kam ar madjàkam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tô mỳj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabẽn ne ngômã kabẽn nhym tu kabẽnkôt anhikrê, ane. Arỳm ne Jeju kôkmẽ ngômã kabẽn nhym anhikrên nõ.

Me karõ punu krãptĩ kute me'õo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhym kam ar mõ. Mõ:n arỳm ikjêmã rê. Mekbê Djeradja nhõ pyka'ỳr rê. Aben kôn timer ne pykabê Garrêjamẽ mekbê Djeradja nhõ pyka. Aben kôn timer ne aktã akàx nhikjê'ã krĩ. Nhym kam arỳm ar ikjê'ã mekbê Djeradja nhõ pyka'ỳr rê.

²⁷ Nhym kam Jeju wabi. Krĩbê Djeradjakam me kra 'õ ne me karõ punu ar o ba nhym kam Jeju bõx nhym omũn kam 'ỳr prõt ne. Amrêbê me karõ punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkà jangjênh kêt ne ba. Kẽnkrekambit ba. Kikremã bõx kêt. Kẽnkrekambit ne ar ba, me kute kẽnkrekam me angjênh jakambit ne ar ba.

²⁸⁻²⁹ Me karõ punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubê ijêmã te o ane. Nhym me karõ punu kute ar o bakam mrãmri 'itỳxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpren te te djuwpre nhym tu amijã kàxiràx kukê. Nhym me karõ punu mã arwã'ỳr kujaêko ba, mã 'ỳr kangõ. Nãm ã me karõ punu ar o anhỹro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'ỳr prõt ne. 'Ỳr prõt ne parbê tu mỳrbê tỹm ne amra. Nhym Jeju arỳm me karõjamã kum,

—Me karõ punu on akato, ane.

Nhym kam arỳm amra ne. Ne kam kày bê kum kabẽn ne kum,

—Jeju, Metĩndjwỳnh pymao kubê kumkati kra, mỳj ne ga aje ijomã? Kwãrĩk wãnh ijo abikênh kêt, ane.

30 Nhym kam Jeju kukij ne kum,

—Mā ne anhidji kute? ane.

Nhym kum,

—Ibê ne Krãptĩtĩre, ane. Me karõ krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krãptĩtĩre, ane.

31 Kwãrĩk wãnh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kàj bê kum kabẽn ne, aminêje kum kabẽn ne, ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga kre ry typydjija'yr me ijanor kêt. Kwãrĩk wãnh kam me ijo abikẽn kêt ba me itokry kêt, anhyro nhỹ.

32-33 Nhym kum ajmã angrõ jamyre krãnhrekam kumex. Kute pi'õ pyrãk ne àkuro kumex. Nhym kam me karõ punu Jejumã kum,

—Dja ga angrõ jamyre'yr me ijano. Dja ga angrõ jamyre'yr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhym kam memã,

—Rã'ã, ane. Nhym kam me karõ punu arým kum iren mã kurũm katon angrõ jamy'yr mõn kum wangij. Nhym angrõ jamyre umaje bõm tỹm ne pyka krã'yrkam mõn ngõ to do: ane, akàx prêk'ã ne mõn nox nhym kam ngõ kunĩ nhimex ne.

34 Nhym kam me kute õ krito djuw mex djwỹnhja omũho dja. Omũho djan prõt ne kam bõx ne memã arê. Me õ krĩkam me jamã arẽn bu'ã krĩkam me jamãdjwỹ arê.

35 Nhym kam me Jeju'yr prõt ne. Kute omũnhmã 'yr prõt ne. Nhym kam me karõ punu kute ar me'õo baja arým mexkumrêx ne Jeju parbê nhỹ. Kubêkà jangij ne nhỹ. Arým umar mexkumrêx ne nhỹ. Nhym me omũn kam tĩn prãm ne.

36 Nhym kam me kute Jeju pumũnh djwũnhja mekõt prõt ne ajte katon kam memã arẽho dja, Jeju kute me'õkam me karõ punu janorja memã arẽho dja.

37 Kam pykabê Djeradjakam me jamẽ bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabẽn ne kum,

—On me ikurũm tẽ, on mã me ikurũm tẽ, ane.

Me kum uma tũxkam ne me ã aminêje anoro ane. Nhym kam Jeju kãmã wadjà.

38 Nhym kam Jeju kute me karõ punubê me'õ pytãrja te kõt krà ne kum,

—Ba akõt tẽ. Ba akõt tẽ, ane.

Nãm te ane nhym aminêje nẽn kum,

39 —Kati, arek dja. Mã akubyn tẽn anhũrkwãkam memã amijarẽ, Metĩndjwũnh kum akaprĩn kute apytãrkõt memã amijarẽ, ane.

Nhym kam ã anen kam mã akubyn tẽn kam arũm kikre kunĩkõt kikrepdjitã memã ar amijarẽho ba, Jeju kum kaprĩn kute utãrkõt ar memã amijarẽho ba.

Kute me'õ kurerer akubyn o tĩn.

Mat 9.18; Mak 5.21

40 Nhym kam Jeju kãmã wadjàn ajte akubyn ikjẽmã mõn rê. Nhym me kam amako krĩ nhym arũm bõx nhym me kam kĩnhkumrẽx ne.

41-42 Nhym kam me'õbê Djajru Jeju'yr tẽn bõx. Djajrubê bẽnjadjwũr'õ, me bikprõnh djakam bẽnjadjwũr'õ. Ne kam Jeju'yr tẽn bõx ne kabem tu mũrbê tũm ne kam kum,

—Dja ga inhũrkwãmã tẽ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĩti ne kanẽn nõ. Arũm tyk 'ỳ:r ne nõ nhym kam kum o no kato.

Nhym kam Jeju kôt tē. Me krāptī Jeju'ã aô ne kunoro mō.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam tēm kôt me'ô nija kôt bôx ne 'ã kubêkà nhidja kupê. Nãm ar kamrô apôx ba. Amrêbê ne ar kamrô apôx ba. Arým 'ã amexbê 12. Nãm prīne amijã amibê pi'ôk kaprī kunī krēn kajgon mex kêt rã'ã ne. Nãm te me kane djwýnh o ane. Nhym bep Jeju tēm kôt ne 'ã kubêkà nhidjabit kupên, tãm kam arým kamrô ngrà, arým mex ne.

⁴⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Mýj me'ô ne ikupê? ane.

Nhym me kunī aminêje kum,

—Kati, kon, me'ô, me'ô, anhýro kumex.

Nhym kam Pedru kum,

—Bēnjadjwýr, djãm me krãre: got ga “Mýj me'ô ne ijã kubêkà kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipôk mex ne kute gwaj bakunoro mōrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhym kum,

—Nà, arým ne me'ôwã ikupê. Ipymao ne ba arým me'ôwão mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhym nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amim,

—Kati, arým ne kuma, anen kam 'ýr tē. 'Ýr tertet tē. Umaje tertet tēn tu mýrbê tým ne kum amijarē. Me ipôkri tu kum amijarēnho nō. Kute 'ã kubêkà kupênh ne tãm kam mexkôt kum amijarēnho nō.

⁴⁸ Nhym kum,

—Àpnhīre nã gãm tu amim ikamnhīxkumrēx ne. Aje amim ikamnhīxkumrēx kôt ne ba arým apytã. On adjumar mex ne mã akubyn tē, ane.

⁴⁹ Kum kabēno ãm rã'ã nhym bēnjadjwýr nhūrkwã kurũm me'ôja tēn kajpan kum,

—Onĩj arým akra ty. Kwãrĩk wãnh ga memã ujarẽnh djwýnhmã akrao ano kator kêt, ane.

⁵⁰ Nhyrn Jeju arým kuman kum,

—Kwãrĩk wãnh ga akaprĩ kêt ne akrakam adju-mar punu kêt. Dja ga tu akra'ã ikamnhĩxkumrẽx nhyrn arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nãm ã anen kam mã 'ýr tẽ. Tẽn kam ùrkwãmã bõx. Nhyrn me arek abej àmrao kumex. Nhyrn kam mekmã kum,

—Kwãrĩk wãnh ga me amýr kêt. Kati, tyk kêtê, nãm õto nõ, ane.

Nhyrn me arým tyk mexkõt omũn kam Jeju'ã keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

—Be nãm we, “Nãm õto nõ”, ane.

Nhyrn kam aminêje me ja nê, mekõt mõrjamẽ me kute tyk jabej àmrao kumexjamẽ aminêje me nê. Nhyrn bep Pedrumẽ Djuãomẽ Xijagumẽ tyk ne nõrja nãmẽ bãmmẽ ar ajbit ne ar kõt wadjà.

⁵⁴ Nhyrn kam Jeju ikra 'amýn kum,

—Àpnhĩre, kàjmã nhỹ, ane.

⁵⁵ Nhyrn kam karõ akubyn kum wadjà nhyrn akubyn tĩn ne ekruX ne kàjmã nhỹ. Nhyrn kam Jeju nãmẽ bãm arkum,

—Ar kum mýjja 'õ ngã gê kukrẽ, ane.

⁵⁶ Nhyrn nãmẽ bãm ar abenkam no tyn dja. Nhyrn kam arkum,

—Kwãrĩk wãnh gar memã arẽnh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

*Kute Ar kubê 12 janor.
Mat 10.5; Mak 6.7*

¹ Nhyam kam akati 'õkam Jeju amikõt ba djwýnho akprõ. Kõt ba djwýnhbê 12ja ne aro akprõ. Apýnh me õ pyka djari kute 'ýr ar anormã ne aro akprõn arkum,

—Ë, ikabênkõt dja gar me nêje me karõ punu jano. Ne apýnh me kanê djari me utàro mõ. Ba dja ba ar amã ipyma jadjà gar kam ipymao apýnh me kanê djari meo mexo mõn me karõ punu kute meo ba djari kubê me utàro mõ.

²⁻⁵ Ar apa, ã, ba ar amã arê. Kwãrĩk wãnh gar anhõ mýjja'õ byr ne o amõr kêt, akajpar djà'õ byr ne o amõr kêt, ajênh tur ne o amõr kêt, anhõ kwý krên djà, anhõ pi'òk kaprĩ, anhõ kubêkà'õ kwãrĩk wãnh gar o atêm kêt. Dja gar tu anhýkam mõ. Mõn kam apýnh me õ pyka djari me 'ýr ajmã. Dja gar me'õ nhürkwãkam bõx ne nhý, kwãrĩk wãnh ajte amũ amã me'õ nhürkwã 'õ kĩnh ne 'ýr amõr kêt. Dja gar tu bõx ne kikrekam abõxwã tãm kam tu arek kam anhwão dja. Dja gar memã arênh pan kam arým ajte amũ pyka 'õ'ýr tẽn ajte kikre 'õkam tãm ne. Ne ajte amũ tẽn 'õkam tãm ne. Ne ajte 'õkam tãm ne.

Dja gar krĩ 'õkam bõx nhyam me kum ar akĩnh kêt ne kute ar akabên mar prãm kêt jabej, gar kam arým tu amõrkumrêx ne. Tu amõrkumrêx kadjy amiparkà'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirĩt nhyam Metĩndjwýnh kute omũnh ne amũ 'õkam kute memã pãnh jarênh kadjy dja gar amiparkà'ã pykawã tatak ne. Dja gar kàj bê memã kum, “Onĩ Metĩndjwýnh kute ar me bapytàr ne me bakadjy bẽnjadjwýr ne kute ar me bajo bamã”, anhýro mõ. Ne kam kõt meo mexo mõ,

ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã me'ã karõo anen kam mã me'ÿr ar ano.

⁶ Ar ano nhym kam ar arým krĩ kunĩkôt ajmã ne kàj bê memã Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽho mõn kôt meo mexo mõ, apÿnh krĩ kunĩkôt ne ar ajmàn ba.

⁷⁻⁸ Nhym kam bẽnjadjwÿr raxbê Erodji arým Jeju'ã ujarẽnh man kôt ba djwýnh kute meo mexo mõrja arým adjwýnhdjwÿ ma, ne kam te kute marmã. Nãm me apÿnh kabẽno noo biknor mex ne. Nhym te kute mÿjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabẽn kwÿ jarẽ: ne abenmã kum,

–Bep Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja ne we ajte tĩn ne kato, ane.

Nhym ajte me kwÿ we,

–Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhym ajte we me kwÿ,

–Bep Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh amrẽbê tyk ne ajte we tĩn ne kato, ane.

Nhym kam Erodji te kute apÿnh me kabẽn ja marmã.

⁹ Ne kam ta amim,

–Ije bep Djuão ne ba arým mut krãta. Nhym mÿj me'õ got ja ba arým 'ã ujarẽnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumũnh prãme.

Kute tepmẽ djwÿo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhym kam arým Jeju kute ar anor nhym ar mõrja ajte akubyn 'ÿr mõn bõx ne kum amijarẽ. Nhym kam krĩmã me umaje ar ajbit aro tẽ. Krĩ nhĩdjibê Bexadamã ne aro tẽ.

¹¹ Ar ajbit kute o mõrmã nhym ate ajte me kàtãmja kôt krãptĩ:n bõx. Nãm me abenmã Jeju

mörkôt arën kam ajte kôt mō. Djã nãm Jeju me krãptĩ pumũn memã àkrê? Kati, nãm me krãptĩ pumũn kam tu memã kabën mex jarë. Nãm Metĩndjwýnh me kadjy bënjadjwýr ne kute me utàr ne ar meo bamã memã arë ne kam ajte kôt me kanê pytàro dja.

¹² Nhym kam arým me'ã amykry tẽ. Nhym kam kôt ba djwýnhbê 12ja 'ýr tẽ. Jeju'ýr tẽn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krãptĩja me ano gê me apýnh krĩmã ajmàn bu'ã krĩ kryremãdjwý mōn wãnh kam õ kwý krën wãnh kam nōn ta amikadjy mýjja by. Nhym nhýnh ne mýjja 'õ ne me kute krënmã ne me jakam ar ba. Arwãkam ne gwaj ar baba, ane.

¹³ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

—Ar ga dja gar mekmã mýjja ngã gê me kukrë, ane.

Nhym ar kam kum,

—Ije kati, ar inhõ djwýbê 5 ne tepdjwý amãnhkrut. Jabit. Be, djãm mýjja rax? Nàr djãm ar imōr ne ije gwaj banhõ pi'òk kaprĩo me krãptĩja kadjy ije djwý byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me krãptĩkumrëx. Me my'ã akrebê 5.000. Nhym kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'ã kabën ne me krĩo tẽ.

¹⁵ Nhym kam kôt ba djwýnh meo 50'ã kabën ne me krĩo tẽn me krĩ pa.

¹⁶ Nhym kam Jeju djwýbê 5ja byn tep amẽ kubyn kàjmã krãn kàjkwa pumũn Metĩndjwýnhmã òdjãnh jarë. Ne kam djwýmẽ tep kokij ne kam kôt ba djwýnhmã kungã. Nhym kam amũ memã kungã, me krãptĩjamã kungã.

17 Nhym me kam kukrẽ. Nhym kam me kunĩ õ kwỳ krẽn kam ajnekumrẽx. Nhym kam djwỳmẽ tepja'ã kàtàm. Nhym kam kôt ba djwỳnh anhyjao atom ne. Djwỳmẽ tep janhyjao atom nhym kam 'ã kàbê 12. Djãm djwỳmẽ tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13; Mak 8.27

18 Nhym kam 'õkam Jeju ate mekbê tẽn kam Metĩndjwỳnhmã amijarẽnho nhỹ. Nhym kôt ba djwỳnhbit kuri krĩ. Nhym kam Jeju kute amijã ujarẽn marmã abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarẽn jarẽ ba kuma, ane.

19 Nhym ar kam kum,

—Ije kum be nãm we me ajo Djuão kute ngõnhmã me angjẽn djwỳnhja, nhym me kwỳ ajo me bakukãmãrebê Erij, nhym me kwỳ ajo Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn djwỳnh tũm ajte akubyn tĩn ja'õ, ane.

20 Nhym kam arkum,

—Ne ar gadjwỳ mã ne gar imar on? Mỳj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhym kam Pedru kum,

—Kati, abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati. Metĩndjwỳnh amrêbê kute me bakukãmãremã ajarẽn ga aje me ipytàr ne aje ar me ijo abamã amrêbê kute me imã ajarẽn ba me ije ar akam amako iba, ne arỳm Metĩndjwỳnh ajano ga arỳm bõx, ane.

21 Nhym kam arkum,

—Nà, kôtô. Kwārĩk wãnh gar memã ja jarẽn kêt. Dja gar tu mekbê ipudjurkumrẽx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arẽn tỳxo ane.

22 Ne ajte arkum,

—Ě, dja me přine ijo ajkě, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja mebêngêtemě me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bĕnjadjwýrmě Mõjđĕ kukrãđja mar djwýnhmě kum ikĩnh kĕt ne ikanga ne kam tu ibĩ nhym ijã akati amãnhkrut ne ikjĕkĕt ba kam akubyn itĩn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĩmã kum,

—Gĕđja ga me ajõ mã ikõt abikamĕnh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwýnhbit mar ne amijo kĩnh kĕt. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajõ ijã amijakren aje pĩte'y mýnh mãn prãbĕ amã atokry pyma kĕt ne amã ijabĕ rã'ãn kam myt kunĩkõt ikadjy amiman mã ikõt ajkamĕ.

²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gĕđja me tyn kam me biknor tokry djãkam tĕ. Nhym bep me kum ijabĕkumrĕx ne kute amidjwýnhbit mar kĕt nhym me kute me par jabej me tãm gĕđja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã.

²⁵ Ne ren me'õ pykabĕ mýjja mexja kunĩ, nĕkrĕx kunĩ ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nĕ? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nĕkrĕxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijàm ne ikabĕnkam pijàm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijàm ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gĕđja ba amipãnh tãwãkam ipijàm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bõx. Ibãmmě kadjy mrãnh djwýnh jadjĕnhmĕ umao ipyma:n me awýr bõx. Ibĕ kumkatio bõx nhym tãmja ikam pijàmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijàm ne.

²⁷ Ba me amã arĕ. Ibãm dja ijã bĕnjadjwýr rax mĕ ba ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja

gar adjãmja akwỳ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibẽnjadwỳr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabẽnja, ane. Nãm ã Jeju memã kabẽn jarẽnho ane.

Jeju adjẽnho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhyim 'ã pi'òk kamrêk pydji nhyim aro tẽ, Pedrumẽ, Xijagumẽ, Djuão aro tẽ, krãnh'ỳr aro tẽn imõkmã aro bõx. Kute Bãmmã amijarẽnhmã ne 'ỳr aro bõx. Ne kam Bãmmã amijarẽ.

²⁹ Bãmmã amijarẽnho dja nhyim ajmã nokre o nhyim atemã nokre nhyim 'ã kuběkàdjwỳ aka: ne. Akakam adjẽnho ne.

³⁰⁻³¹ Nhyim ar my amãnhkrut ne kum kabẽnho dja. Mõjdjemẽ Erij ar amrêbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabẽnho dja. Nãm ar adjẽnho ne uma:kumrêx ne kum kabẽnho dja. Jejumẽ ne ar abenmã kabẽnho dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarẽnho dja. Krĩraxbê Djeruxarêkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arẽnho dja. Metĩndjwỳnh kute tykmã kum 'ã karõkôt ne ajte ar 'ỳr bõx ne kôt abenmã arẽnho dja.

³² Nhyim Pedru ar õtdjwakumrêx ne arek õto ikwã. Ne kam no tỳx ne kam Jeju puma, adjẽnhkôt omũ nhyim amẽ ar kuri ãmjadjwỳ tãm ne. Kam kuběkà jadjẽnho ne kam mexkumrêx ne ku'ê.

³³ Nhyim arỳm ar amẽ tẽm 'ỳr dja nhyim Pedru Jejumã kum,

—Bẽnjadwỳr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhỹ nhyim mexkumrêx ne. Bar apỳnh ar amã kikre'ã irõx nhipêx, ga anhõmẽ, Mõjdjê nhõmẽ, Erij nhõmẽ. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabēn'õ mar kêt. Pedru ta ne amikabēn'õ mar kêt kam ãm tu arĩk kabēn ja jarē.

³⁴ Kum kabēno ãm rã'ã nhym kam kakrã arým prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro bi-knorkam arým ar tĩn prãm ne.

³⁵ Nhym kam kakrã kurũm Metĩndjwýnh arkum kabēn ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba ãpênh kadjy amijo utàn amim kudja. Tãwã dja gar kabēn man kabēnkõt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bēn tỳx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabēn anen anihkrê nhym kam Jejumē kõt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amē ar myja arým mã nhĩ'ãm tē.

Nhym akati nhym kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mō. Aro mō nhym me krãptĩ ar kutã mōn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkõt omũnhja memã arē? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhym me ar kajpa nhym me ipôkri me'õ myja kàj bê kum akij,

—Bēnjadjwýr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii.

³⁹ Ota me karõ punu'õ ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ýr ban bõx nhym ar ijaêrbê tu amra: ne. Nãm amran rôrõk ne àmnhirênhw ikwã, ajmrô prõto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm kêt kumrêx.

⁴⁰ Nã bãm te akõt ba djwýnhjamã ikrao a'uw nhym kute imã ikra pytãr kêt kumrêx, te kute imã

utàrmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarẽnho ane.

⁴¹ Nhyim kam Jeju me'ÿr akẽx ne memã kum,

—Ije me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtikumrẽx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamàt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtikumrẽx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabẽn ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

⁴² Nhyim kam 'ÿr tẽn pa 'amÿn Jeju'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽmràm nhyim ajte me karõ punuja o pyka kôpênàt ne. Krajao pyka kôpênàt nhyim àmnhirẽnho nõ. Nhyim Jeju me karõ punujamã bẽn tÿx nhyim umaje bôm tÿm. Nhyim kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãmmã kungã.

⁴³ Nhyim me kôt omũ, Jeju kute Metĩndjwÿnh pymao o mexja me kôt omũ ne ari aben pumũnho kumex. Djãm Metĩndjwÿnh puma ngri got. Nhyim me Jejukam no tyn kumex rã'ã nhyim Jeju kôt ba djwÿnhmã kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkrekam ikabẽn janhô. Ë, ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk gêdja me memã ikanga, ikurê djwÿnhmã ikanga, ane.

⁴⁵ Nhyim ar kute kabẽnja mar kêtikumrẽx. Nãm ar ajmã amakkre nẽ, te kute marmã. Ne kam te kute kukjêrmãn kam pijàm ne.

*Jejukôt ba djwÿnh kute abenbê bẽnjadjwÿr pytàr tẽ.
Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3*

⁴⁶ Ne kam kabẽno aben japanho mō, kôt ba djwÿnhja kabẽno aben japanho mō. Mÿj mÿr jabej? Bir, nhÿnh kôt ba djwÿnhja 'õ gêdja bẽnjadjwÿr raxo

aben jakre. Ja mỳr jabej ne me kaběno aben japanho mō.

⁴⁷ Nhyṃ Jeju kōt ba djwỳnh kute kaběno aben japanho mōrja kute ar tārī amako mar kêt. Nām tu mūm kuma ne kam me'ō prīre pa 'amỳn amijakỳxkōt kudja.

⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ĕ, gar me'ō prīreja pumū, kàtām mexja pumū. Dja me'ō ikōpdji'ã kum me'ō prīreja, me'ō kàtāmja kīnh ne kam arỳm badjwỳ kum ikīnh ne. Dja me'ō kum ikīnh ne kam kum Ibāmdjwỳ kīnh ne, Ibām kute ijanorjadjwỳ kum kīnh ne. Ĕ, me'ō kàtām mex gēdja ja pānh bēnjadjwỳr rax ne, ane. Nām ã Jeju kōt ba djwỳnh kute amijo rax prāmjamã kaběn jarěno ane.

⁴⁹ Nhyṃ kam Djuão kum,

—Bēnjadjwỳr, ba amã arē. Me'ō gwaj bakōt ba kêt'ō ne tu me karō punu kute me'ōo bamã anhidji jarē. Kum anhidji jarěn me karōmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikaběn. On kum anhire”, ane. Nām ã kum anhỳro dja, bar arỳm omū. Ne kam gwaj bakōt ba kêt kam bar kum, “Kwārīk wānh”, ane. Nām ã Djuão kum ane.

⁵⁰ Nhyṃ kam kum,

—Kati, kwārīk wānh 'ã kum akaběn kêt. Ba ar amã arē. Me'ō kute ar ajo kurê djwỳnh kêt ne arỳm tu mrāmri ar ajo ōbikwa, ane. Nām ã Jeju kum ane.

Pykabê Xamarijkam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyṃ arỳm Bām kute kàjkwamã o àbirmã arỳm ō akati 'ỳr bōx 'ỳr. Nhyṃ kam krīraxbê Djeruxarēmã krà. Nām te kam mỳjja pyma, mỳjja tokry nhyṃ tu 'ỳr tēm̄mã kràn kam 'ỳr tē.

52 Ne kam 'ỳr tēm kôt amikukām kôt ba djwỳnh kwỳ jano. Ar mrānh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bôx ne kam kute Jeju kutêp ikwā djā jabej ne kum ô kwỳ krēn djā jabej nhym bôx ne kam kam ô kwỳ krēn ne kam nōr kadjy nārām amikukām 'ỳr ar ano. 'Ỳr ar ano nhym ar mrān bôx.

53 Bôx nhym kam Xamarijkam me ja aminêje ar ano. Jejumē kôt ba djwỳnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhō pykabê Djeruxarē'ỳr mōrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurêkumrēx, me kute abeno kurê djwỳnh tūmkam. Kam ne me kum ar kurēn kum ar kīnh kêt ne tu aminêje ar ano.

54 Nhym kam kôt ba djwỳnhbê Xijagumē Djuāo ar me omūn kam Jejumā kum,

—Bēnjadjwỳr, dja bar kuwy'ā Abām 'wỳ gē kàjkwa kurūm kuwy tỳm ne prīne me kuga gē me xēr, nēn, ane.

55 Nhym ar'ỳr akēx ne ar omūn arkum bēn tỳx ne,
—Kati, kwārīk wānh, ane.

56 Nhym ar kunī ajte tu atemā krī 'ō'ỳr mō.

Me kute tu Metīndjwỳnh maro mōrkumrēxmā.

Mat 8.18

57 'Ỳr mō nhym me'ō kum,

—Ē, ba arek akôt tē. Dja ga nhī'ām amrānh katā ba akôt mrā, ane.

58 Nhym kam kum,

—Ē, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kwēnh kỳjrūm aēja pumū. Mrymē kwēnhbit ne ôt djā, kute amim pyka kre pumūnhkôt kam ôt djā, nhym bep kati, ba ne ba inhō kikre kêt, inhikwā djā kêt. Ije amijo inhī ne me awỳr irwỳk nhỳnh ne inhō kikre

ja? Nhỹnh ne inhikwã dja ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikôt atēm jabej nàr kon arek dja, ane.

59 Ne kam ajte ta me'õmã,

—Ikôt tẽ. Ikôt tẽn mã ikôt ajkamẽ, ane.

Nhym kam kum,

—Adjỹm, Bẽnjadjwỳr, ibãm kumrẽx gędja ba akubyn tẽn adjà. Ibãm ne ajbir ibê ty, ane.

60 Nhym Jeju kum,

—Gê me kute Metĩndjwỳnh mar kêt wãnh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyræk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadjà, ane. Nhym bep ga dja ga ikôt Metĩndjwỳnh'ã adjujarẽnh tẽ, Metĩndjwỳnh me akadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar me ajo bamã gędja ga 'ã adjujarẽnh tẽ, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

61 Nhym me'õjadjwỳ Jejumã kum,

—Bẽnjadjwỳr, ba dja ba akôt tẽ. Inhũrkwã kumrẽxkam dja ba inhõbikwamã amijarẽn kam akôt tẽ, ane.

62 Nhym kum,

—Djãm me purkam àpênh katëri kute kum irer got? Kati, mỳjja wākam ne me apên àpênh mrãn tu àpênh inomã rẽnhkumrẽx ne. Djãm me kute Metĩndjwỳnhdjwỳ maro ban konenh krākàr got? Kati, dja ga tu amim maro tẽn tu maro atēm kumrẽx ne. Dja ga maro mõn mar konenh krãtan kam Metĩndjwỳnh nhõ pyka'ỳr abõx kêt kumrẽx ne. Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja dja ga 'ỳr abõx kêt ne, ane. Nãm ã Bẽnjadjwỳr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubê 70 janor.

¹ Nhyam kam Jeju kute arkum arênh nhijukri ajte amim ar kwÿ rax ne ar umjuw. Me kwÿo 70 ne amim ar umjuw. Nãm amim aro aben nhikjê'ã kabêh ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhyam ar kukâm môr ne kumrêx pyka kunîkôt, krî kunîkôt mormã. Dja ï Jeju ar kudjwa ã ane, ar kudjwa krî kunîkôt bôx mō.

² Ne kam kute ar anor nhyam ar môr kutã prïne me'ã arkum karō ne arkum,

—Me kute Metîndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bãy arÿm abôr tyk ne kumexja pyræk. Nhyam bep Metîndjwÿnh'ã ujarênh djwÿnh ne ngrêre kute bãykam me àpênh djwÿnh ngrêre ja pyræk. Kam dja gar me kadjy Metîndjwÿnh 'uw gê me'ÿr 'ã ujarênh djwÿnh jano gê me kuman kam tu amim kamnhîxkumrêx. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me ò purkam bãy pumũnh ne mrãnh ne bôx ne kute kadjy me ò pur djwÿnhmã arênh nhyam me kute amũ kadjy me kwÿmã arênh nhyam me ban kute memã ê ja pyræk. Dja gar ã me kadjy Metîndjwÿnh 'wÿro ane.

³ Ê, on dja gar mō. Arÿm ne ba ije me'ÿr ar ajanormã. Ar aje memã ijarênhmã ne ba ar ajano. Dja gar me kam bôx nhyam me ikôpdji'ã ar ajo kurê djwÿnh ne kum ar apar prãm kumrêx ne. Kute mrãmri ne rop kute mrykî'ãtomti kra par prãm kumrêx ja pyræk.

⁴ Ê, dja gar tu anhÿkam mō. Kwãrîk wãnh gar anhō katôk'y djà jamãnh kêt ne ajênh tur ne o amôr kêt. Ne aparkà 'õ byr kêt. Dja gar ajamãnhkrut'ã

kabên ne pyka kunîkôt aben ngrà. Kwãrîk wãnh gar apÿnh krî djari kôt ajmà gê me'õ ar ajõ kajpan amã kabêno akukràò ãm kêt. Dja gar tu amrãnhkôt me'õmã akabên jarêno tèn tu mã tẽ.

⁵ Dja gar mrãn bôx ne me'õ nhûrkwãmã wadjàn kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ã ane.

⁶ Dja umar mex prãm jabej arÿm mrãmri akabênkôt umar mexkumrêx ne. Nhym bep djãm kum umar mex prãm kêt ne kam ûrkwãkam me jamẽ ro'ã umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba.

⁷ Dja gar kikrekam abôxwã tãmkam tu arek kam anhikwão dja. Kwãrîk wãnh gar bôx ne kikrekôt ar aba kêt. Dja gar kikrekam abôxwã tãmkam gê me ar ajo djuw mex ne ar amã mÿjja ngã gar krê, tu kam apijãm kêtumrêx ne krên kôt ikôn adjumar mexkumrêx. Ar aje memã Metîndjwÿnh'ã adjujarênh pãnh, ar aje memã 'ã adjujarêno aku'ên atyk djà pãnh dja gar tu anhõ kwÿ krê.

⁸ Dja gar krî 'õkam bôx gê me kum ar akînh ne ar akam ukapri jabej ar amã mÿjja ngã gar tu krê.

⁹ Krîwãkam ar abôxwã, kam me kute ar amã kabên mex jarênh tãmkam gêdja gar me kané pytàn memã kum, “Arÿm ne Metîndjwÿnh me akadju bënjadjuÿr ne kute me apytàr ne kute ar me ajo ba 'ÿr. Arÿm ne me ajo rãm ne ja”, ane. Dja gar ã memã ane.

¹⁰ Nhym bep djã gãm ar krî 'õkam bôx nhym me kum ar akînh kêt ne aminêje ar ajano gar kam tu me ipôkri memã akabên jarêno tẽ. Ne memã kum,

¹¹ “Ë, dja bar me abê me anhõ pyka ja amiparkà'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirît ga me

aje omũnh kadjy. Gora me ar ikabēnja ma. Ę, arým ne Metĩndjwýnh me akadjy bēnjadjwýr ne kute me apytàr ne kute ar me ajo bamã ga me ate amã kĩnh kêt ne ar imã, ‘Kati, me ije akabēnwã mar prãm kêt kumrēx’, ane. Me aje ã ar imã anhýrkam ne bar me abê me anhõ pykaja amiparkà'ã tatak ne.”

¹² Dja gar ã memã akabēn jarēho ane. Ę, ba ar amã arē. Krĩ wākam me wã ar aje mebê amiparkà'ã me õ pyka tatakja me tãm gēdja me tokry rax ne. Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarēnh nhõ akatikam godja krĩwākam me wã meo bikēnh raxo Xõtōmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumē Xidōkam ren mýjja rũnhja, mýjja pumũnh kêt ja kwý 'y nhym ren me omũn ren arým amrēbê amim katon ren wãnh amijaxwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubēkàbê exopa jangijn ren amijã mro prà tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akēx. Nhym bep kati, inhõ me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamē Bexadakam me gamē me akam ne ba te mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhirer kêt ne iwýr amijo akēx kêt kumrēx ne.

¹⁴ Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarēnh nhõ akatikam godja me ajo bikēnh raxo me bajtem nhõ pykabê Xirumē Xidōkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbê Kapanakam me gadjwý djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje araxo aje kàjkwa tēpmã? Kati, dja Metĩndjwýnh aparmã me biknor tokry djãmã me

amě ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nà, dja gar aben nhikjê'ã kaběn ne pyka kunĩkôt ajmàn memã ijarë. Godja me'õ ar akaběn man badjwỳ ikaběn ma. Nhy m ate me'õ kum ar akurên ar akaběn mar kêt ne badjwỳ kum ikurên ikaběn mar kêt ne. Dja me'õ badjwỳ kum ikurên ikaběn mar kêt ne ne Ibãm kute ijanor djwỳnhjadjwỳ kum kurên kaběn mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kaběn jarênho anen kam aro aben nhikjê'ã kaběn ne ar ano, pyka kunĩkôt ar bimànhmã ar ano.

¹⁷ Nhy m ar mōn memã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh mōn me kanêbê me utàro mō:n kam akubyn mō, kĩnhkumrêx ne akubyn mō. Mōn bōx ne kam Jejumã kum,

—Běnjadjwỳr, nã bãm ar akaběnkôt me karõ punu jano nhy m me karõ punu anhidji jarênh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nhy m kam arkum,

—Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhy m bep arỳm ne me karõ nhõ bēnjadjwỳrbê Xatanaj kàjkwa kurũm tēn tỳm ba arỳm omũ. Nãm amikrà kêt mex ne tỳm kute na jadjēnh tamikrà kêt mex ne rôrôk ja pyræk. Gar aje Xatanaj nhõ àpēnh kujaêko amõro aje arỳm pa nhikjê 'yr rax mexja pumũ.

¹⁹ Be, arỳm ne ba ar amã ipyma jadjà gar te kangãmē makmē mry kakrit djàkrêja kunĩ 'ã aku'ê nhy m mỳjja ipymaje ajmã ar ajo kêtikumrêx ne. Nhy m te me bakurê djwỳnh pyma gar ipymao tu kujate nhy m ajmã ar ajo kêtikumrêx ne.

²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akaběn pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire.

Nhym bep kàjkwakam Metĩndjwỳnh kute ar anhidji'ã pi'òk no'òk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubê kumkatikumrêx. Kam dja gar tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã anen kam arỳm kĩnhkumrêx ne. Metĩndjwỳnh Karõ ne kum kĩnh jadjà nhym kam kĩnh rax kato. Ne kam Bãmmã amikĩnh jarên kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwã anhõ pyka djwỳnh. Amã ne ba amikĩnh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mỳjja mar rũnhjabê mỳjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩre pràbê amijo rũnh kêtjamã mỳjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhỹrkam mrãmri mexkumrêx. Adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karõ ne arỳm ã meo ane. Ba kam badjwỳ ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarê. Nãm ã Bãmmã amijarêho ane.

²² Ne kam ajte kôt ba djwỳnhmã kum,

—Ibãm ne imã kukràdjà kunĩ jarê ba kam ar o iba. Nhỹnh ne jakam me'õ prĩne idjåtàri? Kati, Ibãmbit ne prĩne kute imar ne kute arỳm prĩne idjåtàri. Nhym Ibãmdjwỳ. Nhỹnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibãm pumũnh ne kute kukràdjàkôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prĩne inoo Ibãm pumũn kam idjukabikôt me kwỳmã kukràdjà'ã idjujarênh tẽ. O me kwỳmã o amirĩt nhym me arỳm prĩne ikôt kuma, ane.

²³ Ne kam kôt ba djwỳnh'yrbit akêx ne me kàxã ar amakri arkum arên arkum,

—Ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Ar ga ne gar anoo mỳjja pumũ.

²⁴ Ba gop ar amã arê. Me kute Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh tũmmê me bẽnjadjwỳr

tũmdjwỳ krãptĩ te kute omũnh prãme, ar anoo aje mỳjja pumũnhja te kute omũnh prãme, ne ar ajamako aje mỳjja marja te kute marmã. Nhym bep kati, ar gajbit ne gar anoo mỳjja pumũnh kêt kwỳ pumũn mỳjja ma. Ar ga ne gar akĩnhkumrêx ne, ane.

Me'õ kum kurê djwỳnh kaprĩn o djuw mex.

²⁵ Nhym kam akati 'õkam Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh'õ Jeju kabẽn maro nhỹ. Kabẽn maro nhỹn kàjmã dja. Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhja kàjmã dja. Kute Jeju no mex jabej kabimã kàjmã dja. Kute Mõjdjê kukràdjà jabej Jeju kukjêrmã, Jeju kute kukràdjà kupa'ã arênh kadjy nàrànm ne amikadjy kàjmã 'ỳr djan kum kabẽn ne kum,

—Bẽnjadjwỳr, mã gêdja ba amijo nhym kam Metĩndjwỳnh pãnh imã itĩn rã'ã rã'ão itĩnmã imã arê? ane.

Nhym kam kum,

²⁶ —Mã ne Mõjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk kute? Mỳj ne ga kam omũn arỳm ama? ane.

²⁷ Nhym kam Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh Jejumã kum,

—Nãm,

“Me anhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati, ajamak, akadjwỳnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê.

Ne ajte amã amibu'ã me ja jabê. Kute ga amã amijabêja pyràk dja ga ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Nãm ã Môjdjê kukràdjà'ã me bamã pi'òk no'òko ane.

²⁸ Nhyim Jeju kum,

—Nà, kòt ne ga arě. Dja ga ã ar o anhyro aban kam arým tu atĩnkumrẽx ne, ane.

²⁹ Nhyim kam Môjdjê kukràdjà mar djwýnh òkre kadjwýnhbê amim,

—E kum kati, imã Metĩndjwýnh jabê rax kêtê, ne imã ibu'ã me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijàm ne amijã maje,

—Nhyim ne ibu'ã dja ba imã abê? ane.

³⁰ Nãm Jeju kukij nhyim kam kum,

—Ë, me'ò ne Djeruxarẽ kurũm krĩraxbê Djeriko'ýr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhyim kam arým me àkĩnhĩ wýnhrà m kum nõn tẽmràm o arĩn kubê kubêkàmẽ kubê mýjja kunõ prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhyim kam wãnh wakrekam tyko nõ.

³¹ Tyko nõ nhyim kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh'ò pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam iròbê apan mã tẽ.

³² Nhyim mekbê Rewi'ò, adjwýnhdjwý Metĩndjwýnhmã àpênh'ò kòt tẽn adjwýnhdjwý tãm ne. Nãm 'ýr tẽn irãn omũn tẽn iròbê apan mã tẽ.

³³ Nhyim bep me'ò, Xamarij kam me ja 'ò ne arkòt tẽ. Xamarij kam me ja kute me bajo kurê djwýnh ja 'ò ne arkòt tẽ. Arkòt tẽ:n 'ýr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ.

³⁴ Ne kam me kute o tým ne kute titik kurêje kute apýnh kà rênhja kum oy. Kadjwati kangôo kum oyn kam ajte mýjja kute rõny kangô pyràko kum oy. Ne kam kubêkào kupu. Prĩne kupun kam ta ò mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'ò nhũrkwã'ýr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhym akati nhym kam pi'ôk kaprĩ raxja amě kaba. Ő kikre djwýnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ě, dja ga přine imã tãmjao djuw mexo dja, přine ikutěp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'ôk kaprĩ krěň jabej ba kam bôx ne arým ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibôxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijkam me ja'ô kum kurě djwýnh kaprĩn o djuw mexo ane.

³⁶ Gop imã arě. Nhýnh ar 'ôja ne kute o kamy? Djãm tēm ne kute omũnh ne irôbê àpanhja? Nàr kon, djãm kôt tēmja? Nàr kon djãm Xamarijkam me ja'ô?

³⁷ Nhym kam kum,

—Nà, me'ô kum kaprĩja. Me'ô kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhym kam kum,

—Nà, kôtô. Nà, ga kam gadjwý tēn ã kudjwa akurě djwýnho anhýro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarijkam me ja'ô ukaprĩkôt kute kurě djwýnho kamyja'ã ujarěho ane.

Matamě Marij'ã ujarěnh.

³⁸ Nhym kam Jeju ar mã mōň kam atemã krĩ 'ôkam bôx. Kam ne me'ô nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprĩkumrěx ne kam Jejumã kum,

—Amrě inhũrkwãmã tēn kam anhō kwý krěň kam nōň akôkam kôt, ane.

Nhym kam kum,

—Ă, aj mã, ba kam wãm akôt tē, anen kam ũrkwãmã tē. Ŭrkwãmã tēn kam 'ýr wadjàn nhý.

³⁹ Nhym Mata kanikwýnhbê Marijja nhý. Arek Běnjadjwýr'ýr tēn parbê nhýň kam kãjmã kôt ôkren kaběň maro nhý.

⁴⁰ Nhym Mata àpênh ra:x ne. Jeju ò kwỳ krên mex kadjy ne àpênh raxo djan kam Marijmã kabên ne. Marij kute kôt kum mỳjja 'õ kupênhmã. Ne kam Jeju'ỳr tẽn kum,

—Běnjadjwỳr, djãm aje imar kêt? Ikanikwỳnh ne ikôt àpênhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mỳjja kupênho iba. On amrê ano gê tẽn gop ikôt apê, ane.

⁴¹ Nhym kam Běnjadjwỳr kum,

—Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gãm ari mỳjja man kam akabên wã jarê. Nã gãm mỳjja krãptĩ kupê ne kôt mar ar o aban kam adjumar punu.

⁴² Nhym bep mrãmri mỳjja pydji ne mexkumrêx. Tãm ne arỳm Marij o nhỹ. Nãm ikabên maro nhỹ. Ja ne mexkumrêx. Kwãrĩk wãnh arek ikabên maro nhỹ. Wãm ije awỳr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabên maro nhỹn prĩne ikabên man kam o biknor kêtumrêx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metĩndjwỳnhmã kabên'ã arkum karõ.

Mat 6.9

¹ Nhym kam Jeju akati 'õkam Metĩndjwỳnhmã amijarênh dja. Kum amijarênh djan kum amijarênh pa nhym kam kôt ba djwỳnh'õ kum,

—Běnjadjwỳr, gop ar imã arê. Ar ije Abãmmã amijarênh kadjy gop ar imã arê. Mã dja bar kum ikabên ja o? Djuãobit ne kôt ba djwỳnhmã kabên'ã karõ. Gadjwỳ dja ga ar imã 'ã karõ bar akudjwa Abãmmã amijarênh iba, ane.

² Nhym kam arkum,

—Ē, dja ga goja ar aje Metĩndjwỳnhmã amijarēnh kadjy kum,

“Djũnwã, gē me ame:xo amex man amim ajarēn abenmã ajarē.

On me kadjy abēnjadjwỳr ne ar meo aba.

³ Myt kunĩkõt ar ijajkwa mãnhkutã mã ar imã inhõ kwỳ krēn djã ngã.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwỳ dja me'õ ar ikam amikrà bar akõt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpnēnh katã ga ga ar ijo tỳx bar mebē idjãm tỳx ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja.”

Dja gar ã kum anhỹr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metĩndjwỳnhmã amijarēnh 'ãno ãm kadjy arkum kabēn jarēn arkum,

—Ga ren ar ajõ anhõbikwa'õ ajbir bõx, akamàt kô ipõkri bõx ga ren aje kadjy mỳjja'õ byrmã tēn ren anhõbikwa 'õmã kum, “Nãr, imã angã, anhõ djwỳ 'ãmro amãnhkrut ne ikjêkêt imã 'õ ngã gē inhõbikwa kukrē. Nãm iwỳr y:n kam ajbir bõx. Ba kam kadjy mỳjja jabej tē. Kadjy inhõ mỳjja kêtikumrēx ba kam kadjy ije akutã djwỳ kwỳ byrmã tē. Gop on imã angã.”

⁷ Nhym ren anhõbikwaja arek õto nõr prãme ren amã,

—Kati, inhõtdjwaa. Ije amã õr prãm kêt. Arỳm ne ba kikre'ã ijē ne arek ikrao inhĩkwã. Kãjmã idjãm prãm kêtē. Amũ dja ga tē gē me'õ amã 'õ ngã, ane.

⁸ Bir be, ba ar amã arē. Ga kam ren arek 'ã adjà'wỳro dja, mã 'ã 'uw nhym kam ren arỳm kãjmã djan ren, “Ba on kum kungã gē wãm o tē ba gop ikujrēnh kêt ne gêt arek inhõto nõ”, ane.

Djãm ar aje abeno anhõbikwakam ne amã kungã? E kum kati, ã, aje mã 'ã 'wýrkam ne amã kungã. Apijãm kêt ne aje 'ã 'wýr 'ãno adjãmkam ne amã kungã, ar atu mãnhkutã amã kungã.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amã, “Dja gar tu mýjja 'ã 'uw, mã mýjja'ã 'wýro tẽ nhym Metĩndjwýnh arým ar amã kungã. Gar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum akatorja pumũ. Ne kam ajte mã kikre kabem õ kikre djwýnhmã akabẽno aku'ê nhym arým kute ar amã kikre 'ã 'yrja pumũ.” Dja gar ã Metĩndjwýnh 'wýro ane.

¹⁰ Be, me kute mýjja'ã 'wýr 'ãno ãmja dja arým Metĩndjwýnh memã kungã. Gar me kute mýjja jabej ne kum apõxja pumũ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'ê nhym arým me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gad-jwý ã mýjja'ã Metĩndjwýnh 'wýro ane nhym arým ar amã kungã.

¹¹ Nhýnh ne ar akra'õ tẽn tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã?

¹² Ne õkrẽnẽ'ãnh ngre'ã ajuw gar kum makre ngã? Arkati.

¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramã mýjja mex nhõrja pumũ. Nhym bep kàjkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mýjja mex nhõro ar ajakren ar amã Amikarõ ngã. Gêdja gar Metĩndjwýnh Karõ'ã 'uw nhym tu ar amã kungã, ta mextire ne ar baja gêdja ar amã Amikarõ ngã, ar amã Amikarõ jano, ane. Nãm ã Jeju me kute mýjja'ã Bãm 'wýr nhym õdjãnhkõt kute memã Amikarõ nhõrmã ã memã 'ã ujarêho ane.

Me kute Jeju Xatanaj nhõ àpênh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhyr kam me karõ punu ar me'õo ba nhyr kabên kêt-kumrêx ne. Me karõ ajmã ajkwa o nhyr kabên kêt-kumrêx ne. Nhyr kam Jeju bõm kumê. Bõm kumê nhyr arým mã tẽ nhyr arým kabên ne. Nhyr me kam ari aben pumũn Jejukam no tyn kumex.

¹⁵ Nhyr bep me kwỳ ne me aben mã kum,

—Kê, djãm Metĩndjwỳnh kabênkõt? Kati, Bedjêbu. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwỳrbê Bedjêbu kabênkõt uma proo ne ar bõm me karõ rênho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbê ne Bedjêbu.

¹⁶ Nhyr ate me kwỳ kum,

—Goja on mỳjja'õ nhípêx ba me omũ, Metĩndjwỳnh puma proo mỳjja pumũnh kêt goja 'õ nhípêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwỳnh puma proo kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhípêx mar jabej ne me kute kabimã kum ane.

¹⁷ Nhyr Jeju ta prĩne me õkre kadjwỳnhbê me kabên ma, me kute Bedjêbu puma proo ne ar bõm me karõ rênho ba anhỳrja me kadjwỳnhbê prĩne kuman kam memã kum,

—Godja me õ pyka tãm kam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým amijo ajkê. Nhyr ren me ta ùrkwã tãm kam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arým abeno apêx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwỳ ta õ àpênhmẽ ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwỳnh, mã ne ren me kam nẽ? Mã ne ren Xatanaj nẽ? Nãm ren anen kam ren arým abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu puma proo ne ar bõm me karõ punu rênho

ba”, ane. Ije gêdjâm Xatanaj ta ajte jâm ò àpêho akêx ne ar bôm rênho ba.

19 Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bôm ar me karô punu rênho iba nhym ren mÿj me'ô kabênkôt ne me anhô àpênh bôm ar me karô rênho ba? Ar jadjwÿ ne ar bôm me karô rênh ar o ba. Djâm ar adjwÿnhdjwÿ ne ar we Xatanaj kabênkôt ar bôm me karô rênho ba. Ga ren me arkum ja jarê nhym ren ar me amã, “Ije tô djâm Xatanaj ta kute ò àpêho bikênho ba got.”

20 Nhym bep kati, Metîndjwÿnh puma proobit ne ba ar bôm me karô punu rênho iba. Ga kôt arÿm Metîndjwÿnh me awÿr bôxja pumû. Metîndjwÿnh kute me apytâr ne me akadÿj bënjadjwÿr ne kute me ajo bamã me awÿr bôxja pumû.

21 Ba ajte atemã me'ôã amijakre ga me ama.

Me'ô ne ò kikrekam kruwmê rop'io nhÿ ne o ò nêkrêx pytân o nhÿ. Umao amim ò nêkrêx pytân o nhÿ. Nhym me'ô ajmã kute ò nêkrêx o kêtumrêx.

22 Nhym bep atemã me'ô kute umao akrenh mex ne tu bôx ne kruw tâ o tÿm ne kubê kunïo pôx ne kam kubê nêkrêxo prôt ne, kubê mÿjja kunïo prôt ne. Kute umao ò nêkrêx pytâr ne o ÿrja tu kubê o prôt ne memã kungrà. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptân kubê ò krito iprôt ne.

23 Me'ô kum ikînh kêt ne arÿm mrãmri ijo kurê djwÿnh ne. Ne ikôt àpênh prãm kêt ne arÿm Xatanajkôt apê. Dja me'ô kum ikînh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kînh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrân ar mrã, amidjwÿnhbit man ar o mrã”, anen arÿm Xatanajkôt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

24 Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarën memã kum,

—Me karõ punu pydjın kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtka ar mrã, te ajte kute me'õmã àr ne tyk djà kêtma ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'yr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'yr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ũrkwã jarẽ.

25 Ne kam amim ba djà tũmja'yr tẽn bõx ne omũ nhym arým mexkumrẽx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhym prĩne kadjwỳnhbê mex ne arým kam mỳjja katàt.

26 Nhym kam kadjy mã me karõ punu'yr tẽ. Ne kam mekam me kwỳ japrõn 'yr meo mõn meo bõx. Nãm me karõo 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kàjbê punuri ne kàjbê punu nhym bep kute o 7 ne o bõxja ne arým o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarẽho ane.

27 Nãm memã kabẽno ãm rã'ã nhym me ipõkri me'õ nire kàj bẽ kum kabẽn ne kum,

—Ô kum anãbit ne kĩnhkumrẽx. Abê bẽnjadjwỳr raxkam ne ga anã tikkremã wadjàn ruw ne anã kà kaõ nhym anã kĩnhkumrẽx ne, ane.

28 Nhym kum,

—Bep me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne 'ãno ãm ne kute kõt amijo baja, me tãm gẽdja me mrãmri kĩnhkumrẽx ne, ane.

Me kute Jeju kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhyam kam me Jeju 'ỳr ban bôxo dja. 'Ỳr ban bôxo djan 'ã aben pydjio mōn o mōn o mōn ĩ 'ã utĩ: ane. Me kute õbê kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũ, anhỳr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrêx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrêx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipêx kêtikumrêx ne. Ě, mỳjja pydji dja ga me omũ. Gêdja ba ty. Nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn itĩn ne ikato ne kam me amã Metĩndjwỳnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebê Djônaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhyam 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'ỳr tēm ne kute memã Metĩndjwỳnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwỳ ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôx gêdja ba ty ne akubyn itĩn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metĩndjwỳnh raxkôt ama.

³¹ Godja Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati kato nhyam kãjkwa nhirê kurũm bẽnjadjwỳr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarê. Mỳkam? Bir, amrêbê ne me bakukãmãrebê Xaromão no mexkumrêx ne kute prĩne mỳjja mar. Bẽnjadjwỳr rax. Nhyam arỳm bẽnjadjwỳr nija arỳm 'ã ujarênh ma. Arỳm Xaromão'ã ujarênh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kãjkwa nhirê kurũm 'ỳr tẽn bôx. 'Ỳr

bôx ne kam prĩne kabẽn ma. Ě, ba ne ba Xaromão kuràm irax. Nã bãm iraxo bôx, jakam, me akam bôx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bẽnjadwÿr nija me amã axwe jarẽ.

³² Nhyim Niniwekam me jadjwÿ me amã axwe jarẽ. Godja Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kato nhyim Niniwekam me ja ajte apôx ne kam me akamingrãnymã axwe jarẽ. Mÿkam? Bir, Djônaj ne kàj bê memã Metĩndjwÿnh'ã ajarẽ nhyim Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx ne. Ě, ba ne ba iraxo Djônaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apôx ne arÿm me amã axwe jarẽ”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metĩndjwÿnh kabẽn kôt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarẽ ne memã,

—Djãm me kute ngõnhpôkmã angjênh ne kute mÿjja 'õkôt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngõnhpôk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhyim memã kikre kre kurwÿo ku'ê. Nhyim me mrãn wangij nhyim memã irãkumrẽx.

³⁴ Nhyim me nodjwÿ. Me noo ne me kute mÿjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arÿm mrãmri arĩt tÿxkumrẽx ne aje mÿjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyræk. Nhyim bep dja ga ano rã, ano punukumrẽx jabej arÿm arĩt kêt ne aje mÿjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamàt kô tykkam mrãnh punu, mrãnhõ bikàr mrãnh ja pyræk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metĩndjwỳnh kute me amã amikukràdjà jarēnhkôt amijo aba. Gêdja ga me kôt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjà jarēnhja kôt amijo aba kêt jabej arỳm aje me'õ akamàtkam ba pyràk, me aje me'õ akamàt kô tyk tỳxkam mrãnhò bikàr mrãnh ja pyràk.

³⁶ Nhym bep dja ga me mrãmri Metĩndjwỳnh kabēn kunĩkôt amijo abakumrēx ne kam me aje me'õ mrãmri ngõnhpòkti nhirākambit mrãnh ne kam akamàt kô tykkam mrãnh kêtikumrēx ja pyràk.

Jeju mekbê pardjēumã bēn tỳx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arēnh pa nhym kam mekbê pardjēu'õ kum,

—Amrē ikôt tēn ikutã anhõ kwỳ krē, ane.

Nhym Jeju kum “Ã” anen kam kôt tēn ũrkwãmã wadjàn nhỹ.

³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhỹ nhym omũn kam õkre kadjwỳnhbê amim,

—Ije tô mỳj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjàkôt aminhikra ku'õnh kêt. Õ kwỳ krēn kadjy kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹ Nhym kam Bēnjadjwỳr kum,

—Kê, me abê pardjēu ne ga me ijã akabēn ne anhõkre kadjwỳnhbê amim, “Kute me bakukràdjàkôt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akabēn mex. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnh krãmē ngõnh puror nhibũmbit põnh ne kute kre põnh kêt nhym krekam mỳjja kakrãtyk pyràk. Be, nã gãm me ã we katàt amijo abao ane. Nhym kam me me akrākàbit pumũ nhym kam kute me amex pyràk.

Nhym bep kati, me akadjwỳnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwỳnhbê ne me amã me õ nêkrêx prãm ne 'ã angryk ne ajaxwe'ãbit aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwỳnhbê apunu rã'ãja.

40 Me ano kêtumrêx. Djã nãm me anhipêx djwỳnh me akrãkàbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwỳnhdjwỳ 'y. Kam ne kute prĩne me akadjwỳnhbê me apumũnh ne kum me akadjwỳnhbê me amex prãm kumrêxja.

41 Nã gãm me we amijo akabên mex ne, ne amijo katàt amrãnh, bep kati, me akadjwỳnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtĩmãdjwỳ anhõdjãnh ne me 'uwtĩkam adjukaprĩn memã mỳjja ngãn kam arỳm akadjwỳnhbêdjwỳ amexkumrêx ne, akrãkãmê akadjwỳnh kunĩ mexkumrêx ne, me 'uwtĩkam me adjukaprĩkam.

42 Me abê pardjêu dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje Metĩndjwỳnhmã mỳjja kakritbit nhõr ne kam aje mỳjjabê kumkatija aje kum õr kêt kam. Nã gãm me mỳjja kakrit, õmrõ djãnh djà, pi'ômê djwỳ kakrit kunĩ ne ga me Metĩndjwỳnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam ga abêngõkreja amã abê kêt ne katàt meo aba kêt kumrêx ne. Me aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mỳkam ne ga me mỳjja raxjadjwỳ kum õr kêt ne? Mỳkam ne ga me amã Metĩndjwỳnh jabên katàt meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãn ate mỳjja kakritbit ma.

43 Me abê pardjêu dja ga me ì me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mỳkam? Me aje amijo rũnhbit mar prãm kam. Me kute aben pydji djàkam me amã me bẽnjadjwỳr rũnh krĩ djàbit kĩnhkam. Nhym me

me ipôkri me kute me amã kabên ne me amã rûnh jarênho kumex jabit ne ga me amã kînh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mýkam? Me aje pyka krã pyrâkkam. Nã gãm me aje pyka krã arým biknor ne pyka mẽ bimrâk ne kute pykakumrêx pyrâk. Nhyr me kute mar kêt ne tu iby mrãnhja pyrâk. Ne kam kadjwýnhbê ne punu, kadjwýnhbê ne mýjja kro. Nã gãm me ã akadjwýnhbê apunu ane nhyr me kute me amar kêt. Nãm mýjja 'êx ne krâkâbit mex ne kam kadjwýnhbê ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirĩto ane.

⁴⁵ Nhyr me kute Mōjdjê kukrãdjã mar djwýnh'ō Jejumã kum,

—Ē, bēnjadjwýr, nã gãm me badjwý me ijaprý. Nã gãm akabên jao me badjwý ã me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhyr me Jeju kum,

—Ije nã, me aje Mōjdjê kukrãdjã mar djwýnhdjwý dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Nã gãm me akabên kajgoobit ar memã Metĩndjwýnh kabên jarênho aba. Djãm Metĩndjwýnh kabên? Kati, me ga akabēno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kôt ar aba kêt ne. Nhyr me te amijo anen kam, “Ije mã dja ba me nē”? ane. Me aje ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnh atom ne kam kute kãjmã memã arĩ kêtumrêx ne kute memã tur kêtumrêx ne kute me ibũm nêje kum katy kêtumrêx ja pyrâk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djâkam mō. Watĩ:re. Mýkam? Me amã Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãm kam. Me akukãmãre ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kwý pa:, ga me kam anhingêt nhimry krã prĩne kum o djuw

mex ne. Me anhingêtbê Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh par djwỳnhmē me aje aben pyrāk. Me akukāmāre kute me parja ne ga me omũn kam kôt amijo mōn kam we imry krā prĩne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwārĩk rā'ā. Metĩndjwỳnh ta ne no mexkôt, ta kute amim 'ā karōkôt arỳm me amā, “Ē, dja ba me amā ikabēn jarēnh djwỳnh janon inhō àpēnh jano ga me kwỳ pan kwỳo ajkē”, ane. Djā nām kupa'ā arē? Kati, kōnh ne kum kudji. Ga me aje me paro amōrja pumũ. Kam ne Metĩndjwỳnh arỳm pānh jarē.

⁵⁰ Me akukāmāremē ne ga me me kraxrũm Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh paro tē. Paro tēn paro tēn arek me kamrô kapĩn o tē. NhyM Metĩndjwỳnh arỳm meo ngryk ne kam gormā me ajabatānhmā pānh jarē.

⁵¹ Nā gām me akukāmāre Abeu bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tēm tām̄tā: jakam arek o tē ne kam Djakarij'ỳr bōx ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretimē ò ngōnho ki kaêxkam kubĩ.

Nā, ě, ba me amā arē. Metĩndjwỳnh ne arỳm meo ngryk ne. Ne kam me akamingrānymā arỳm pānh jarē. Me ga dja Metĩndjwỳnh me akukāmāre kute me imex tũmja pānh me ajo ajkē.

⁵² Me aje Mōjdjê kukràdjà mar djwỳnh dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Ga me aje memā Metĩndjwỳnh kabēno amirĩto atēm̄mān ate ajte mekbê udju. NhyM me te kute amim Metĩndjwỳnh marmā. Nā gām me aje mrāmri ne me kute mekbê kikre'ā ijēn nhĩ'ām kam o ka-jkep djà rēnh nhyM me te kute kikre'ā rēnh ne ngjēnh prāme kapôtā ku'ēja pyrāk. Ga me kam ga

Metĩndjwỳnh mar kêt ne ajte me jadjwỳbê aptà, ane. Nãm ã Jeju memã bẽn tỳxo anen kam katon mã tễ.

⁵³⁻⁵⁴ Nhy m kam mekbê pardjêumễ me kute Mỏjdjê kukràdjà mar djwỳnhmễ Jeju jabej rĩt mỗ. Jeju kute Mỏjdjê kukràdjà'ỏ kupa'ã arẻnh jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabẻn'ã kum apnẻn ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arẻ, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arẻnh nhy m me kute o tỳm ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabẻn punu nhỏmã. Kute kabẻn punu 'ỏ jarẻnh nhy m me kute 'ã kabẻn punu nhỏmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, “Amã me uma kêt” jarẻnh.

Mat 10.26

¹ Nhy m me Jeju'ã bikprỏnhỏ dja. 'A bikprỏnhỏ djan o djan o djan ĩ 'ã utĩ: ane. Kute pi'ỏ pyràk. Ne ĩ ãm ta aben par'ã ku'ẻn ĩ ta ikjẻỏ aben rẻ, me krãptĩkam. Nhy m kam Jeju amikỏt ba djwỳnh kumrẻxmã kum,

—Gora ar aminẻje me wã pumữ, aminẻje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'ẻx ne kute mex pyràk. Nhy m bep kati, me kadjwỳnhbẻ ne me punukumrẻx. Me ỏkre kadjwỳnhbẻ ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karỏ. Me axwe kute djwỳ nhigot djà pyràk. Gẻdja amữ me'ỏ'ỳr bỏx ne amữ me'ỏ'ỳr bỏx ne amữ me'ỏ'ỳr bỏx ne ĩ mekmễ amrà ne ĩ me kunỏo tuknỉ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminẻje me wã pumữ”, ane.

² Djã nãm me kadjwỳnhbẻ axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ĩ amirĩt ne. Nhy nh ne mỳjja

bipdjur'õ me kute omũnh kêt mã? Ne me kute mỳjja pudjur'õ mar kêt mã? Adjỹm, dja ĩ kunĩ amirĩt ne. Dja mỳjja pudjur, mỳjja o bipdjurja ĩ kunĩ amirĩt ne.

³ Dja gar te akamàt kô tykkam abẽn prĩkam abenmã mỳjja jarẽ nhym me ĩ tu irãri arẽnho kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwỹnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mỳjja jarẽ nhym me tu kàj bê abenmã arẽ. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kàj bê abenmã arẽ, kikrekôt arẽnho ipòk ne, ne ngabê abenmã arẽ.

⁴ Ë, ar apa, inhõbikwa ar, ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ga ar amã me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gêdja me ar akrākàbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwỹnhbê ajmã ar ajo kêt.

⁵ Kati, ba ar amã arẽ. Me'õ pydji dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djakam me rẽn, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arẽ, Metĩndjwỹnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ë, mã ne kwênhne pãnh kute? Kwênhne ne pãnh ngri:re. Kwênhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngõho pi'òk kaprĩ amãnhkrut. Nà, tãm. Nhỹnh ne Metĩndjwỹnh kwênhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mỳjja kakrit, te kubê kwênhne nhym prĩne o djuw mex ne.

⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhne kurãm abê kumkati. Ar ga ne gar abêngòkre ne anhĩ pỹnhkôt kwênhne krãptĩ kurãm arax. Be, kute kwênhneo djuw mexja pumũ. Nhym bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mỳjja'õ kubê biknor kêt. Nhỹnh ne mỳjja'õ

kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mỳjja pyma kêt”, ane.

⁸ Ba ar amã mỳjja 'õdjwỳ jarẽ. Me kute amijo ipytàr ne kute me krãptĩ nhipôkri kute, “Nà, ba ne ba arỳm amijo Jeju pytà”, anhỳrja gêdja ba badjwỳ ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk badjwỳ Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nhipôkri, “Nà, ba inhôbikwa ne wã”, ane. Dja ba ã ane.

⁹ Nhym bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, “Ije bep ije tãwã mar kêt”, anhỳr, me tãm gêdja ba badjwỳ amipãnh Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nhipôkri, “Ije tãwã mar kêt”, ane.

¹⁰ Ë, gêdja me'õ ijã kabẽn ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk, dja me'õ ijã kabẽn nhym Metĩndjwỳnh tu o aknon mar kêt ne. Nhym bep me'õ kute Metĩndjwỳnh Karõ japrỳ, tãm gêdja Metĩndjwỳnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkẽ. Gêdja me ar apa 'amỳn mekbê idjaer bikprõnh djà'ỳr ar ajo bôx. Ne kam ajte me bẽnjadjwỳr krĩ djà'ỳr ar ajo mõ. Dja me ar apa 'amỳn ar ajo mõn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhỹ. Kwãrĩk wãnh gar ajõ, “Ije, mỳj dja ba ikabẽn nẽ? Mỳj dja ba arẽ? Mã gêdja ba gêt ikabẽn on arẽ”, anhỳr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atĩn prãm kêt.

¹² Metĩndjwỳnh Karõ ta dja ar amã kabẽn jarẽ. Me kabem adjãmkam dja amã kabẽn jarẽ gar kam kabẽno akabẽn ne memã akabẽn jarẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã kabẽn jarẽho ane. Me kute kôt ba djwỳnhho bikẽn nhym ar kute memã

kabĕn jarĕnhmã ã arkum anhÿr djwÿnhrãm kabĕn jarĕnho ane.

Me'õ nhõ mÿjja raxmã Jeju kute kabĕn jarĕnh.

¹³ Nhym kam me krãptĩ nhipôkri ne me'õ kàj bê kum,

—Bĕnjadjwÿr, gop ikamymã arĕ gĕ imã nĕkrĕx kwÿ ngã. Ibãm tyk kutã ne ar imã nĕkrĕx'ã karõ bar ije ar o ibamã nhym ikamy bôx ne tu jãm o amijakren utãn mã o mō. Kute imã kwÿ nhõr kĕtkumrĕx, ane.

¹⁴ Nhym kam Jeju kum,

—Ije mÿj me'õ kabĕnkôt gĕdja ba aben nĕje ar akukrà. Ne mÿj me'õ kabĕnkôt gĕdja ba akamy kutã nĕkrĕx kwÿ byn amã kungã? Djãm kadjy ne ba me awÿr tĕ? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunĩmã kum,

—Gora me amijãno djan amã nĕkrĕx prãm kĕt. Kwãrĩk wãnh ga me anhõ nĕkrĕx rũnh ne anhõ nĕkrĕxo adjãptàr ne ar o aba kĕt. Djãm me kute amim nĕkrĕxo àptàr ne o bakam umar mex got, kôt me kĩnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memã me'õ'ã ujarĕnh jakreo tĕn memã,

—Me'õ ne õ nĕkrĕx krãptĩ ne õ purkamdjwÿ djwÿ krãptĩ. Bãygogoremĕ bãy mĕ djwÿ kunĩ ingrō:t ne kumex.

¹⁷ Nhym kam, “Ije, mã dja ba on? Nhÿnh gĕdja ba inhõ bãygogomĕ bãy kumexjao atom ne 'ã man ar o iba”? ane.

¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nà, gĕdja ba bãygogo nhõ kikre kryreja ngràn kam ajte akàjbĕ rũnh nhipĕx ne kam kam o atom ne kumex ne.

19 Ije nà, dja ba o ane nhym arým mrãmri inhõ nêkrêx kumex. Mrãmri ne ba arým amimex ne. Gêdja 'ã amex krãptĩn kumex rã'ã ne. Jakam gêdja ba idjãpênh krãtan ikôkam kôt ne inhõ kwý krên kôt ikôn kam ikĩnh katibit ma", ane.

20 Nhym Metĩndjwýnh kum, "Nã gãm ajbã. Akamàt ja tãmkam gêdja ga ty. Nã bãm te amexmã akabi ga atemã. Nhym nãr anhõ nêkrêxwã? Mýj kadjy ne ga anhõ nêkrêx ar o aba? Nhym gêdja amýrbê ar o ba"? ane.

21 Bir be, nãm ã me kute amim Metĩndjwýnh mar kêt ne kam kute õ nêkrêxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgoo ane. Nãm amimex ne kam Metĩndjwýnhmã mex kêtumrêx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karõ.

Mat 6.25

22 Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã kum,

—Bir, kam ne ba ar amã, "Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kre kad-jwýnhbê amim, 'Mýj dja ba kukrê'?"

Nãr kubêkà'ã, 'Mýj kubêkà dja ba angij'? anhýr kêt."

23 Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo tĩn ne, ga gwaj batĩn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhym bep me õ ne kajgo, djwý ne kãjbê. Nhym bep Metĩndjwýnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhym bep kubêkà ne kajgo. Kubêkà ne kãjbê. Kwãrĩk wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

24 Ë, gop ar bàrire ja pumũ. Kute amim pur jadjwýr kêt. Kute amim djwý kre kêt. Kute amim mýjjao atom kêt. Nhýnh got õ bày nhõ kikre, nãr o atom djà? Kati, kwênhne ne ta ar

ba, nhym kam Metĩndjwỳnh prĩne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwỳo atom kêtja pumũ. Ar ga ne gar kwênhne kuràm amexkumrêx. Ne ar araxo kwênhne jakrenh mex ne. Dja Metĩndjwỳnh kwênhne kuràm prĩne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhỹnh ne me'õ ta ajkwao, mỳjja kam umar punuo, amũ tyk kêt mã aminhõ akati kamê? Kati.

²⁶ Gar aje mỳjja ngrire te o anhỹrja pumũ. Gar aje mỳjja ngrire ja mar kêtja pumũ. Metĩndjwỳnh bit ne kute mar. Ajbít kute me tĩn nhijukri kute amidjar mar, kumã bit ne amirĩtkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwỳ mar, prĩne kute mar, kumã ne mrãmri amirĩtkumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mỳkam ne gar amikam atĩn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷ Ê, ar kapôt kam pidjôrãja pumũ. Pidjôrã ne ta ingrõt ne kumex. Àpênh kêt kumrêx. Ne kute amim kubêkà kayr kêt. Ê, ba ar amã arê, bẽnjadjwỳr raxbê Xaromão ne kute kubêkà mextire jangjênhkam kĩ:nhkumrêx. Nhym bep pidjôrãja ne mex, kĩnho Xaromão jakrenh mex ne.

²⁸ Metĩndjwỳnh ta ne pidjôrã nhipêx nhym kam mexkumrêx ne. Rã abenon kumex ne kam kĩnhkumrêx. Nhym akati nhym me arỳm kadjy bõremã adjà nhym xêr. Te mỳjja kakrit tebê apêx ba nhym Metĩndjwỳnh prĩne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjôrã kuràm abêngôkre ne amexkumrêx. Dja Metĩndjwỳnh pidjôrã kuràm prĩne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akãdjwỳ ngã. Be, kam gêdja gar tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêx. Nhym mỳkam ne gar amim kamnhĩx kêt ne kàjbê amim kamnhĩx

ne.

²⁹ Kwārīk wānh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwỳ krĕn ne kôt akõmkõtbit ajamak bĕn kêt.

³⁰ Apỹnh pyka djari me kute amim Metĩndjwỹnh mar kêt ne me ar mỳjja ja jabej ba. Nhym bep kati, ar Abām kute prĩne ar amar ne ar anhõ mỳjja kĕtkôt kute ar amar. Kam gĕdja prĩne ar ajo djuw mex ne.

³¹ Metĩndjwỹnh kumrĕx dja gar mar ar o aba, Metĩndjwỹnh kukràdjãmĕ dja gar kumrĕx ma. Nhym kam ijukri dja arỳm ar amã mỳjja ja ngã.

³² Ĕ, inhõ kritte, inhõ àpĕnh ngrĕreja, kwārīk wānh gar atĩn prām kêt. Ar Abām ne arỳm amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bĕnjadjwỳr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bĕnjadjwỳr mĕnh gar aje ro'ã meo abamã arỳm ar ajã amim karõ.

³³ Ĕ, kwārīk wānh pykabĕ anhõ nĕkrĕxa'ã ano tỳx ne 'ã angràn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nĕkrĕx me'õmã angã gĕ pānh ar amã pi'òk kaprĩre ngã gar abyn kam me õ mỳjja kĕtjamã angã. Bep kati, kàjkwakam dja Metĩndjwỹnh ar amã anhõ mỳjjao atom, nhym tũmràm ar amã mexkumrĕx gar o aba. Tũmràm rerek ne punu kĕtkumrĕx. Ar aje amim kàjkwakam mỳjja mextireo atomja gĕdja kàpo, mỳjja'õ ar abĕ o bikĕnh kĕtkumrĕx nhym me àkĩnhĩ'õ 'ỳr bõx kĕtkumrĕx, gar ar o aba. Kwārīk wānh gar pykabĕ mỳjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt.

³⁴ Be, nok ga ren ar pykabĕ amim mỳjjao atom ne kam ren kôt pykabĕ ar anhõ mỳjjabit man ar o aba. Nhym bep dja kàjkwakam Metĩndjwỹnh ar amã

mýjjao atom gar kam kôt arým kàjkwakam anhõ mýjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bôx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itĩn ne kàjkwa kumrêxmã wabi. Ne kam arým ajte akubyn bôx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Ikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me õ bẽnjadwýr me kute abenã me rênh'ýr mrãnh nhym õ àpênh kutêp kikrekam krĩn kute kubêkà jangjênh rã'ãn òt kêt ne kute ngônhpôkmã angjênh rã'ãn kutêp no týx ne kam amako krĩ. Nhym kam me õ bẽnjadwýr akubyn mrãn bôx ne kam õ àpênhmã kabên ne. Ne arkum, “Kikre'ã ta”, ane.

Nhym ar tebê kum kikre'ã kuta nhym arým wadjã. Ar õ bẽnjadwýrja arým bôx.

³⁷ Ar no týx ne kute kam amak rã'ã nhym bôx nhym kam ar kĩnhkumrêx ja pyràk. Nhym kam ar õ bẽnjadwýrdjwý arkam kĩnhkumrêx ne. Ò àpênhkam kĩnhkumrêxkam gêdja kute arkum òmrômã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katàt arê. Dja amidjên kam ar'ýr tẽn kam arkum, “Ar nhỹ. Ar nhỹ ba ar amã ar anhõ kwý krên djã nhípêx gar krê”, ane.

³⁸ Dja te akamàt kô ipôkri nàr te akati maktã bôx nhym õ àpênhja no týx ne kam amako krĩ rã'ã ne. Kam gêdja ar õ bẽnjadwýr arkam kĩnhkumrêx ne, nhym ar jadjwý kĩnhkumrêx ne. Dja gar ã bẽnjadwýr nhõ àpênh'ã amijakren arek ikam amako akrĩo ane. Gêdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikĩnhkumrêx ne.

³⁹ Gop ar ikabēn ma. Ba ajte ar amã 'õdjwỳ jarē gar ama. Ne ren õ kikre djwỳnhja ren me àkĩnhĩ bõx djà man kam ren arek kam amako nhỹ. Nhym ren bõx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtumrēx ne. Badjwỳ dja ba ije me àkĩnhĩ pyràk ne me ajaêrbē bõx.

⁴⁰ Kam gēdja gar gadjwỳ mã ikam amako akrĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibõx ba gēdja ba ajte akubyn bõx. Ar aje nhỹnh myt nhỹr 'õkam aje ibõx djà mar kêt. Kam gēdja ba tu ar ajaêrbē bõx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibõx djà jarēnho anen kam arkum kabēn jarēnh pa.

⁴¹ Nhym Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arē, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arē, nàr kon, djãm me kunĩmã ne ga arē? ane.

⁴² Nhym kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunĩ dja me arĩk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpēnh djwỳnh kute õ bēnjadjwỳr kam amakja pyràk. Me õ bēnjadjwỳr ne õ àpēnhmã kabēn ne ne kum, “Ga dja ga me àpēnh'ã me omũ, ane, ne prĩne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunĩkõt memã õ kwỳ krēn djà ngãn akrànmã memã õro aba. Ne me'ã akren memã angã.” Nãm ã õ àpēnhmã me'ã karõo ane. Kute akrànmã me àpēnh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katàtmã ã kum me'ã karõo ane.

Nhym õ àpēnh kum, “Nà, gēdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane.

Nhym kam õ bēnjadjwỳr mã nhĩãm tē. Nhym kam õ àpēnhja kabēnkumrēx. Nãm no mexkumrēx ne katàt ar memã mỳjja nhõro ba, me kanga kêtumrēx ne ar meo ba.

⁴³ Nnym kam bēnjadjw̄yr akubyn bōx ne kam ò àpēnhjamā kato. Kute amrēbē kum kabēn jarēnhja kōt mrāmri meo djuw mex nnym kam ar̄ym kum kato. Kam dja ò àpēnhjadjw̄y tu amikam kīnhkumrēx ne.

⁴⁴ Ē, ba ar amā kōt arē. Bēnjadjw̄yrja dja ò àpēnh ja'ā bēnjadjw̄yr mē. Kute nēkrēxmē m̄yja kunī pumūnhmā dja 'ā bēnjadjw̄yr mē. Nnym kam ò àpēnhja kīnhkumrēx ne.

⁴⁵ Nām ren ò àpēnhja ōkre kadjw̄ynhbē, ò bēnjadjw̄yrja'ā ren, “Be, nām nhī'ām bēnjadjw̄yr tēn ar̄ym amikrà. Jakam dja ba on tu ar̄ik ar iba, inomā arwāri”, ane. Ne kam ren ar ò àpēnhja titiko ba, ò àpēnh mymē ò àpēnh nimē ren ar titiko ba. Ren ò kw̄y krēnbit ban kōt kadjwati kangō* ikōn kam ren kam ajbān ar ba.

⁴⁶ Nnym kam ò bēnjadjw̄yrja aērbē bōx. Ò àpēnhja kute amim ò bēnjadjw̄yrja bōx djākōt mar kēt. Nh̄ynh akati 'ōkam bōx djāmā kute mar kēt ne nh̄ynh myt nh̄yr 'ōkam bōx djāmā kute mar kētkam ne aērbē bōx. Nām bōx ne kam ò àpēnh ar̄ik ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapōn bōm kumē. Me amakkre kētjamē ro'ā bōm kumē.

⁴⁷ Bir be, dja ā me bēnjadjw̄yr ane. Me kute ò àpēnhmā p̄rīne m̄yja'ā karō nnym me ren ām mar kajgo ne kam ren ate krān ar ba ne ren kabēnkōt amijo ba kētkumrēx ne. Nnym ren me ò bēnjadjw̄yrja bōx ne p̄rīne ren meo ajkē, me kaprēprē:k ne. Kute ar̄ym memā 'ā karō kajgo nnym me kute kabēn mar kētkam.

* **12:45** M̄yja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, m̄yja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

⁴⁸ Nhyṁ bep ò àpênhja kute ò bēnjadjwỳrja kabēn mar kêt, me'ò kute memã kabēn jarēnh kêtkaṁ, ne ren arĩk ar ba, kaṁ ne ren ò bēnjadjwỳrja bôx ne kaṁ ren me kaprêprêk ngrire, meo bikēnh ngri mex ne. Nãm me ren te mar mex ne tu ate krãn ar ba nhyṁ ren prĩne meo ajkê. Nhyṁ bep kati, me kute mar kêt, kaṁ ne bôx ne ãm meo bikēnh ngri mex ne.

Metĩndjwỳnh ne apỹnh ar amã mỳjja ngã, ne ar amã ar adjê mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amã kungã, o ar kum adjapênh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amã, “Nãr, ije ar amã ar ano mex, ar adjê mex nhõrja, mã ne gar kaṁ nẽ? Djã ne gar o adjapênh mex ne?”

Kute me'õmã mỳjja kàjbê rax nhõrja gêdja o kum kàjbê àpênh rax jabej kukij. Nhyṁ bep kute me'õmã mỳjja ra:x nhõrja gêdja o kum àpênh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikjêr jarēnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ę, mỳj kadjy ne ba jakam tēn bôx. Ije me axweo apêxmã ne ba pyka jakam bôx. Ga kuwy kute mỳjja kakrit kunõ apêxja pumũ. Dja ba ĩ ibê kuwy mãn pràbê ã o anen me axwemã ikaton memã pãnh jarēn kaṁ me imex ne. Gora gê on ò akati 'ỳr bôx.

⁵⁰ Nhyṁ bep dja ba itokry rax kumrēxi. Dja ba itokry rax ne kute mrãmri ne me wỳrkam ngoo tuknĩ ja pyràk. Dja ĩ itokry ã prĩne ijo tuknõ ane. Dja ba itokry ra:x nhyṁ me ibĩ. Kadjy ne ba tē. Gora gê on inhõ akati iwỳr bôx ba gop itokry rax gê gop on apêx. Ba kaṁ arỳm ije amimarja arỳm apêx.

51 Djãm ije pykabê me jamã umar mexmê me typydjin ar ba jarênhmã ne ba me'ÿr tẽ. Arkati, ê, ba ar amã arẽ. Me kute imÿr jabej abeno bikjêrmã ne ba me'ÿr tẽ.

52 Jakam dja me kikre tãmkam imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne. Me ta õbikwamê dja me ï abeno kurê djwÿnh ne abeno ajkij. Dja ar amãnhkrut ne ikjêkêjtja amê ar jao kurê djwÿnh nhym amê ar ja amipãnh ar amãnhkrut ne ikjêkêjt jao kurê djwÿnh ne. Arÿm ne ar abeno ajkij.

53 Bãmja dja imÿr jabej kra myo kurê djwÿnh ne. Nhym kra my amipãnh bãmo kurê djwÿnh ne. Nhym ate nãja dja kra nio kurê djwÿnh nhym kra nijadjwÿ amipãnh não kurê djwÿnh ne. Nhym ate umrengêxja dja wÿnh nio kurê djwÿnh nhym wÿnh nija amipãnh umrengêxo kurê djwÿnh ne. Dja me ã imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne abeno bikjêro ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã kabên jarênho anen arkum kabên jarên pa.

54 Ne kam ajte me krãptÿtjamã kum,

—Nã gãm me kàjkwa nhôt kurũm kakrã amrê bikamênh baja pumũn kam abenmã kum, “Gêdja na ruw”, ane. Ga me mrãmri tu kônh kum irkumrêx, nhym arÿm ruw.

55 Nã gãm me kôk djâbêr tÿxja pumũ, kàjkwa nhirê kurũm kôk djâbêr pumũn kam abenmã kum, “Gêdja on amex nhym kam arÿm arngro tÿ:x ne”, ane. Ga me tu mrãmri kônh kum irkumrêx nhym ã ane.

56 Kê, nã gãm me ajêx ne mÿjja mar kajgo ar o aba. Kàjkwamê kôk djâbêrbit ne ga me aje mar ne omũnh. Mÿkam ne ba me akam ar ibari mÿjja pumũnh kêt kwÿ 'yn me amã mÿjjao amirÿto iba

ga me ja mar kêt ne omũnh kajgon amim, “Ije tô mỳj'ã”? anhỹr kajgon mar kêt kumrẽx ne.

⁵⁷ Nhym mỳkam ne ga me amimar ne amijaxwemã akator ne Metĩndjwỹnhmã amijarẽnh kêt ne? Ja ne katàt. Mỳkam ne ga me ã anhỹr kêt ne?

⁵⁸ Gêdja ga me Metĩndjwỹnh nhõ akati bõx kêttri kum amijo a'wỳ gê me ajo mex. Ba me amã arẽnh me'õ'ã me ajakre. Birãm me'õ amã, “Ga ne ga ibê mỳjjao ajkẽn ar ikam amikrào aba. Aje imã o pãnh kêt kam gêdja ba bẽnjadjwỹr kute me axwemã apõx'ỳr ajo tẽ gê amã pãnh jarẽ”, ane. Gêdja ga amibêx ne kute 'ỳr ajo bõx kêttri kum amijarẽn kum o pãnh. Kute memã axwe pãnh jarẽnh djwỹnhmã apa 'amỹnh ne abjêro tẽm nhym kute krākamngõnhmã akanga nhym me kute abê ijê kêttri. Kute ã ajo anhỹr kêttri gêdja ga atẽmbê kum o pãnh. Dja ga ã o anen kum o pãnh kêt nhym arỳm mekbê ijê djakam amẽ ga kam kum o pãnh ra:xo dja.

⁵⁹ Gêdja ga kum pãnh dja:n kum pãnh ino rer jabej arỳm akato. Nhym be djã gãm kum pãnh ino rer kêt ne mrãmri arek aku'ê. Gêdja ga me ã anen Metĩndjwỹnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kator kêttri Metĩndjwỹnh'ỳr amijo akẽx ne kum amijo a'wỳ gê me ajo mex, ane. Nãm ã Jeju memã arẽnh o ane.

13

Kute me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arẽnh nêje me kukrà.

¹ Ne kam memã kabẽn ja jarẽnh pa nhym me kam kum pykabê Garrêjakam me ja jarẽ. Nãm me Metĩndjwỹnhmã mry pan kubô. Kum bõro ku'ê

rã'ã nhym Piratu ò àpênh krãkamngônhre me'ÿr ano nhym me pñine me imex ne, me kute mry bôro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômê me kamrôo akà. Nhym me omün kam Jejumã arê.

² Nhym kam memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm me ò pykakam me ja axweo me tñja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwÿ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane. Nãm ã Jeju ane.

⁴ Nhym krĩraxbê Djeruxarêkamdjwÿ kikre prêktibê Xirôwe me imex ne. Nãm me'ã tÿm ne meo 18 ne me imex ne. Nhym me adjwÿnhdjwÿ pumün kam Jejumã arê. Nhym kam ajte memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm Djeruxarêkam me ja kute Metĩndjwÿnhkam amikràò me tñja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwÿ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmã axwe kukrà kêt mex ne arê nhym kam ã memã ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memã atemã mÿjja 'ã ujarênh jakreo tẽ. Me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênhbê ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne ò àpênh kute ò bẽnjadjwÿrjamã kremã o tẽ. O tẽn kum kre. Pidjôkô nhipôkri kum kre. Nhym arÿm ingrôt ne abatành ne. Nhym ò pidjô djwÿnhja kute ô jabejmã 'ÿr tẽ.

Ne te ô jabej nhym amex nhym te ô jabej nhym ajte amũ amex nhym te ô jabej, ô jabej te aprãn kam õ àpênhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ô kêt ne. Arỳm 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ô jabej. On tẽn kum ta. Mỳj kadjy ne mõn inhõ purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhym õ àpênhja kum, “Adjỳm bẽnjadwỳr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhĩno ipòk ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop ô jabej.

⁹ Dja ô mex ne kam arek dja. Gêdja ô kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh on kute memã pãnh jarẽn kêt. Tũmrãm dja ã memã pãnh jarẽ. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'ỳr amijo akẽx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarẽn meo ajkẽ. 'Ã ne kute memã ujarẽn jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'òk ràràr 'òkam me kute abeno bikprõnh djàkam memã Metĩndjwỳnh'ã ujarẽnho dja.

¹¹ Nhym kam me'õ nija wadjà. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhym kam ibôn mrã. Ibôn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arỳm 'ã 18. Nãm te katàt kàjmã ãmmãn katàt kêt mex ne.

¹² Nhym kam Jeju omũn kam amiwỳr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arỳm amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nhym tebê kàjmã dja, arỳm katàt ne dja. Ne kam Metĩndjwỳnhmã nextire jarẽnho dja.

14 Nhym bep me bikprõnh djàkam bẽnjadjwỳrja ne 'ã ngryk ne. Pi'òk ràràrkam Jeju kute meo mexo ãmkam ne 'ã ngryk ne. Ne kam memã,

—Pi'òk ràràr ne ja. Pi'òk tykkambit ne me àpênh djà. Pi'òk tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpênh djà. Kam dja ga me amrẽ mō gê me ajo mex. Kwãrĩk wãnh ga me pi'òk ràràrkam amrẽ 'ỳr abao adjãm kêt, ane.

15 Nhym kam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum,

—Kê, nã gãm me ajêx ne ajajkwakambit amimex jarẽ, ar amimex jarênhõ aba kajgo. Nhỹnh ne ga me ajõ pi'òk ràràrkam anhõ krit'õ kôm kêt ne, anhõ mryti nàr mry'ã krĩja krãdjê djà 'ãpre bôn ùrkwã kurũm o akaton o tẽ nhym kôm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'òk ràràrkam anhõ krito aba nhym kôm ba.

16 Ije nhym mỳkam gêdja ba me'õ ni, Abraão tàmdjwỳja 'ãpre bõnh kêt ne? Me ga ne ga me pi'òk ràràrkam anhõ krit 'ãpre bô. Nhym mỳkam gêdja ba kubêngõkreja 'ãpre bõnh kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãptĩ, arỳm 'ã amexbê 18ja 'ãpre bõnh kêt ne? Kati, dja ba 'ãpre bô gê kàjmã dja, ane.

17 ã kum ane nhym kam kurê djwỳnhja amikam pijàm ne. Nhym bep me ja, me kunĩ ne me tu kam kĩnhkumrẽx ne. Nãm Jeju memã mỳjja krãptĩo pòx nhym mexkumrẽx nhym me kam kam kĩnhkumrẽx ne.

Metĩndjwỳnh kute me utàr ne meo ba.

18 Nhym kam ajte Jeju memã kum,

—Ë, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja, mỳj ne kute uràk? Mỳj'ã ne ba ije akremã?

19 E kum nãm kute pidjô 'y kryre ja pyræk. Pidjô 'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tẽn õ purkam kre nhym tebê abatàn̄h ne. Abatàn̄h mexkumrêx nhym kam kwênhne apÿnh pa'ã aê, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhym arÿm ja pydji kadjy amima, nhym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm, nhym ja kôt 'ã tÿm, nhym ja 'ã tÿm, nhym ja 'ã tÿm nhym arÿm 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

20 Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwÿnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwÿr ne kute ar meo baja mÿj ne ba ije 'ã akremã?

21 E kum nãm kute djwÿ nhigot djà pyræk. Me'õ nire ne djwÿ djôm byn ngôn̄hkam kumẽn̄ kam ajte iby o amãnhkrut ne kumẽn̄ ne kam kadjy djwÿ nhigot djà ngri:re ja by. Ne kam o akàn kudji nhym nòn kam arÿm igot mō. Igot mō:n arÿm rax ne kam p̄r̄ne djwÿo tuknĩ, ane. Nãm ã me kute Metĩndjwÿnh mar amũ abendjô'ã abenmã Metĩndjwÿnh jarẽn̄ho ane nhym arÿm me pyka kunĩkôt arẽn̄ho ajmà nhym arÿm pyka kunĩkôt me kute Metĩndjwÿnh mar krãptĩ ne. 'Ã ne memã djwÿ nhigot djà jakren arẽ.

Kikre jawkwa krekre ngrire'ã ujarẽn̄h.

Mat 7.13

22 Ne kam tu Djeruxarẽ'ÿr kràkumrêx ne. Ne kam apÿnh krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kôt mō. Kam memã Metĩndjwÿnh'ã ujarẽn̄h mō.

23 Djeruxarẽ'ÿr me mōrkôt ne memã 'ã ujarẽn̄h mō nhym kam me'õ kum,

—Běnjadjwÿr, djãm Metĩndjwÿnh kute me utàrja djãm me ngrêrebit? ane.

²⁴ Nhyr kam memã,

—Ë, kwãrĩk wãnh ga amũ me ja mar kêt. Nhyr bep Metĩndjwÿnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrire kôn timerãnh, kôn timerãnh ne ngjênhmã timerãnh tÿx ne kute ikjêo aben rên timerãnh ne ngjêxja pumũ. Gadjwÿ dja ga ã amikam atÿxo anen Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõx. Ba me amã arẽ. Nãm me krãptĩ te 'ÿr àrmã. Dja me te o anen te o anen 'ÿr àr kêt ne. Kute timerãri ne me te kikremã àr prãme ja pyrãk.

²⁵ Dja õ kikre djwÿnh 'ÿr tẽn kikre'ã ijê, me abê kikre'ã ijê. Ga me kam wãnh kapõtã akumex. Ne kam 'ã ijê djã mõro akumex. Te 'ã ijê djã mõro akumex ne kam kum, “Běnjadjwÿr, amrẽ me imã kikre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhyro akumex. Te kum ane. Nhyr kam me amã, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kêt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tõ gêt anhykõt'ã ne ba me inhõ kwÿ krên kõt ikõ ga me inhũrkwã kabe'ã me akreo mõ”, anhyro akumex.

²⁷ Nhyr kam me amã, “Ba me amã arẽ ga me ikabên ma. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kêt. Rũm mãn me mõ, me aje ajaxwebit markam dja ga me rũm mõ”, ane. Dja ã õ kikre djwÿnh me kapõtã akumexjamã ane.

²⁸ ã me amã ane ga me kam amran amim angyr ne wãnh amijanên amijo pyka titik ar o aba. Abraãomẽ Idjakmẽ Djakomẽ Metĩndjwÿnh kabên jarên timerãnh djwÿnh kunĩmẽ dja me Metĩndjwÿnh nhõ

pykakam ar ba, ga me te me omũ. Metĩndjwỳnh arỳm kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo ba, ò pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omũ, amybỳm me omũ ne kam ajte jãm amipumũn kam amikam angryk ne. Metĩndjwỳnh kute bõm me arẽnhkam gẽdja ga me ã amim angryk o anen amran amijanẽn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apỳnh pyka kunĩkõt Metĩndjwỳnh'ỳr akuprõn kam kutã ò kwỳ krẽno kumex. Kàjkwa kraxrũm me jamẽ, kàjkwa nhõt kurũm me jamẽ, aktã kàjkwa nhirê'ãnh me jamẽ, me tãm dja me 'ỳr bõx ne kutã ò kwỳ krẽno kumex. Nhyim bep Metĩndjwỳnh dja me ja kadjy bẽnjadjwỳr ne meo ba.

³⁰ Nhyim kam pykabê me 'uwtĩ, me kàtãm ar baja gẽdja me kumrẽx Metĩndjwỳnh nhõ pyka'ỳr bõx. Nhyim bep jakam me kute amirũnhbit mar ne kute amirũnh mar kanàrrãm baja gẽdja me pãnh me katẽn mrã, ane. Nãm ã Jeju memã Bãm nhõ pyka jarẽnho ane.

Jeju Djeruxarẽkam me jakam kaprĩ.

Mat 23.37

³¹ Nãm memã kabẽn jarẽn pa nhyim kam mebê pardjêu kwỳ 'ỳr bõx ne kam kum,

—On ja kurũm tẽ, ane. On ja kurũm tẽ. Arỳm ne Erodji kute abĩnmã akangrô, ane.

³² Nhyim kam memã kum,

—Ãm me mõn kukõnhwãmã arẽ, axwere wãmã arẽ, “Ota ba akati jakam arek me karõ punubê me utàro djan me kanêo mexo dja. Gẽdja akati ba ajte tãm ne. Nhyim ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba arỳm inom kumẽ.” Dja ga me ã kum ane.

33 Nà, mrāmri ne ba arỳm Djeruxarē'ỳr itēm̄kumrēxmã. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nō nhym akati kêt ba ajte amũ tēn 'ỳr nō nhym akati ba arỳm 'ỳr bôx, Djeruxarēkam bôx. Nhỹnh ne me kute atemã krĩrax 'õkam Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh par djà 'õ got ba 'ỳr tē? Kati, Djeruxarē pydjii. Pydji ne ba arỳm 'ỳr itēm̄mã. Kam gêdja me ibĩ, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ane. Ne kam ajte Djeruxarēkam me ja'ã,

34 –Ỳ, Djeruxarē, Djeruxarē, mỳkam ne akra Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh par prãm ne? Mỳkam ne kēno me titik ne me kupa, Metĩndjwỳnh kute me awỳr me anorja pa? Ije nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrāmri ne õkrēnē'ãnh kute arao krao bikprõnhja pyræk. Ba ren ã me ajo ane. Nãm bãm te ije ã me ajo anhỹrmã ga me.

35 Ë, jakam me amõr djà ja gêdja kukrit mex ne kaprỳn nō. Ë, ba me amã arē, jakam dja ga me ipumũnh kêt̄kumrēx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tē ga me abenmã kum, “Ë, ota arỳm Metĩndjwỳnh kabēnkõt tãmja bôxmã.

Gê Metĩndjwỳnh o kĩnh.”

Ga me ã abenmã ane ba kam arỳm me awỳr bôx, ane.

14

Jeju kute me'õbê pardjêu nhũrkwākam õ kwỳ krēn.

¹ Nãm memã kabēn jarēnh pan kam ajte tē. Nhym ajte pi'õk råràr nhym mekbê pardjêu nhõ bēnjadjwỳr ngri'õ kum,

—Amrě ikôt tĕn inhŭrkwākam ikutā anhō kwỳ krĕ, ane.

Nhym kum “Ă” anen kôt tĕn kutā ô kwỳ krĕ nhym me arek kam no tyn omũnho nhỹ.

² Nhym Jeju kutā me'ô my nhỹ. Nãm prĕne igoto tuknĩ.

³ Nhym mekbê pardjêumĕ me kute Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh arek Jeju pumũnho nhỹ. Kute o mex jabej ne me ikô'ă nhỹn omũnho nhỹ. Nhym kam memă,

—Djãm ori me kute pi'ôk răràrkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhym me pijàm djàje anhikrê:n nhỹ. Nhym kam pa'ă byn kàjmă kudjan o mex ne kam ano.

⁵ Ne kam memă kum,

—Gêdja me ajô kra'ô, me ajô nhô krit'ô pi'ôk răràrkam tĕn kreti, ngômkwatikam tỳm, mă gêdja ga on? Djãm aje arek pi'ôk răràrkam omũnh kajgoo adjãmmă? Omũnh kajgoo adjãm nhym tykmă? Kati, gêdja ga pi'ôk răràrkam o wabi, ngô kute bĭn kĕtri, ane.

⁶ Nhym me ajte anhikrê:n nhỹ, ne te kute amipãnh kum kabĕn'ô jarĕnhmãn mrãmri nhỹ.

⁷ Nhym me ô kwỳ krĕno ỳrja, bĕnjadjwỳr kute memă arĕnh nhym me ô kwỳ krĕnmă ỳrja ne me kwỳ amijo rũnh prãm ne mekbê amijo me rũnh krĩ djà pytà. Nhym Jeju me omũn kam nĕje memă kabĕn kadjy memă mỳjja'ă ajarĕ ne memă kum,

⁸⁻⁹ —Me kute abenă me rĕnhkam ne me àkur rũnhĩ. Nhym kute abenă me rĕnh djwỳnhja amă kabĕn jabej ne amă, “Amrĕ tĕn me kutā anhō kwỳ krĕ”, ane. Ga kam tĕn ũrkwãmă wadjàn kam kwãrĭk wãnh ga amijo me rũnh krĩ djà pytàr ne

kam anhÿr kêt. Dja me bënjadjwÿr'õ akôt bôx, kute raxo ajakrenh'õ akôt bôx nhym kam abenã me rënhdjwÿnh amã, “On kàjmã dja. On kàjmã dja gê tãwã nhÿ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tën me burÿm nhÿ, me wã nhikô'ã nhÿ”, ane ga kam apijàm ne. Kute me ipôkri amã anhÿrkam dja ga apijàm rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhõ kwÿ krën kadjy wadjàn tu me burÿm nhÿ, me kàtàm ja nhikô'ã nhÿ nhym kam ta, abenã me rënhdjwÿnh ta gêdja amã, “Kati, Bëpbãmre, amrë tën me rÿnh krÿ djàkam nhÿn anhõ kwÿ krën mex”, ane. Ga kam arÿm 'ÿr tē. Ta gêdja arÿm me ipôkri ajo rax. Nhym me kunÿ arÿm araxkôt apumũ. Me aro'ã anhõ kwÿ krëno anhÿrja dja me araxkôt apumũ.

¹¹ E kum ē, me kute amijo rÿnh prãmja gêdja me ï pijàm ne. Nhym bep me amikam pijàm ne akrànãmã ar kute amijo baja gêdja arÿm Metÿndjwÿnh pãnh meo rÿnh ne, ane.

¹² Nãm ã Jeju me ro'ã õ kwÿ krëno ÿrjamã anen kam ajte bënjadjwÿrjamã kabën ne. Ne kum,

–Gêdja anhõ djwÿ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arÿm anhõ kwÿ krën rax ne. Kàjkwa nhipôkri myt nhÿrkam nàr kon amykrykam anhõ kwÿ krën rax ne. Kwãrÿk wãnh anhõbikwamē akamymē anhõbikwa 'õmē me kute amimexjamē me jamã arënh kêt, anhõ kwÿ krën djàja jarënh kêt. Me kute akubyn amã o pãnh karõ me jamã arënh kêt. Mÿkam? Bir, ga ren anhõbikwamã mÿjja ngã nhym ren arÿm amipãnh amã mÿjja ngã.

¹³ Nhym bep kati, dja ga anhõ kwÿ krën rax kutã, kadjy me õ mÿjja kêt, me kute amijo bikënh, me

akry, me no rã, me jamã akabën gê me akutã õ kwỳ krẽ.

¹⁴ Metĩndjwỳnh dja pãnh ajo kĩnh ne. Me 'uwtĩja dja me te kute amã o pãnhmã. Nhyim bep Metĩndjwỳnh dja amã o pãnh ne, me katàt mrãnh ne tyk ne akubyn tĩn nhõ akatikam gêdja arỳm amã o pãnh ne, ane. Nãm ã Jeju kum kabën jarẽnho ane.

Metĩndjwỳnh kute amiwỳr me 'wỳr'ã me õ kwỳ krẽn jakre.

Mat 22.1

¹⁵ Nhyim kam Jejumẽ ro'ã me õ kwỳ krẽno ỳr ja'õ kuman kum,

—Be, godja me'õ Metĩndjwỳnh nhõ kàjkwa'ỳr bõx ne kutã õ kwỳ krẽn jabej, dja mrãmri kĩnhkumrẽx ne, ane.

¹⁶ Nhyim kam kum,

—Me'õ ne arỳm kute memã djwỳ nhije djarmã djwỳmẽ mry nhijeo nhỹ. Ne arỳm kadjy me krãptĩmã arẽ ne arỳm memã djwỳmẽ mry ga nhyim arỳm xêr.

¹⁷ Arỳm xêr nhyim kam kadjy õ àpênhmã arẽn kum, “Mã tẽn ar wãmã arẽ. Ar wãmã arẽ gê amrẽ ar mõ. Dja ga arkum, ‘Arỳm ne xêr gwaj on 'ỳr banhõ kwỳ krẽ’, ane.”

Amrêbê ne kadjy memã arẽ ne kam ajte kadjy me'ỳr õ àpênh jano. Nhyim kam õ àpênhja tẽn bõx ne te kadjy memã arẽ.

¹⁸ Nhyim kam ar kunĩ apỳnh kukràdjàkõt kubê amikati ne. Ja kumrẽx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omũnhmã 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn kum ijarẽ. Dja ba wãm itẽm kêt ne. Kwãrĩk wãnh gê ikam ngryk kêt”, ane. “Nẽn”, ane.

19 Nhym atāri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krāptībê 10o bôx ne kam ije gop àpênh mex jabej, tÿx jabej ije kabimā 'ÿr tē. 'ÿr tēn kum ijarē. Dja ba wām itēm kêt ne. Kwārīk wānh gē ikam ngryk kêt”, ane. “Nēn”, ane.

20 Nhym kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprō ne kam te ije kum inhirer ne wām itēm mā”, ane. Nām ar ā kubê amikatio ane.

21 Nhym kam ō àpênhja tēn bôx ne kum arē, ō bēnjadjwÿrjamā arē. Nhym kam ngryk ne, ō bēnjadjwÿrja ngry:k ne. Ne kam kum, “Amibêx ne amū aprôt ne ajte me abej. Ngôo pry kamūn kikre bu kamū. Ne amrē me ō mÿjja kêt, me kute amijo bikēnh, me no rā, me akrywā kunīo mō”, ane.

22 Nhym kam ō àpênh meo bôx ne kam, “Be, ota ga aje imā me arēnhja ba arÿm meo bôx nhym me kute kikre jaêr kêt rā'āā”, ane.

23 Nhym kam ō bēnjadjwÿrja kum, “Ajte akubyn me'ÿr tēn prykôt me abej ne purkamdjwÿ ajte me abej, ane. Memā arēn me pa 'amÿn amrē meo mō. Amrē meo mōn meo bôx gē me prīne inhūrkwā kre jaê”, ane.

24 Ba me amā arē, ije kumrēx 'wÿrja gēdja mrāmri ikutā ō kwÿ krēn kêt kumrēx ne. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju mekbê pardjēumā anen kàjkwamā 'ÿr me bôx kētmā ā arēho ane.

Kute mā me Jujukôt bikamēnhmā memā arēnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

25 Ne kam ajte Djeruxarē'ÿr krà. Nhym kam me itepato kôt mō. Kôt mō: nhym kam me'ÿr akēx ne memā kum,

26 –Dja ga me ajõ mã ikõt abikamēnh prām jabej gora amã ijabê tỳxo, amã ikĩnh tỳxo amã anhõbikwa kĩnhja jakrenh mex ne. Dja ga amã abãmmẽ anãmẽ aprõmẽ akramẽ akamymẽ akanikwỳnhmẽ kĩnh kêt ne kam ga amã aminhĩdjwỳ kĩnh kêt ne kam bajbit amã ijabê tỳx ne kam arỳm abê inhõ àpênhkumrẽx.

27 Ne kam ajte dja ga me ajõ amã atokry pyma jabej kam arỳm ikõt aba djwỳnh kêtumrẽx. Nhym bep kati, dja ga ijã amijakren ikudjwa aje anhõ pĩte'y mỳnh mãn pràbê atokry rax ne amã ijabê rã'ã nhym me kute abĩn jabej ga ikanga kêt ne tu mã ikõt ajkamēn kam arỳm mrãmri ikõt aba djwỳnhkumrẽx, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã kum,

28 –Nà, dja ga me ajõ aje kikreti nhipêx jabej gêdja ga kadjy amikadjwỳnhbê amim 'ã karõ ne amim 'ã pi'òk kaprĩ jakre kumrẽx ne.

29 Got ga ren 'ã pi'òk kaprĩ jakre kêt ne ren ipêxo mõ nhym ren kam abê 'ỳr pi'òk kaprĩ atāk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomã mēnhmãn kam ren tu katēri krāta. Nhym kam ren me kàtàmja ajã keket ne ren kam ajapry,

30 “Tāwā ne kute kikre nhipêxo tēm ne inomã mēnhmã ar o ban kam katēri krāta”, ane. Ga ren kam apijàm ne. Bir be, ã me kute ajã anhỳr kêtbe gêdja ga pi'òk kaprĩ kumrẽx 'ã akre.

Bir be, gêdja me'õ mã ikõt bikamēnh prām jabej, amim ijã karõ kumrẽx ne kam amim, “Ije ba on mã Jejukõt ajkamē ne kõt ar iba, o ino rer kêt, katēri krã'yr kêt. Dja ba tu kõt ar ibakumrẽx ne”, ane. Dja ga ã me ajõ ijã amim karõo anen kam mã ikõt ajkamē, ane.

31-32 Ba me amã ajte 'õdjwỳ jarẽ. Bẽnjadjwỳr ja ne arỳm kurê djwỳnh'ỳr õ àpênh jao mõ. Nhym õ àpênhja krãptĩ ne. Õ àpênh ne kubê 20.000. Nhym kum ãrja nhõ àpênh ngrêre. Kubê 10.000. Nhym bẽnjadjwỳr ja kute nĩnh 'ỳr õ àpênh mõr ja ne kum ãr nhõ àpênhja jakrenh mex ne. Nhym kam kum ãrja bit kurê djwỳnh kutã õ àpênh mõn kam ajte amikam ajkam aman te kurê djwỳnh'ã õ àpênh jakren kam amim, “Ije, mỳj dja ba nẽ? Ije ba me'ỳr inhõ àpênh jano, nĩjar me mõr rã'ãri gê ikàxã mekmã ijã aprã. Bar arek apỳnh nhỹn idjumar mex”, ane. Nãm me ja bit kute me ja'ỳr prõtmãn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akẽx ne.

33 Be, dja ga ã amim ijã karõ kumrẽxo ane. Aje arek o atêm ne aje inomã mênh kadjy, katëri krã'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrẽx ne kam anhõ nêkrêx, anhõ mỳjja kunĩ'ã ano tỳx kêt ne tu amibê kanga ne kam mrãmri ikõt aba djwỳnhkumrẽx. Nhym bep kati, dja ga anhõ nêkrêx 'amỳnh tỳx ne kam arỳm ikõt aba djwỳnh kêtumrẽx.

34 Ë, kadjwanhĩ. Kadjwanhĩ ne mexri ànhkumrẽx, akrykumrẽx. Nhym bep arỳm tũmkam ành kêt, akry kêt nhym me kute ajte o mex kêtumrẽx. Me te o ane. Mrãmri tu akry kêt. Mỳj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi.

35 O me kute djwỳ kane kêt ne kute mry nhĩnmẽ o bikar ne kute o pidjõjadjwỳ kane kêt. Nãm me tu o ban mũm kurê. Arỳm mrãmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakkre jabej, gop on ama, ane. Nãm ã me'õ kute amijo Jeju pytàr ne kõt tẽm ne katëri kubê akẽxkam ã kajgo ane, kum õ nêkrêx kĩnhkam

kute kubê akêxkam ã kajgo ane. Djã nãm mrãmri mã Jejukôt ajkamẽ got? Kati, nãm 'êx ne kôt ar ba kajgo.

15

Mrykĩ'ãtomti pydji biknor.

Mat 18.12

¹ Nhyam kam me kute bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwÿnhmẽ me axwe ajte Jeju'ã akuprõn kuri kumex, me kute kabẽn marmã ne me 'ã akuprõn kuri kumex.

² Nhyam kam mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ ne me kàxã kabẽn ne, bẽn prĩkam kabẽn ne abenmã,

—Djidjàk, tãwã ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã mõn õ kwÿ krẽno nhÿ, ane.

³ Nhyam kam atemã memã mÿjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

⁴ —Birãm me ajõ nhõ krit, mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 99jamã anhire gê wãnh akutêp kumex, kapôt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tẽ. Abej tẽ:n arÿm kum akaton aprõn o tẽn o bõx.

⁵ Aprõn o tẽn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne.

⁶ Akĩnh rax ne kam anhõbikwamẽ anhũrkwã nHITEPã me jao akuprõn kam memã kum, “Ota ba arÿm inhõ krit ibê biknorja japrõn o tẽn o bõx. Dja ga me idjõ'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gêdja ã kàjkwakam me kĩnho ane. Me'õ pydji gêdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx nhyam kam me kĩnhkumrẽx. Me'õ pydjikam dja kàjkwakam me kĩnh

rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katãt mrãnh imexkumrẽx”, anhÿr ne ajkwaobit kute amimex jarẽnhja ne Metĩndjwÿnh kute meo mex kêtê. Nhym kam kàjkwakam me jadjwÿ mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'ók kaprĩ pydji biknor.

⁸ Ba ajte me amã 'odjwÿ jarẽ. Me'õ nire nhõ kryt jakao nõnhponho pi'ók kaprĩbê 10 ne pydjĩn kubê akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja nõnhpõktimã adjãn kam prĩ:ne ar abej kapõnhõ ban kam kum kato.

⁹ Kum katon kam õbikwamẽ itepã kikrejakam me jao akprõn memã kum, “Me ikõt akĩnh. Ota ba arÿm ije pi'ók kaprĩõ ibiknorjamã ikato”, ane.

¹⁰ Bir be, ba me amã arẽ. Dja Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ã kĩnh ane. Me'õ pydjĩn amim kator ne kute wãnh axwemã irern kam kute Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx nhym kam ã kadjy mrãnh djwÿnh kam kĩnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarẽnh ane.

Me'õ kra biknor ne akubyn bãm'ÿr akẽx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memã 'odjwÿ jarẽn memã,

—Me'õ my kra amãnhkrut nhym kam kutapureja bãmmã kum, “Djũnwã, gop on ar imã anhõ nõkrẽx kwÿo ajkjê. Aje ar imã atyk kutã nõkrẽxo abikjêrmã arẽnhja on atĩnri ar imã o ajkjê, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhym kam kum “Ã” anen kam arkum o ajkijn kutapure jamã kungãn kutewajamã kungã.

¹³ Nhym kam bãm kute kum õrja arÿm amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhym kam 'ã akati

ngrêre nhym kam arým mã o mõi, õ mỳjja kunĩo atom ne o mõi ajbubê o tỳm, pyka 'õkam o mõi o bõx ne kam arĩ:k ar o ba. Tu arĩk ar ba'ã pi'õk kaprĩ krẽno tẽn kam krẽn pa.

¹⁴ Prĩne 'ã pi'õk kaprĩ krẽn mex ne, ne kam arým arĩk ar ba. Nhym kam pykawãkam arým djwỳ kêtikumrẽx, nhym me prãmkam ar ba. Nhym kam pi'õk kaprĩ krẽn pan kam tu arĩk ar ba, prãmkam ba.

¹⁵ Ne kam bẽnjadjwỳr 'õ'ỳr tẽn kam kum, “Ba amã apê”, ane. Kum àpênh nhym kute kum pi'õk kaprĩ nhõr nhym kute o mỳjja byr ne krẽn mã. Nhym kam bẽnjadjwỳrja “Ã” anen kam õ mry nhõ kapõt mã ano, kute angrõ jamyre pumũnh ne kute kum o djuw mex mã. Nhym kam kum omũnhõ dja.

¹⁶ Nhym kam angrõ jamyre bãy kakõ kuro ba nhym kubêngõkreja* arým prãm bĩn mex nhym te kute angrõ jamyre kutã bãy kakõ kwỳ krẽn mã. Nhỹnh ne me'õ got kute kum mỳjja 'õ nhõr nhym kute krẽn mã? Arkati.

¹⁷ Nãm ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djã nãm ã ibãm nhõ àpênhja anen ar prãmkam ba? Djũnwã ne prĩne õ àpênhõ djuw mex nhym kam djwỳ kumex. Djwỳ kumex ne kam 'ã kàtãm ne kumex. Mỳkam ne ba bajbit ar prãmkam iba.

¹⁸ Ba gêt on akubyn ibãm'ỳr tẽn kum, ‘Djũnwã, ota ba Metĩndjwỳnhkam ar amikràõ iba, ne gadjwỳ akam ar amikràõ iba.

¹⁹ Djãm imex ne ga aje ijo akra rã'ãmã. Dja ga tu ijo anhõ àpênh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê.’

* **15:16** Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apỹnh me õ pyka djari kunĩkõt me kunĩ bêngõkre pyràk.

Gêdja ba ã Djũnwã'ÿr tẽn kum ane.”

²⁰ Ne kam ekruX ne kàjmã djan kam bãm'ÿr tẽ. Bãm'ÿr tẽ: nhym kam bãmja amybÿm omũ, kraja pumũ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhÿn kum kaprĩ ne. Ne kam prõt ne kajpan o tÿm ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhym kam bãmmã kum, “Djũnwã, ota ba Metĩndjwÿnhmẽ ar akam ar amikrào iba. Djãm imex got ga aje ijo akra rã'ãmã”, anhÿr konenh nhym bãmja õ àpênhmã kum, “Amũ ar ajõ aprõt ne kubêkà mexwãmẽ ikrakam ràxwãmẽ parkàwãmẽ amrẽ amÿn o aprõt ne kum angjê, ane.

²³ Ne ãm ar ajõ aprõt ne ije kutêp mryti jabatànH nyre nhĩptĩ'ã ma nhym ãmwã japrõn amrẽ o tẽn abĩ. Gwaj banhõ kwÿ krên rax ne bakĩnh kadjy.

²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwÿnh ja ne ibê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arÿm akubyn imã kato”, ane.

Nhym kam me kĩnh rax kato. Kĩnhkumrẽx ne õ kwÿ krêno kumex.

²⁵⁻²⁶ Nhym kam kutewaja purkam àpênho dja. Àpênho dja:n àpênho ino ren kam kurũm tẽ. Tẽn kam kikre têpõ tẽn me kanga ma. Me toro dja nhym me ngrer man kam amikutã bãm nhõ àpênH 'uw. Nhym kutã tẽn kajpa nhym kum, “Mÿj nã”? ane.

²⁷ Nhym kam kum, “Ije atõnhre ne arÿm bõx. Nhym kam abãm kadjy mryti jabatànH nyreja bĩ, twÿmtija bĩ. Nhym abãm kĩnhkumrẽx ne. Amrêbê: atõnhre tẽm ne arÿm bõxkam ne abãm kĩnhkumrẽx ne. Mÿjja kute ajmã o kêt, umar mex ne ar ban arÿm bõx, kam ne abãm kĩnhkumrẽx ne”, ane.

²⁸ Nhym kam tu ngry:k ne kikremã àr kêtumrẽx ne. Ne kam kapõtã arek ngryk ne dja. Dja nhym

bãm 'ỳr katon te kum kabẽn ne, te kum me tor'ã apnẽn kum, “Amrẽ tẽn anhõ kwỳ krẽn me kudjwa akĩnh”, ane.

²⁹ Nãm te kum ane nhym kam kum, “Kê wajre. Nã bãm amã idjapê:nh ar iba. Arỳm idjapênh'ã amex krãptĩ. Djã nã bãm abê amikati? Ga mỳjja 'ỳr ijano ba ‘Kê wajre’ ane? Kati, nã gãm mỳjja 'ỳr ijano ba akrànãmã amã 'ỳr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhõ mokaàk'õnh bĩ bar inhõbikwamẽ ro'ã kwỳ krẽno nhỹn ikĩnhkumrẽx ne?

³⁰ Nhym bep akamrerre ne anhõ nêkrêxo mõn me kuprỳ'ã kukrẽn mõn ajbir bõx ga kum gu banhõ mryti twỳmtija bĩ”, ane.

³¹ Nhym kam bãmja kum, “Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mỳjja kunĩo anhõ”, ane.

³² Mrãmri ne bar ikĩnhkumrẽx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhỹrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arỳm akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajamã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ujarẽn ane. Metĩndjwỳnh kum me axwedjwỳ jabẽn kute me abej ne kute me utàr nhym me ô'ã kĩnh'ã ujarẽn ne ja.

16

Õ àpênh kute õ bẽnjadjwỳr noo biknor

¹ Nhym kam Jeju ajte kute kõt ba djwỳnhmã mỳjja 'õ'ã kabẽn jakremã arkum,

—Me'õ bẽnjadjwỳr ne õ pi'òk kaprĩ kumex. Nhym kam õ àpênh ne kum kam àpênhõ dja. Pí'òk kaprĩmẽ nêkrêxja kunĩkam kum àpênh ar ba. Nhym

kam me kàtàm ne me kum ò àpênhja jarên kum, “È, ota anhõ àpênh arým abê amijã anhõ pi'òk kaprĩ krêno mō, ane. Arým abê o apêx mexo mō”, ane.

² Nhyam kam arým ò bēnjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, “Mýj nã? Mýj ne ga ajmã o nhyam me imã ajarê? On amrê inhõ nêkrêx'ã pi'òk no'òkwão akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjàpênh kêtikumrêx ne”, ane.

³ Nhyam kam kabên ja man kam òkre kadjwýnhbê amim, “Ije tô mã dja ba nê? Arým ne inhõ bēnjadjwýr bõm imê. Mã dja ba nê? ãm arngro týxkam purkam idjapênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjà'wýr imrãnhbê ipijàmã”, ane.

⁴ Nãm ja jarên nhýn kam ajkam aman kam, —E kum ã ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarê nhyam arým inhõ bēnjadjwýr kute bõm imēnhkam ar ja arým ijo òbikwan amiwýr ijo wadjà, ane.

⁵ Ne kam ar kute bēnjadjwýrmã pãnh kêtja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uwn arkum, “Mã ne ga aje mýjjao pãnh kêtja kute?”

⁶ Nhyam kam kum, “Ngõnh krõkrõktibê 100. Rõny kangô'ã nõnh krõkrõktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne”, ane.

Nhyam kam kum, “Mĩ. Aje pi'òk no'òk tũmja byn on o nhýn 100ja ngràn pãnh 50 nhõ”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarên kum 50 nhõ, ane.

Nhyam kam ã anen kam kĩnhkumrêx ne kunhôn mã tē.

⁷ Nhyam kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mýjjao pãnh kêtja kute”? ane.

Nhyam kam kum, “Bàygogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhym kam kum, “Mĩ. Anhõ pi'òk no'òk tũmja by gê arĩk wãnh 100 nõ, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kàjbê krãptĩbê 80 nhõ”, ane.

Nhym kam ã anen kunhõn kam kĩnhkumrêx ne mã tẽ. Nãm ã arkum o anhỹro tẽ. Õ àpênhja arkum õ bẽnjadjwýrja noo biknoro anhỹro tẽ. We arkum kĩnh ne kute amipãnh o õbikwamã ne ã arkum o anhỹro tẽ.

⁸ Nhym õ nêkrêx djwýnh ne õ àpênhja no mex jarẽ. Àkĩnhĩkam ne kum no mex jarẽ. Nà, mrãmri ne amikadjy no mexkumrêx. Nà, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrêx ne o Metĩndjwýnh nhõ me ja jakrenh mex ne. Nhym bep Metĩndjwýnh nhõ me ja ne Metĩndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyrãk.

⁹ Djãm ã ar aje õ àpênh kudjwa me noo abiknoro anhỹrmã ne ba ije ar amã arênhja? Djãm ar adjãkĩnhĩ, ar ajêxnhĩkõt aje meo anhõbikwamã got. Djãm ar aje pi'òk kaprĩkõt meo anhõbikwa nhym atykkam kute amikõt kàjkwamã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute kàjkwamã ajo àbir gar atĩn rã'ã rã'ãmã got.

¹⁰ Arkati. Gêdja me'õ mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrire kam àpênhõ djan prĩne o djuw mex ne o àkĩnh kêt, me'õ tãm gêdja arým ajte amũ ijukri mýjja rũnhdjwýo djuw mex. Nhym bep kati, gêdja me'õ mýjja kakrittekam àpênhõ djan arým o akĩ ne kam ajte mýjja raxkamdjwý àpênhõ djan adjwýnhdjwýo akĩ.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mýjja kakrit, pi'òk kaprĩjao akĩ djãm Metĩndjwýnh kute kàjkwakam õ

mỳjja rũnh, õ mỳjja mextire kute ar amã õrmã got? Kati, arỳm ne ar akabi.

12 Dja gar ari me õ nêkrêx prokam amikràn o adjàkĩnho aban ar mekbê o abikênho aba, djãm Metĩndjwỳnh kute ar amã anhõ mỳjja nhõrmã, anhõ nêkrêx djwỳnh kute ar amã õrmã? Arkati.

13 Ë, nhỳnh ne me'õ õ bẽnjadjwỳr amãnhkrut'õ amẽ arkam àpênh ar ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nâr kon, gêdja kum ja kĩnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja ga amã Metĩndjwỳnh kĩnh ne ajte amã nêkrêx kĩnh ne kam kute bẽnjadjwỳr amãnhkrutmã adjàpênh pyræk. Gêdja ga te o ane, ane.

14 Nhym bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhỳn aprỳo kumex. Me kum pi'ók kaprĩ kĩnhkam, kam ne arẽ nhym kam me aprỳo kumex.

15 Nhym kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Me kunĩ kute we me amex pumũnh ne kute me amã me amex jarênhmã ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Nhym bep kati, Metĩndjwỳnh ne kute prĩne me akadjwỳnhbê me apumũnh. Me ajte amim mỳjja'ã karõjakôt ne me akadjwỳnhbê prĩne me apumũ. Be, mebêngôkre ne me me akrækàbit pumũ, ga me kam kute amex pyræk nhym me me amex jarê. Bep kati, Metĩndjwỳnh kute prĩne me akadjwỳnhbê me apumũnh nhym mỳjja punubit me akadjwỳnhbê ikwākam kum me amex kêt. Mrãmri me apunukumrêx.

16 Amrêbê ne me Môjdjê kukràdjækôt ar amijo ba. Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh kabênkôtme ar

amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rã'ã nhym arÿm Djuão ajte adjwÿnhdjwÿ bôx. Djuão kute ngônhmã me angjênhja adjwÿnhdjwÿ bôx. Ajbir ne Djuão tûmrâm bôx ne ar memã 'ã ujarênh ny jarênh ba. Me kute axwemã irern kute Metïndjwÿnh'ÿr amijo akêx nhym Metïndjwÿnh kute me utâr ne me kadjy bēnjadjwÿr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarênh tē. Nhym me krãptï arÿm kute 'ÿr amijo akêx prãmkmrêx, kute mrãmri ne me krãptï kikre ngriremã ngjênh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyræk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rēnh ne 'ã kute aben nhingãnhjo kumexja pyræk. Nãm me ã kute Metïndjwÿnh'ÿr amijo akêx prãmkam ã ane.

¹⁷ Nhym Metïndjwÿnh kukràdjà tûmjja, kute me mrãnh mex'ã memã karôja, djãm arÿm tûm ne apêxmã? Kati, gêdja rã'ã ne. Pykamē kàjkwabit dja apêx nhym bep Metïndjwÿnh kabēn dja tûmrâm rã'ã rã'ã ne. Nhÿnh ne mÿjja ngrire, mÿrbê itàja 'õ biknormã? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metïndjwÿnh kukràdjà 'õ jarē. Me kute tu prõ'ÿr bakumrêx ne kute kanga kêt mã memã arē ne memã kum,

—Gêdja me'õ prõ'ÿr mōn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'õ'ÿr mōn kam kute krô'ã prõ pyræk. Mjênja ne axwe. Nhym kam ajte me'õ ne prõ kanga nhym kam me'õja ne me'õ kute prõ kangaja'ÿr mōn kam arÿm kute me'õbê prõo àkïnh pyræk, ane.

Radjaru mōn me'õ bēnjadjwÿr 'wÿro nhÿ.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mÿjja 'õ'ã karō ne memã,

—Me'õ ne ò nêkrêx kumex ne kute amidjwÿnhbit mar. Nãm kubêkà mex, kubêkà pãnh raxbit jangij

ne ò kwỳ krẽn djà mexbit kute mar. Myt kunĩkõt ne ã o anen ò kwỳ krẽn rax ne.

²⁰⁻²¹ Nhy m kikre jajkwa krekremã me'õ bikẽnhja ikwã. Myt kunĩkõt kikre jajkwa krekremã ikwã. Ne te kute ò anhy krẽn prãme. Me'õ kute myt kunĩkõt kubẽkà mex, kubẽkà pãnh rax jangjênh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute ò anhy krẽnmã kuri ikwã ne te 'ã 'wỳro ikwã. Idjibê ne Radjaru. Tãm ne prĩne karỳr tỳx ne, tẽmẽ prĩne tỳx ne. Karỳrmẽ tê tỳx nhy m ta ikwã. Nhy m bep roprebit ne 'ỳr màt ne karỳr kunuw, tê kunuw.

²² Nhy m ò mỳjja kêtja, Radjaru, arỳm ty nhy m kam kadjy mrãnh djwỳnh kumỳn kãjkwamã Abraão'ỳr o tẽn o bõx. Nhy m kam ar ingêt kukãmãre Abraãomẽ ro'ã ar ba. Nhy m me'õ nhõ nêkrêx kumexjadjwỳ ty nhy m me kam o mõn adjà.

²³ O mõn adjà nhy m kam me tyk nhõ pykakam bõx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kãjmã rĩt ne amybỳm Abraão pumũ. Nhy m ar Radjarumẽ ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrêx ne kĩnhkumrêx ne ar ba.

²⁴ Nhy m kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngêtwa, ngêtwa Abraão, gop amrẽ amã ikaprĩn iwỳr Radjaru jano gẽ amrẽ iwỳr tẽn ngômã ikra nhõttebit jadjàn o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokry bit itokry”, ane.

²⁵ Nhy m Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atĩri ne ga mỳjja mexbito amikĩnh ne. Nhy m bep Radjaru ne kaprĩ, tĩri kaprĩn ar ba. Ne kam arỳm jakam kĩnhkumrêx ne. Ga ne ga arỳm pãnh atokryn akaprĩre.

²⁶ Ë, mỳjja 'õdjwỳ. Djãm jãnh ne wãm awỳr tẽm ne kute ajmã ajomã? Nãm me banêje inuwti: nõ, ne

kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ijõ'õ me awÿr itẽm prãm kêtê. Ga me ajõ nĩnh pãnh me ikam abõx prãm kêtê. Aprakamã ne gwaj banêje inuwti: nõ”, ane.

²⁷⁻²⁸ Nhyam kam kum, “E kum ã ne. Ë, ngêtwã, gora ibãm nhũrkwã'ÿr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ar'ÿr dja Radjaru tẽn arkum arẽn arkum tĩn jadjã gê ar jakam, me tokry rax djãjamã ikõt bõx kêt”, ane.

²⁹ Nhyam Abraão kum, “Kati. Arkati, amrêbê ne Môjdjêmě Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽn djwÿnh ar 'ã pi'ók no'ók ne te memã arẽ. Gê ar Môjdjê ar kabẽn ma”, ane.

³⁰ Nhyam kam kum, “Kati, ngêtwã Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'ÿr katon bõx ne memã arẽ nhyam ren me arÿm kõt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx ne jakam bõx kêt ne”, ane.

³¹ Nhyam Abraão kum, “Kati, dja me Môjdjêmě Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽn djwÿnh kabẽn mar prãm kêt, nhyam ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirĩt ne te memã arẽ nhyam ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nêkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarẽn ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhyam tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kõt ba djwÿnhmã,

—Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhyam bep me kute memã axwe'ã àpnênhja gêdja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metĩndjwÿnh

meo ajkě nhyŋ me tokry ra:x ne. Me'õ kute me přire pyræk ne ajbir kute amim imar nyja nhyŋ ren me'õ axwe'ã kum apnê nhyŋ ren arým kôt axwe nhyŋ kam ren me kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja nhõkre'ã kênpoti nhô ne ren ngônhmã kumě, ngô raxbê pyka kêtMã kumě nhyŋ ren kubĩ, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhyŋ bep kati, dja přine Metĩndjwýnh o ajkě nhyŋ tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akaběn'õ jarě. Kum akaběn'õ jarě gě axwekam amim ngrýk ne amim kato ga kam tu o akno.

⁴ Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abi-knorkumrěx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awýr tēm ne kute amã, “Arým ne ba ijaxwekam amim ingryk ne”, anhýr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Tu amim kamnhĩxkumrěx.
Mat 17.20; Mak 11.23*

⁵ Nhyŋ kute ar anor nhyŋ ar mõrja Běnjadjwýrmã kum,

—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwýnhbê ar ijo tỳx ne ar ikadjwýnhbê akaběn wadjà bar amim amar rax.

⁶ Nhyŋ kam Běnjadjwýr arkum,

—Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyræk ne ren arým pyjamã akaběn ne ren kum, “On amikaban ngô raxbê pyka kêt mũ jakam mãn ajte dja”, ane.

Nhym ren tẽn ngô rax nĩkam dja. Ar aje tu amim ikamnhĩxkumrẽxkam ren tẽn nĩjar ngô raxkam dja. Nhym bep kati, ãm ar aje amim ikamnhĩxkumrẽx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhô nhiyy pyrâk. Nhym Jeju ajte arkum,

Me tu akrànãmã Metĩndjwỳnhmã àpênhmã.

⁷ Ga we ar ajô abẽnjadjwỳr rax ne nhỹ. Nhym kam anhô àpênh purkam àpênhmã tẽ, nâr kon kute mrykĩ'âtomtio djuw mexmã 'ỳr tẽ. Ne kam wãnh purkam àpênh dja. Àpênh dja:n arỳm àpênh ino ren bôx. Djãm aje kum, “Amibêx ne nhỹn atyk djà kêt ne kam anhô kwỳ krê”, anhỹrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imã ômrôn kam kadjy tẽn kubêkà mex jadjàn amrê imã ômrôo tẽ ba kukrê. Ne ngôdjwỳ imã kwỳ jadjà. Dja ba inhô kwỳ krên kôt ikô, ane. Ba ikumrẽx inhô kwỳ krên pa ga kam ikudjwa anhô kwỳ krên kôt ikô”, ane.

⁹ Djã nãm bẽnjadjwỳrja ô àpênh djàpênh amra got. Djã nãm ô àpênh djàpênh pumũn kum mex jarênh ba got. Kute kabên mar ne kute kôt amijo bakam, djã nãm kum mex jarên kam kum amikĩnh jarênh ar o ba? Kati, mrãmri ne ô àpênh. Ô àpênh kute ô bẽnjadjwỳr kabên mar ne kute kôt kum mỳjja kupênh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwỳ dja gar Metĩndjwỳnh kute ar amã mỳjja jarênhja kunĩ kupên amidjàpênh pumũn kam, “Ije, djã nã bãm ar Bẽnjadjwỳrmã idjàpênh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bẽnjadjwỳr kute me anor nhym ô àpênh kute kum àpênhmākêt. Kôt ne Bẽnjadjwỳr ar ijano bar kum idjàpênh iban ikĩnhkumrẽx ne, ane. Djãm kute ar idjàpênh amra

kadjy ne bar kum apê? Kati, nã bãm ar tu akrànãmã kum idjàpênh iban kam ikĩnhkumrêx ne”, ane. Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã arênhõ ane.

Me ï kajêkam tê kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarê'ýr kràn tẽn pry pnã, aben nêje a'yr. Nãm mũm pykabê Xamarij ne amrê pykabê Garrêja nhym pyka 'yr nhõkre djàkôt pry ja'ã tẽ, 'ã Djeruxarê'ýr tẽ.

¹²⁻¹³ Nãm pry'ã tẽn kam ï krĩ 'õmã àr tẽ. Krĩ 'õmã àr tẽn nhym me ï kajêkam tê kutã mõi. Me ï kajêkam têbê 10 ne kutã mõn kajpan kam nĩjar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nĩjar ku'ên kam kaj bê kum kabẽn ne kum,

—Jeju, Bẽnjadwýr, gop amã me ikaprĩ, ane.

¹⁴ Nhym Jeju me omũn kam memã,

—On me mõn me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhmã amibẽ, ane.

Nhym me mõr pro akêx ne mã Metĩndjwýnh mar djwýnh'ýr mõn mõrrãm arým kà mex ne.

¹⁵ Nhym kam pydjín amimex pumũn kam akubyn Jeju'ýr tẽ. Metĩndjwýnhmã ukaprĩ, mex jarênhõ tẽ. Káj bê kum arênhõ tẽn kam Jeju'ýr bõx.

¹⁶ Jeju'ýr bõx ne kam tu mýrbê tým ne kum amikĩnh jarênhõ nõn kum mex jarênhõ nõ. Me bajtem'õ, Xamarij kam me ja'õ. Tãm ne akubyn tẽn Jejumã mex jarẽ.

¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam Jeju memã,

—Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhym me 'õ akubyn iwýr tẽm kêt ne. Mýkam ne kubajtem-jabit akubyn iwýr tẽ? Mýkam ne me wã akubyn kudjwa mõr ne Metĩndjwýnhmã mex jarênh kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

—Aj, on kàjmã djan tẽ. Nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne. Nhym kam arým Metĩndjwýnh apytà, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhym kam mã tẽ.

Akubyn bõx djà kutã dja me ate krãn ar ba jarẽnh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhym kam mebê pardjêu Jejumã,

—Mýj akatikam dja Metĩndjwýnh me bawýr Bẽnjadjwýrbê kumkati jano nhym kute me bakuré djwýnhbê me bapytàr ne kute ar me bajo bamã?

Nhym kam memã,

—Kute me apytàr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Bẽnjadjwýrbê kumkati mýjja 'õmẽ ro'ã bõx ga me aje kõt omũnh ne aje abenmã bõx jarẽnho akumexmã? Kati, me kute mýjja 'õkõt omũnh kêt.

²¹ Me kute jakam mýjja pumũnh ne kute abenmã, “Ota, Bẽnjadjwýr arým bõx”, anhýr kêt.

Nàr kon, me kute nýjar omũnh ne kute abenmã, “Orĩnã, arým Bẽnjadjwýr amrẽ tẽ”, anhýr kêt.

Mýkam? Bir, anhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati kute ar me apytàr ne me akadjy bẽnjadjwýr ne kute ar me ajo bamã ne arým me awýr bõx, arým me anhipôkri bõx, me anhipôkri ar ba, ga me omũnh kêtumrẽx, ane.

²² Ne kam ate kõt ba djwýnhmã,

—Adjým, dja ã ar akaprĩ djà ar awýr bõx. Ar akaprĩ djà nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gê on ajte akubyn bõx gwaj omũ. Amrẽbê kute gwaj bakadjy amijo ã ne gwaj bawýr rwýkja gora gê akati pydjikam ajte rwýk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme.

23 Nhym me ar amã,

—Ota arým bôx, ota arým jakam bôx, anhÿr jabej, nàr me ar amã, “Ë, onĳ arým bôx”, anhÿr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ÿr amôr kêt ne mekôt 'ÿr aprôt kêt.

24 Nhym bep kati, ibôx djà gêdja amirĳ:tkumrêx ne. Amirĳtkumrêx nhym me kunĳ omũ. Ba ije amijo inhĳ dja ba akubyn bôx nhym me kunĳ ipumũ. Ga na jadjênh ne kute prĳne kàjkwa kurwÿo tuknĳja pumũ. Dja ã akubyn ibôx djà nhô akatikam ije amijo amirĳto kàjkwa kunĳ kurwÿo ane.

25 Nhym bep itokry rax kumrêxi. Me kamin-grãny ja dja me prĳne ijo ajkê ba kam itokry rax ne.

26 Nhym bep akubyn ibôx 'ÿr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĳ dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhym me ate ar krãn ba. Me kute amrêbê me bakukãmã Nôwekam me ja pyræk ne ate ar krãn ba.

27 Nãm me ô kwÿ krên kôt ikôn abenwÿr babit ar o ba rã'ã nhym arým Nôwe kà raxmã wadjà nhym me aêrbê ngô me iby ajkapĳn me imex ne.

28 Ne kam ajte kute amrêbê me bakukãmãre Rokam me ja pyræk ne ate krãn ar ba ne ô kwÿ krên kôt ikôn abenmã mÿjja ngãn abenmã mÿjja o pãnh ne purkam mÿjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba.

29 Ar ã anhÿr ba rã'ã nhym arým Ro krĳbê Xôtôma kurũm tē. Aje. Nhym arým wakrekam kuwy me aêrbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kên ngrãngrã pôkmê me'ã akãn kam me imex ne.

30 Dja ba ã akubyn ibôx djào ane. Gêdja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĳja dja akubyn ibôx djà me aêrbê ã amirĳto ane.

³¹ Kam, ibôx djàjakam, gêdja me'õ kre tã nhỹ ne akubyn õ nêkrêx'ÿr àr kêt. Kwãrĩk wãnh akubyn ùrkwākam nêkrêx'ÿr àr ne byr ne o tẽm kêt. Nhym me'õdjwÿ ar purkam ba. Ba bôx gê arĩk wãnh õ kikremã õ nêkrêx'ÿr kwÿr kêt.

³² Gar Ro prõja ma. Ro prõ ne õ nêkrêxo amak djàje amipãnh krã tẽn ty.

³³ Me kute amidjwÿnhbit mar ne pykakam mÿjja jakôtbit amak bẽnja gêdja me tyn kam ijukri tĩn kêtikumrẽx. Nhym bep me kute amidjwÿnh mar kêt ne amibê õ mÿjja kanga, me tãm gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nhym bep kati. Ë, ba ar amã arẽ, dja ba akamàtkam ibôx jabej nhym me'õ my ar amãnhkrut aben nhikô'ã nõ. Ba ikjêbito tẽ nhym ikjê arek wakrekam nõ.

³⁵ Nhym me'õ nire ar amẽ à'uko nhỹ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tẽ nhym ikjêja arek wakrekam nhỹ.

³⁶ Nhym me'õ my ar amẽ kapôtkam tẽ ba ikjê pa 'amÿ nhym ikjê arek wakrekam dja, ane. Nãm ã Jeju ane.

³⁷ Nhym kôt ba djwÿnh bôx djà jabej kukij ne kum,

—Bẽnjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx?

Nhym arkum,

—Gar nhônne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mÿjja apôx ne bôx djào amirĩto ane.

18

Me'õ nire kute kabẽno bẽnjadjwÿr katyk.

¹ Nhyam kam ajte kôt ba djwýnhmã atemã mýjja'ã ujarênh jakreo tẽ. Mete Metĩndjwýnhmã kabên 'ãno ãm ne kute kanga kêt'ã ne arkum arên arkum,

² —Atemã pyka 'õkam ne memã axwe pãnh jarênh djwýnh kum Metĩndjwýnh puma kêtukumrêx ne mebêngôkredjwý mar kêtukumrêx.

³ Nhyam pyka tãmkam me'õ ni 'uwtĩre kubê mjên tyk nhyam me'õ ar o bikênh ba, 'uwtĩkam ar o bikênh ba. Nhyam kam akati kunĩkôt mã 'ýr mrãn kum arên kum, “On ijo angryk”, ane. “On ikurê djwýnhmã arê gê on imã o pãnh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mã kum 'ã apnê. Te kum 'ã apnê nhyam ate krãn ar ba. Nhyam mã kum arê nhyam kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtĩwão ingyryk ne kute kum o pãnh kadjy kurê djwýnhmã ikabên 'õ jarê gê gop on arek wãnh nhý ba ityk djã kêt. Djã nã bãm imã Metĩndjwýnh pyman imã mebêngôkre puma got ba o ingyryk? Kati, nãm mã ikujrê ba gop on o ingyryk gê gop on anhikrên kabêno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarênh ba dja ne arkum,

—Memã axwe pãnh jarênh djwýnh ja ne axwekam me'õ 'uwtĩo ngryk ne. Amijã maje ne o ngryk ne.

⁷ Djãm ã Metĩndjwýnh kute anhýr got? Kati, Metĩndjwýnh ta ne amijo me bapytàn kam õ me jabê ate krãn ar ba kêtukumrêx. Nãm õ me ja mar 'ãno dja. Nhyam me kum amijarênh ry typydji. Akamãtkammẽ a'urimẽ ne me kum amijarênh ry typydji.

Nhyam arým me kuma. Djã nãm amikrà:n gormã õ me jao ngryk got.

⁸ Kati, ě, ba ar amã arẽ. Dja õ me jao ngryk kukrà kêt ne. Ba ije amijo inhĩ gêdja ba akubyn pyka jamã bôx, ije meo ingryk kadjy akubyn bôx, djã nãm me ja akubyn ibôxmã ikamnhĩx got? Kati, dja me ate krãn ar pyka jabê ba rã'ã ba akubyn bôx, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Me'õ ar amãnhkrut kute Metĩndjwýnhmã amijarẽnhmã.

⁹ Ne kam ajte memã atemã mýjja'ã ujarẽnh jakreo tẽ. Me ãm ta axwekam we katàt mrãnh ne ajkwaobit kute ar amimex jarẽho ban kam mũm me ja'ãbit ar axwe rẽho baja, me ja'ã ne memã mýjja jarẽn memã,

¹⁰ —Me'õ ar amãnhkrut ne ar kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum amijarẽnhmã tẽ. Nhym jabê pardjêu'õ nhym jabê bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnh, àkĩnhĩre.

¹¹ Nhym kam pardjêuja tẽn wadjàn djan kam Metĩndjwýnhmã amijarẽnhkam amijo àmrao djan kum, “Metĩndjwýnh, ba amã amikĩnh jarẽ, ane. Ije me uràk kêt kam ne ba ikĩnhkumrẽx. Me ne me àkĩnhĩ, axwe, abenbê prõo akĩ. Nhym bep kati, ba ne ba ajmã ikute kêtê. Ije tãwã pyràk kêtê. Ije àkĩnhĩwã, kute pi'ók kaprío atom djwýnhwã pyràk kêtê, kam ne ba ikĩnhkumrẽx.

¹² Nhym bep ba ne ba amã ikabẽn kadjy amijajburo amãnhkrut ne, pi'ók tyk nhõkre djákôtmẽ pi'ók råràrmẽkam. Ne ajte amã apýnh inhõ mýjja djari kwý rax ne kungã. Nã bãm apýnh inhõ mýjja djari kunĩ aben kadjy kryre ne amýn o aptàn rax ne amã kungã. Tãm ne ja”, ane.

13 Nhyṃ bep ate ne pi'ôk kaprïo atom djwÿnh. Nïjar ne dja, pijàm djàje ibôn djan kàjmã kàjkwa'ÿr krã kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprïn pijà:m ne. Ne kam Metïndjwÿnhmã kum, “Dja ga adjukaprïkôt ikam adjukaprï, ane. Nà, mrãmri ne ba ijaxwe ga kam tu amã ikaprï”, ane. Nãm ã pi'ôk kaprïo atom djwÿnh Metïndjwÿnhmã ane.

14 Be, ba me amã arë. Mrãmri ne arÿm Metïndjwÿnh tãmja jaxwekam ngryk kêt ne arÿm kum axwe kêt jarë. Nãm tu axweo aknon kum kabën mex jarë nhyṃ arÿm umar mexkumrëx ne mã ũrkwãmã tē.

Nhyṃ bep me'ôbê pardjêuja ne kute kum axwe kêt jarënh kêt. Mÿkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarëho baja gêdja me ï kâtàm ne. Nhyṃ bep me kâtàm, me akränmã kute amijo ban pijàm ne ar baja gêdja ï Metïndjwÿnh meo rax ne. Nãm ã Jeju memã arëho ane.

Kute me pñreo kñh.

Mat 19.13; Mak 10.13

15 Nhyṃ me Jeju'ÿr me pñredjwÿo mō, me pñredjwÿ jamÿn 'ÿr meo mō, kute me'ã ikra jad-jwÿr ne kute meo kñnhmã. Nhyṃ kôt ba djwÿnh me omũn kam nêje me kajpan memã bën tÿx ne.

16 Nhyṃ bep Jeju ne amiwÿr me pñre 'uw ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Kwãrïk wãnh arek amrë me pñre iwÿr mō, ane. Kwãrïk wãnh gar mebê adjàptàr kêt gê me arek amrë mō. ã me kute amijo anhÿrbit gêdja Metïndjwÿnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba.

17 Ē, mrāmri ne ba ar amā katàt arē. Me kute me prīre pyrāk ne amijo kàtàmjabit gédja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba. Be, me prīre kute ta amim imarja pumū. Ā me kute amijo anhỳr gédja Metĩndjwỳnh me utàn me kadjy bēnjadjwỳr ne ar meo ba, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju me'ō bēnjadjwỳr ngrirebê nêkrêx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

18 Nnym kam me'ō, bēnjadjwỳr ngri'ō Jejumā,
—Bēnjadjwỳr, ga ne ga amexkumrêx. Mā gédja ba amijo? Itĩn rā'ā rā'āmā, mā gédja ba kadjy amijon? ane.

19 Nnym kam kum,
—Mỳkam ne ga imā imex jarē? Djām mrāmri aje amim imex marmā got ga imā imex jarē. Me ne me mex kêt, nnym bep Metĩndjwỳnh pydji ne mex.

20 Arỳm aje Metĩndjwỳnh kukràdjà marjakam ajte ikukij. Kute me mrānh katàt'ā memā karōkôt kukràdjà ne ga arỳm ama. Aje mebê prōo adjàkĩnh kêt ne aje me par kêt ne adjàkĩnhĩ kêt ne ajêx ne aje me kàmex jarēnh kêt. Ne ajte aje abāmmē anā ar kabēn mar ne ar kabēnkôt amijo abaja ne ga arỳm ama. Ja kunĩ ne ga arỳm ama, ane.

21 Nnym bēnjadjwỳr ngrija kum,
—Nà, arỳm ne ba ibōktikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ar amijo iba rā'ā:n arỳm ijabatānh ne, ane.

22 Nnym Jeju kabēn ja man kum,
—Mỳjja pydji ne kute akukrà rā'āā. On tēn memā anhō mỳjja wā ngrān pānh pi'ôk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me ō mỳjja kêtjamā angān o me kĩnh ne kam amrē iwỳr tēn mā ikôt ajkamē. Dja ga ā anen kam arỳm kàjkwakam anhō mỳjja mex kumex, ane.

23 Nhyim kam kuman kam kaprĩ:re. Õ nêkrêx kume:xkôt amak bën ne kam kaprĩre ne dja.

24 Nhyim kam Jeju kaprĩ pumũn kam memã,
—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ò nêkrêx kumex gêdja me te Metĩndjwỳnh nhõ pyka'ỳr bõxmã, te Metĩndjwỳnh kute meo baja'ỳr bõxmã.

25 Be, ga mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjênhmãja pumũ. Me ò nêkrêx rũnhdjwỳ kute uràk. Nãm te Metĩndjwỳnh nhõ pyka'ỳr bõxmã, te Metĩndjwỳnh kute meo baja'ỳr bõxmã nhyim nêkrêx utà: ne, ane.

26 Nhyim me kabënja man kam kum,
—Ije nhyim mỳj me'õ gêdja Metĩndjwỳnh amim utà? ane.

27 Nhyim memã,
—Mebêngôkre te kute mỳjjao anhỳrja ne Metĩndjwỳnhmãbit amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute me ò nêkrêx kumexja kute me utàrkôt mar, ane.

28 Nhyim kam Pedru kum,
—Ë, arỳm ne bar inhõbikwa kunĩmã inhiren kam mã akôt ajkamê, ane.

29-30 Nhyim kam arkum,
—Nà. Mrãmri ne ba katàt ar amã arê. Godja me'õ arỳm ò mỳjjamã irer jabej, nàr õbikwamã irer jabej, ò kikre, nàr prõ, nàr kamy nàr nãmẽ bãm, nàr kramã irer jabej. Godja arỳm ò mỳjja ja 'õmã irer, ne kute memã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh nhyim kute me utàr ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Dja ba pãnh on pyka jakam kum mỳjjao akrenh mex ne kum kungã. Nhyim ije pykao nykam gêdja tĩn rã'ã rã'ã ne, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwýnhmã amityk jarë.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12o aben pydjín kam aro mōn arkum,

—Ë, ota gwaj arým Djeruxarë'ýr badjàbir ne kam babôxmã. Kam gêdja me ajmã ijo. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibôxja dja me ajmã ijo. Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute ijã pi'ók no'ók tũmja kôt dja me ã ijo anhýro tē:n kam inomã kumë.

³²⁻³³ Dja gwaj bôx nhym kam me me bajtemmã ikanga nhym kam me ijã bēno ajkēn ijo axên ijapryñ ikutôn ikaprêprê:k ne kam ibĩ. Nhym kam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam ajte akubyn itĩn ne ikato, pi'ók no'ók tũmja kôt, ane.

³⁴ Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã amijã karõn arkum amijarēnho ane. Nhym ar kute kabên ja mar kêtikumrêx. Kabên ja ne Ar kubê bipdjur nhym ar kam te kute marmã.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

Mak 10.46

³⁵ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnho mō ne kam krĩraxbê Djeriko tēpo mō. Nhym me'õ no rãja pry jakàkam nhỹ ne à'wýro nhỹ.

³⁶ Nhym me itepato 'ãnh mō nhym kam me kanga man memã,

—Mýkam ne ga me akanga mō? ane.

³⁷ Nhym kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mō, ane.

³⁸ Nhym kam kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tàmdjwý 'õ, gop amã ikapri, ane.

³⁹ Nhym me wamã mōrja kum bēn tỳx ne kum,

—E kum anhikrê, ane.

Nhym kam tu kum àkjêro bèn kum,

—Dawi tàmdjwỳ'õ, gop amã ikapří, ane.

⁴⁰ Nhym kam Jeju tēm tỳx katikôt djan kam amiwỳr ku'uw. Nhym kam me'õ 'ỳr tèn kum,

—Aje, onĩj arỳm amiwỳr ajuw, anen kam pa 'amỳn o tèn 'ỳr o bôx.

⁴¹ Nhym kam kum,

—Nār, mỳj nã? Mã ne ba ije ajomã?

Nhym kam kum,

—Běnjadjwỳr, aje inoo mex ba irĩtmã.

⁴² Nhym kam kum,

—Nà, on rīt. Tu aje amim ikamnhĩxkumrẽx kam ne ga arỳm amex, ane.

⁴³ Nhym kam tebê rīt. Ne kam Jejukôt tẽ, mekôt tẽ, ne Metĩndjwỳnhmã ukapřimẽ amikĩnh jarẽho tẽ. Nhym kam me kunĩ omũn kôt Metĩndjwỳnhmã mex jarẽ.

19

Djakij Jejuo aminhõ.

¹⁻² Nhym kam Jeju krĩbê Djeriko'ỳr meo mõn meo bôx ne kam bit kajõnhkôt katormã. Nhym me Jeju'ã kumex ne pĩne angrĩn o mõ. Nhym kam me'õbê Djakij. Djakij ne bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'õk kapřio atom djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr. Kam ne õ nẽkrẽx ra:x ne.

³ Nhym me pĩne Jeju jangrĩn o mõ, kunoro mõ. Nhym kam te Djakij kute omũnhmã 'ã aminhinô ryo tẽ. Mỳj me'õbê Jejuja kute omũnhmã te 'ã aminhinô ryo tẽ. Djakij krô krĩkam ne te kute omũnhmã nhym me pĩne kubê utà.

4 Nhyam kam kukãm prõt ne. Kukãm prõt ne kutêp wabi. Pidjô'ã wabi. Amrê tēm nhyam kute omũnhmã kutêp pidjô'ã wabi.

5 Nhyam kam Jeju 'ÿr tēn bôx ne parbê djan kàjmã krãn kam kum,

—Djakij, amrê aparmã aprõt. Jakam dja ba akôt tēn anhũrkwãkam nō, ane.

6 Nhyam kam tebê aparmã prõt ne ruw ne kam kī:nhkumrêx ne ũrkwãmã Jejuo tēn o wadjà.

7 Ũrkwãmã o tēn o wadjà nhyam me omũn kam kangãngãn abenmã ajkwa momoko kumex, ne,

—Djjjàk, me axwe'ÿr ne mōn wadjà, ane. Djãm tãwã mex, ane.

8 Nhyam Djakij Bēnjadjwÿr kuka kōnh djan kam kum,

—Bēnjadjwÿr, ba inhō mÿjja kōnho ajkjên me bikēnhmã kungã, ane. Ne ije me'ōbê pi'òk kaprĩo idjàkĩnh jabej akubyn me'ōmã inhō jao amãnhkrut ne o amãnhkrut ne kungã.

9 Nhyam kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arÿm Metĩndjwÿnh apytà, anhũrkwãkam ar wãmē ro'ã. Mrãmri gadjwÿ ne ga abê Abraão tàmdjwÿ'ō nhyam Metĩndjwÿnh arÿm apytà, ane.

10 Be, ja kadjy ne ba tē. Ije me axwe jabej ne ije me utàrmã ne ba tē. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awÿr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utàrmã, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Me'ō bēnjadjwÿr kute ò àpēnhmã pi'òk kaprĩ nhõr.

Mat 25.14

11 Nhyam me kute maro ãm rã'ã nhyam ajte memã mÿjja 'ō'ã ujarēnh jakreo tē.

Nãm Jeju arým Djeruxarêkam bôx 'ÿr nhym kam me amim,

–Jakam dja Jeju Djeruxarêkam bôx ne on me bakadjy Běnjadjwÿrbê kumkatin me bakurê djwÿnhbê me bapytàn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtari kêt kam týx amim kamnhìx. Nhym bep Jeju ne kute katàt memã arěnhmã.

¹² Kadjy ne memã mÿjja 'õ'ã ujarěnh jakreo těn memã,

–Ě, běnjadjwÿr kra'õ ne me kute nÿjar atemã pyka 'õkam 'ã běnjadjwÿr měnhmã tě. 'Ă běnjadjwÿr měnh nhym ajte akubyn õ pykamã me'ÿr těmmã.

¹³ Ne kam těm kutã amiwÿr õ àpěnh 'uw. Ő àpěnhbê 10 ne amiwÿr ar ku'uw ne kam arkum ngônho pi'òk kaprìre ngã. Pãnh raxkam. Ő àpěnh kunĩmã pi'òk kaprì pÿnh'ã kaběnh ne arkum kungãnh kam arkum, “Dja gar ikutěp imã jao aptà. Dja ba amrě akubyn 'ÿr tě”, ane.

¹⁴ Nhym bep õ pyka djwÿnhkam me ja ne me kum kÿnh kêt ne, kum kurê ne kam kôt me kwÿ jano nhym me nÿjar kôt bôx ne kam memã, “Kwãrìk wãnh tãmja'ã běnjadjwÿr měnh kêt. Me ba ne ba me imã tãwã kÿnh kêtê. Kwãrìk wãnh gě tãmja me ijo ba kêt”, ane.

¹⁵ Nhym me tu ate krãn 'ã běnjadjwÿr mě. 'Ă běnjadjwÿr mě nhym akubyn õ pykamã bôx ne kam amiwÿr õ àpěnh 'uw ne arkum, “Nãr, djãm arým ne ba ije ar amã pi'òk kaprì nhõrwã gar ikutěp imã o aptà”? ane.

¹⁶ Nhym kam ja kumrěx 'ÿr o bôx ne kam kum, “Běnjadjwÿr, ota ba anhõ pi'òk kaprì pydjija ar o

iban arým amã o aptà. Amã o aptàn abenã kumẽ nhym arým kubê 10”, ane.

17 Nhym kam kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjâpênh mexkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prĩne imã o djuw mex ne, ikutêp imã o djuw mex ne aje kanga kêt. Pãnh gêdja ba amã krĩ krãptĩ jarẽ, krĩbê 10 jarẽ. Ga kam abênjadjwÿr rax ne amũ idjô'ã ar kam meo aba”, ane.

18 Nhym atãri ja 'ÿr o bôx ne kum, “Bênjadjwÿr, ota ga aje imã pi'ôk kaprĩ nhôrja ba ar o iban arým amã o aptà nhym kubê 5”, ane.

19 Nhym kam kum, “Gadjwÿ ne ga amexkumrêx. Jakam dja ba amãdjwÿ krĩ krãptĩ jarẽ, krĩbê 5 jarẽ, ga kam abênjadjwÿr rax ne amũ idjô'ã ar kam meo aba”, ane.

20-21 Nhym kam atãri ja 'ÿr o bôx ne kam kum, “Bênjadjwÿr, mĩ, anhõ pi'ôk kaprĩ. Nã bãm ije amã kupênh prãm kêt kam prĩne amã kubêkào kupun kudji. Imã apymakam. Nã gãm apyma ne. Nã gãm aje amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjàkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo aba”, ane.

22-23 Nhym kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx ne imã adjâpênh prãm kêt ne. Akabên jakôt gêdja ba ã ajo ane. Djã nã bãm ipyma? Ne ije amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar jãm mebê o amijakren o atomo iba ne idjàkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkôt ren inhõ pi'ôk kaprĩ jao tẽn me kute pi'ôk kaprĩ marmã angã nhym ren abenã rôrôk tẽn rax ba ren arým 'ÿr bôx ne kuby”, ane.

24 Ne kam me kute arek omũho ku'èjamã, “Aj, amũ me ajõ kubê pi'òk kaprĩwã byn o tẽn kute imã pi'òk kaprĩo àptàr nhym kubê 10wãmã angã”, ane.

25 Nhym me kam kum, “Kati, bẽnjadjwỳr, arỳm tãwã nhõ pi'òk kaprĩre raxi. Arỳm õ 10”, ane.

26 Nhym kam memã, “Bir be, ba me amã arẽ. Arỳm me õ mỳjja gêdja ajte Metĩndjwỳnh iby memã kungã. Nhym bep me õ mỳjja kêt, kute memã õr nhym me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndjwỳnh mỳjja ngrireja kunĩ by”, ane.

27 –Ë, ikurê djwỳnh kute ijã “Kwãrĩk wãnh gê tãmja me ijo ba kêt”, anhỳrja gêdja ga me amrẽ meo mõn ikuka kõnh me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kàjkwamã tẽm ne akubyn pykamã bõx ne kute ar meo bamã ã amijarẽnho ane.

Jeju Djeruxarẽmã bõx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

28 Memã arẽn pan kam ate meo mõ, Djeruxarẽ'ỳr kàjmã meo mõn

29 kam arỳm amẽ krĩ ngrireja tẽpo mõ. Krãnh nhidjibê Oriwêre parbê amẽ krĩja tẽpo mõ. Krĩ nhidjibê Bepadjêmẽ Betanha tẽpo mõn kam amikukãm kõt ba djwỳnh amãnhkrut janon arkum,

30 –Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tẽ. Nhym ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatãnh nyre pĩ maktã kum õkre djê nhym ãmwã. Me 'ã krĩ kêtãwã. Tãm gêdja gar amrẽ 'ãpre bõn o tẽ.

31 Gêdja gar 'ãpre bõnho dja nhym me'õ ar amã, “Mỳkam ne gar 'ãpre bõnho dja”? ane.

Gar kam kum, “Bẽnjadjwỳr 'ã tẽm kadjy”, ane.

³² Nhyam kam Jeju kute ar anorja mã ar tẽn 'ÿr bôx ne kam kum kato. Kute arkum arênh kôt kum kato.

³³ Kum katon 'ãpre bônho dja nhyam kam ò mry djwÿnhja arkum,

—Mÿkam ne gar mry 'ãpre bônho dja? ane.

³⁴ Nhyam kam ar kum,

—Bẽnjadjwÿr 'ã tẽn kadjy, ane.

³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tẽn o bôx ne kam kum 'ã kubêkà rê, 'ã ÿr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhyam ar ikrakam par djan kàjmã 'ã arÿn arÿm ate 'ã tẽn. Nhyam kam me arÿm prykôt kum kubêkà rênho mõi. Nãm mebê idjaer ã me bẽnjadjwÿr raxmã mÿjja rênh nhyam 'ã tẽn mã ã kum prykôt kubêkà rênho mõi ane.

³⁷ Nhyam kam arÿm Jeju Djeruxarê tẽpo mõi. Krãnhrebê Oriwêre ja'ã rwÿkbê arÿm Djeruxarê tẽpo mõi. Nhyam arÿm kôt ba djwÿnhjamê, mekôt mõi, me itepato kôt mõi rja arÿm kÿnhkumrêx, kÿnh ra:x ne arÿm àkjêr mõi. Jeju ne mÿjja pumÿnh kêt kwÿ rax ne ipêx ne, nhyam me kute ipêxkôt omÿn kam kÿnhkumrêx ne Metÿndjwÿnhmã mex jarênho mõi, àkjêr mõi.

³⁸ Ne kam abenmã,

—Gê Metÿndjwÿnh bẽnjadjwÿr jao kÿnh rax. Bẽnjadjwÿr djwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bôx. Gora gê me kàjkwakamdjwÿ umar mex ne kÿnh rax. Gora gê me kàjkwakamdjwÿ Metÿndjwÿnhmã mextire jarênho kumex, ane.

³⁹ Nãm me ã anhÿro kumex nhyam kam mebê pardjêumê me krãptÿ akàn Jejukôt mõi. Nhyam kam mebê pardjêu Jejumã,

—Běnjadjwÿr gop akôt ba djwÿnhmã akaběn gē anhikrê, ane.

⁴⁰ Nhyṁ kam memã,

—Ba me amã arê. Nãm ren me anhikrê nhyṁ ren kēnja ijo àkjêro nhÿ, ikam kÿnh ne ren ijo àkjêro nhÿ, ane.

⁴¹ Anen kam arÿm Djeruxarê'ÿr mō. 'ÿr mōn arÿm irã. Irãn omÿn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurên kute bÿn nhyṁ Metÿndjwÿnh kute pãnh prÿne meo bikēnhmã ne kôt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djà mar ren akati ja tãmkam ren adjumar mex ne ar aba. Nhyṁ bep kati, mÿjwã ne adjumar djà'ã, mÿjwã ne me ajãn kam me abê o akno.

⁴³ Adjÿm, dja ĩ me ajo bikēnh djà nhō akati me awÿr bōx. Dja ĩ me akurê djwÿnh me awÿr bōx ne me amã ipôk ne prÿne pykao me abê ka'ên prÿne me abê ijên me amã ipôk me:x ne me ajo dja.

⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prÿne me anhimex ne kam me anhō kikre prÿne kungràn ikô rēnho mō, ne me abēngôkredjwÿo pyka tako mō, akramē. Dja me prÿne me ajo mōr djà kaprã. Nhÿnh gēdja par'ō dja? Nhÿnh dja mÿjja'ō nō? Mÿkam? Bir, me aje amim Metÿndjwÿnh mar prãm kētkam. Nãm arÿm Metÿndjwÿnh me awÿr bōx kute me amã me adjumar mex jarēnh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metÿndjwÿnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhÿr djwÿnhràṁ Djeruxarê kurê djwÿnh kute o bikēnhmã ã memã arēnho ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarēkam bôx. Kam bôx ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kíkretimã tẽn wadjà, Bãm nhũrkwãmã tẽn wadjà. Nhym arỳm me kam pi'òk kaprĩ pãnh memã mry nhõro ku'ê. Nhym kam arỳm bõm nêje me rẽnho tẽn, Bãm nhõ kíkret nêje bõm me rẽnho tẽn.

⁴⁶ Ne memã,

—Metĩndjwỳnh ne õ pi'òk no'òkkam memã,

“Me kute imã kabẽn kadjybit ne inhõ kíkretiwã.

Nhym bep me ga ne ga me kam aje me àkĩnhõ aben pydji djà”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bõm me kurẽ.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunĩkõt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarẽnho ku'ê. Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ar kute meo ba djwỳnhmẽ te kute bĩn prãme.

⁴⁸ Te kute ajmã on kute bĩnmã nhym me kunĩ kum kabẽn kĩ:nhkumrẽx ne maro kumex. Kabẽn 'ãno djan kam no tyn maro nhỹ.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhym kam akati 'òkam Jeju Metĩndjwỳnh nhõ kíkretikam memã 'ã ujarẽnho dja. Ne kam Metĩndjwỳnh'ã ujarẽn ny memã arẽnho dja. Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ mebêngëttemẽ ne me ro'ã Jeju'ỳr bôx ne kam kum,

²—Goja on me imã arẽ. Mỳj me'õ kabẽnkõt ne ga ar ã meo anhỹro aba? Mỳj me'õ ne amã me'ã karõ

ga kam amũ ô'ã bõm ar me rênho aba? Goja on me imã arẽ, ane.

³ Nhyam kam amipãnh memã,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrêx dja ga me imã arẽ ba kam arým badjwý me amã arẽ, ane.

⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjênhja, djãm mebêngôkre kabênkôt ne arĩk ar ngõnhmã me angjênhho ba? Nâr djãm Metĩndjwýnh kabênkôt? Gop me imã arẽ, ane.

⁵ Nhyam kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum, “Metĩndjwýnh kabênkôt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabên'õ jarẽ, gwaj bamã,

—Bir be, mýkam ne ga me Djuão kabênja mar kêt ne? ane.

⁶ Nâr dja gwaj kum,

—Me kabênkôt ne tu arĩk ar ngõnhmã me angjênhho ba, ane nhyam me kunĩ arým kêno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kâtàm ja ne me arým Djuão kabên man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhyam me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'õ kabênkôt Djuão kute ngõnhmã me angjênhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

⁸ Nhyam kam memã,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arênh kêt ne. Mýj me'õ kabênkôt ije ar meo ibaja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mỳjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

—Me'õ ne pur rax djin kam kam amim pidjô kumex ne. Ne kam me kwỳmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê djan abatãnh ne ô ga amim kwỳo atom ne imã mũm kwỳo atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'õmã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam kà'ã ngrà: ne.

¹⁰ Nhyam arỳm pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam õ pidjô djwỳnhja arỳm 'ã mytyrwỳ jakren kam 'ỳr õ àpênh jano. Kute memã arẽnh nhyam me kute kum pidjô kwỳo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ỳr ano. Nhyam kam 'ỳr tẽn bõx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate kaprêprê:k ne. Nhyam mã akubyn 'ỳr ỳkam tẽn bõx.

¹¹ Nhyam ajte õ pidjô djwỳnhja pãnh 'ỳr me'õjadjwỳ jano nhyam 'ỳr tẽn bõx nhyam me ajte tãm ne, kaprêprêk ne prĩne o ajkẽn kum pijãm jadjar mex ne ano nhyam akubyn 'ỳr ỳkam tẽn bõx.

¹² Nhyam ajte õ pidjô djwỳnh 'ỳr ajte õ àpênh 'õ jano nhyam 'ỳr tẽn bõx. Adjwỳnhdjwỳ ne me prĩne o ajkẽn bĩn punun bõm kumẽ nhyam 'ỳr tẽn bõx.

¹³ Nhyam kam õ pidjô djwỳnhja amim, “Ije, mã gêdja ba nẽ? Mỳj gêdja ba on? Jakam dja ba 'ỳr ikra jano, ikra djwỳnh imã abêja dja ba 'ỳr ano gê gop me mar jabej.” Nãm ã amim anen kam me'ỳr kra djwỳnhja jano nhyam me'ỳr tẽn bõx.

¹⁴ Nhyam kam me kute puro djuw mex djwỳnhja kra pumũn kam abenmã 'ã karõ ne abenmã, “Be, kra ne wã. Ajrã, gu me on kubĩ. Tãwã dja bãm kum mỳjja kunĩ ngã, õ nêkrêx kunĩ kanga ane. Gu me on tãwã bĩn kam amim õ nêkrêx, õ mỳjja, õ pidjôja kunõ aminhõ”, ane.

15 Ne kam pidjôkô kurũm bõm kumẽn kubĩ. Bir be, mã gêdja õ pidjô djwýnhja kute me ja omã?

16 Bir be, dja õ pidjô djwýnhja me'ýr tẽn bõx ne me imex ne kam õ pidjôkôja atemã me ja'õmã kungã, ane.

Nhym me kute maro ku'êja kuman kam kum,
—Kati, gora gê ã o anhýr kêt, ane.

17 Nhym kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mýj'ã ne Metĩndjwýnh pi'òk no'òkkam memã ja jakre?

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumẽ.

Kẽn ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar týxi”, ane.

Mýj'ã ne Metĩndjwýnh kabẽn ja, nẽn? ane.

18 Ê, kẽn ja gêdja ga me ajõ 'ã tým ne prĩne 'ã amikrakrak ne. Nhym bep ta gêdja me ajõ nhiby tým ne prĩne angãn prĩne pyka mẽ ajo amrà, ane. Nãm ã Jeju kute prĩne kurê djwýnh nhimexmã ã amijã kẽn jakreo ane.

19 Nhym kam Mõjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr te kute memã 'ã ujarẽnho ãmri kute o tým nhym me kute bĩnmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwýnh'ã me akrekam. Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tým nhym me kute bĩnmã, ne kum me uma ne, kum me krãptĩtija pyma ne.

*Me kute Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã.
Mat 22.15; Mak 12.13; Rô 12.1*

20 Nãm te me kute Jeju bĩnmã o anen kam amim amã, kute kabẽn 'õ kupa'ã arẽn nhym me kute on o tỹm ne bĩnmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'ỳr ar kwỳ jano. Ar kute amijo kabẽn mex ne kute amijo Jeju kabẽn mar prãm ne kute mỳjja jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ỳr ar ano. Ar kute pa 'amỳnh ne kute o tẽm ne me bajtem nhõ bẽnjadjwỳrjamã arẽn nhym kute bĩnmã ne ar ã o ane.

21 Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabẽn mar prãmja ne ar kum,

—Bẽnjadjwỳr, nã gãm katàt me imã mỳjja jarẽn mexkumrẽx ne, ne katàt adjujarẽnho dja. Djã nã gãm te me mũja pymaje ne me mũjamã akabẽn mex jarẽ? Kati, nã gãm katàt me imã arẽnho aben pyrak ne, me imã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã adjujarẽn mexkumrẽxo dja. Bar arỳm kuma.

22 Ê, djãm Metĩndjwỳnh kukràdjàkôt ne gu me baje bẽnjadjwỳr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arẽ, ane.

23 Bẽnjadjwỳrbê Xedja ne me kunĩmã nhỹ ne mebê idjaero aminhõ ne pi'òk kaprĩ'ã ar me 'wỳro ba. Me kute kum òr nhym kute we me utàrmã. Ja jabej ne we ar amijo kabẽn mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwãrĩk wãnh kubajtemmã pi'òk kaprĩ nhõr kêt,” anhỹr nhym Xedja nhõ krãkamngõnhre kute o tỹmmã, nàr kon kute, “Nà, kum angã,” anhỹr nhym me ja kute o tỹmmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrãmri ne gu me baje bẽnjadjwỳr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã, nàr kon? ane.

Nhym bep kati, Jeju ne tu ar omũ, ar kadjwỳnhbê tu ar omũn kam arkum,

24 —Goja amrẽ ngônthonho pi'ôk kaprĩwão tẽ ba omũ, ane.

Nhym kam ar kum o tẽn kungã. Nhym kam arkum kubẽ ne arkum,

—Mỳj me'õ ne 'ã karõja? Ne mỳj me'õ ne 'ã idji jêtja?

Nhym ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

25 Nhym kam arkum,

—Bir be, õ pi'ôk kaprĩ. Dja gar kum angã nhym bep Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjabit dja gar Metĩndjwỳnhmã angã, ane.

26 Nãm prĩne arkum arẽnh mexkumrẽx nhym kam ar abenmã,

—Ije tô mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mỳjja'õ kupa'ã arẽnh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipôkri Jejumã nõ, kute kabẽn'õ jarẽnh nhym ar kute o tỳmmã te me ipôkri kum nõ nhym mrãmri kabẽn kôt arẽ. Nhym kam ar tu anhikrê, pijàm djaje anhikrê.

Me tyk ne akubyn tĩn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

27 Nhym pãnh me ja 'ỳr bõx. Mekbê xadjudjêu ne me kwỳ 'ỳr bõx. Nãm we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tĩn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrẽx ne, ane. Me ja kwỳ ne me 'ỳr bõx ne kute mỳjja jabej kukjêrmã 'êx ne kum,

28 —Bẽnjadjwỳr, we Mõjdjê ne me bamã me bad-jupãnh'ã karõ ne 'ã pi'ôk no'ôk ne. Me'õ prõ'ỳr mõr ne kra kêt ne tyk nhym atãri kamy'õ pãnh 'ỳr mõr ne kute kum kra djirmã arẽ, ane. Kamy kumrẽx 'ỳr mõrja tyk nhym kam kamy pãnh 'ỳr mõrja kute

kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrêx tykja nhõ mỳjjaõ aminhõmã. Nhym bep atãri ja ne kute we bãm tĩn nhõ mỳjjaõ jao aminhõmã. Nãm ã we Mõdjê 'ã me bamã karõõ ane.

²⁹ Be, kamybê 7 ne axikõt apõx. Nhym kutewaja prõ'ỳr mõ. Prõ'ỳr mõn kra kêt ne ty.

³⁰ Nhym atãrija pãnh 'ỳr mõn kam ajte ty.

³¹ Nhym pãnh atãrija 'ỳr mõn kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anhỹro tẽm tãmtã: nhym arỳm kutapureja aro ino ren 'ỳr mõn adjwỳnhdjwỳ ty, kra kêt ne ty.

³² Nhym arỳm ar prõja arkõt ty, kra kêt rã'ã ty.

³³ Be, nija, mã gêdja me akubyn tĩnkam ar on? Nhym ne kute o kubajtem ne kute o prõ kêt dja 'ỳr mõ? Ar kunĩ ne ar axikõt 'ỳr ban ty, ane. Nãm ã mebê xadjudjêu Jenumã anhỹro dja.

³⁴ Nhym kam memã,

—Ë, pyka jabê me ar bari ne me prõ'ỳr ba nhym me nire mjên.

³⁵ Nhym bep me akubyn tĩnkam gêdja me abenwỳr ba kêt kumrêx ne. Metĩndjwỳnh kute me'ã mex nhõr nhym me tyk nhjukri akubyn tĩn me tãm gêdja me abenwỳr ba kêt kumrêx ne. Me my prõ'ỳr ba kêt nhym me nire mjên kêt.

³⁶ Nãm me akubyn tyk prãm kêt kumrêx ne abenwỳr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djwỳnh pyræk. Ne arỳm akubyn tĩnkam dja me kubê Metĩndjwỳnh krakumrêx ne tu tĩn ne ajte tyk kêt.

³⁷ Mõdjêdjwỳ ne me tyk ne akubyn tĩnja memã o amirĩt ne. Ga me akaók pøk ne tu mex ne ãm'ã ujarẽnhkam kute,

“Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ò Metĩndjwỳnh”,
anhỳrja pumũ.

Bẽnjadjwỳr'ã, Metĩndjwỳnh'ã ne ã ane.

³⁸ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwỳnhmã tĩn ne ar ba nỳj pumũ. Djãm Metĩndjwỳnhbê me tyk nhõ Metĩndjwỳnh? Kati, Metĩndjwỳnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Me tykkumrêx kêt. Metĩndjwỳnh ne akubyn meo tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwỳnh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwỳnh”, ane.

³⁹ Nhym kam Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh kwỳ ne kum,

—Be, bẽnjadjwỳr, nã gãm me wãmã arênh mexkumrêx ne, ane.

Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh ne me kum mebê xadjudjêu kĩnh kêt nhym Jeju kabêno me jao apa nhym me arỳm anhikrê. Nhym kam Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnh arỳm kôt omũn kĩnhkumrêx.

⁴⁰ Nhym kam me kunĩ arỳm kum Jeju pyman mỳjja'õ jabej kukjêr kêt ne arỳm tu anhikrê.

Kritubê mỳj me'õ tàmdjwỳ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴² Nhym kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarênh nhym me kute mar ne kute kôt kum kator kadjy. Amrêbê ne Metĩndjwỳnh memã Bẽnjadjwỳrbê kumkati jarê, kute memã anormã. Ne kam memã Bẽnjadjwỳrbê kumkati jarên arên arên arỳm memã ano. Metĩndjwỳnh ta ne memã Jeju jano, nhym kute memã ami-jarêno ãm nhym me kute kum katormã, me kute kubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

—Nãm we me Běnjadjwỳrbě kumkati dja kubě Dawi tàmđjwỳ'õ, ane. Metĩndjwỳnh kute me bamã anorja dja kubě Dawi tàmđjwỳ. Mỳkam ne me kum Dawi tàmđjwỳ ane? Be, djãm Kritubě ne Dawi tàmđjwỳbit? Kati, kubě ne Dawi nhõ Běnjadjwỳrdjwỳ, ane. Dawi ta ne o õ Běnjadjwỳr ne me ngrer'ã pi'òk no'òkkam ajte ta, Dawi ta ne, “Inhõ Běnjadjwỳrmã ne Běnjadjwỳr djwỳnh kaběn ne kum, ‘Amrě idjubòk'ãnh nhỹ, Aběnjadjwỳr raxkam idjubòk'ãnh nhỹ.

⁴³ Ikutêp nhỹ ba 'ỳr amrě awỳr akurê djwỳnh mõ ga kwỳo apardjan kwỳ nhimex', ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh inhõ Běnjadjwỳrmã arěnh o ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Aběnjadjwỳr rax” anhỹrja pumũ. Mỳkam ne me Dawi tàmđjwỳ kajgo jarě? Djã nãm o tàmđjwỳ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Běnjadjwỳr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarěnh o anen o me unê nhym me kute ajte kukjêr kêtikumrěx.

⁴⁵ Nhym me itepato Jeju kaběn maro kumex. Nhym kam Jeju me ipòkri kôt ba djwỳnhmã,

⁴⁶ —Gora ar aminêje me omũ, ane. Aminêje Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhwã pumũ, ane. Me wã ne me kute amiběn kadjy kute kuběkà jabjêti jangjênh ne 'ã ba prãmikumrěx. Nhym me ajte me krãptĩ nhipòkri kute me mexo àmran kute memã rũnh jarěnh ne kute memã, “Běnjadjwỳr, djãm ga, djãm ga”, anhỹr jabit ne me kum kĩnh. Ne mebé idjaer bikprõnh djàkam kute abeno krĩ djàkam kute amijo rũnh ne kute mebé me rũnh krĩ djà pytâr prãmikumrěx. Ne kam ajte me krãptĩ kute abeno bikprõnh ne àkuro krĩ katã kute mebé me rũnh krĩ

djà pytàr prãm kumrêx, ne kute mỳjja rũnh, mỳjja mexbit kur prãm kumrêx.

⁴⁷ Nãm ã me amijo rũho bao anen kam ate ajte me 'uwtĩ krão apan mebê mỳjja kunõ akĩ ne kam ajte ajkwaobit Metĩndjwỳnhmã kabẽn rũnh ne, ne kum kabẽn jabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabẽn ne. Bep kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwỳnh me kurãm memã pãnh rax jarẽn prĩne me kurãm meo ajkê. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã me kute amijo mex, amijo rũnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'ók kaprĩ nhõr.

Mak 12.41

¹ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ÿr rã'ãkam ne ã arkum anhỹro nhỹ, arkum 'ã ujarẽnho nhỹn 'ã ujarẽn pan kam ibôn nhỹn kãjmã krãn arỳm ari ar me omũ. Nhym me õ nêkrêx krãptĩ, õ pi'ók kaprĩ krãptĩja Metĩndjwỳnhmã me kute pi'ók kaprĩ nhõr djãkam kum pi'ók kaprĩ rẽnho kumex, aben nHITEPã kum kam rẽnho kumex.

² Nhym kam me'õ nija, me'õ ni 'uwtĩ kubê mjên tyk nhym õ mỳjja kêtja ngõnhponhreo pi'ók kaprĩ byn o tẽn kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amê kubyn o tẽn kam kumê.

³ Nhym Jeju arek omũnho nhỹn kam arkum,
—Ba ar amã arê, me'õ 'uwtĩ ja ne õ mỳjja kêt, ne tu me kurãm õ pi'ók kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kurãm pi'ók kaprĩ raxo tẽn kum kungã.

4 Me ja ne me õ pi'ók kaprĩ kumex ne kam 'ã kàtàm ne kumex. Ne kam 'ã kàtàmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nhy m bep me'õ nija ne õ pi'ók kaprĩ kêtê, pi'ók kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krên ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nør kêtê. Kam ne ba ar amã, “Nãm me kuràm pi'ók kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arẽ”, ane.

Akubyn bõx djà kukãm mỳjja apõx tẽ.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

5 Nhy m ar kwỳ abenmã Metĩndjwỳnh nhõ kikretija jarênhõ mõ. Ne abenmã,

—Kên ja ne mexkumrẽx. Nhy m me o kikre nhy m kĩnhkumrẽx. Ja ne kikre jao kĩnh ne. Ë, nhy m me kwỳ kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretio kĩnh kadjy kute apỳnh mỳjja aben kadjy òrkam kute o kikre ja kĩnhkumrẽxja pumũ, ane.

6 Nhy m kam arkum,

—Bir be, ar omũ. Ar aje omũnhwã gêdja õ akati, o bikênh djà nhõ akati 'ỳr bõx nhy m me kurê djwỳnh prĩne kikreti ngrà. Dja me kên aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhy m kam kên'õ aben nhiby nør kêtumrẽx, ane.

7 Nhy m ar kum,

—Bênjadjwỳr, nhỳnh amex 'õkam dja me kurê djwỳnh o ane? Mỳj gêdja kukãm apõx bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma? ane.

8 Nhy m kam arkum,

—Ar amijã ano tỳx, gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêx kêt. Be, me krãptĩ dja ï aben totokmã me'ỳr bõx ne arỳm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arỳm amijã imẽ. Amijã imẽn arỳm

memã, “Me anhõ Bēnjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tēn bôx. Ba ibê Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arým akubyn bôx djà nhõ akati kato, ane. Kwãrĩk wãnh gar me wã kabēn mar ne mã mekôt abikamēnh ne ar mekôt aba kêt. Dja gar tu ate akrã.

⁹ Gêdja me abeno kurê djwýnh ne abenwýr prõt ne aben nhimexo ba gar omũn kôt ama. Nhym ajte me kwý ta õ pykakam õ bēnjadjwýro kurê djwýnh ne ta ajte jãm abeno kukan aben paro ba. Dja gar mýjja ja man atĩn prãm kêt ne amã uma kêt. Ja kumrêx gêdja me ã o anhýro tē. Kraxje kute inomã mēnh kêt, kute 'ýr o tēm rã'ã, ane.

¹⁰ Nãm ã Jēju arkum 'ã karõo anen kam ajte arkum,

—Nà, apýnh me ba djàri gêdja me abenwýr prõt ne aben nhimexo ba. Nhym apýnh pyka abenã rôrôk djàri dja me abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apýnh pyka djàri gêdja kam pyka tertet ne, tertet rax ne. Nhym prãmdjwý me kwý nhimex. Nhym apýnh me kanê djàri me kwý nhimex ne. Nhym mýjja rũnh, mýjja pymadjwý kàjkwa kurũm apô:x ne kumex.

¹² Nhym bep mýjja ja apôx kêtri gêdja me ar ajo rôrôk ne prĩne ar ajo ajkê. Ne me bikprõnh djà'ýr ar apa 'amýn ar ajo mõn me bēnjadjwýrmã ar ajo 'êx ne ar ajaxweo ar apytàn mebê ijê djakam ar arê. Ar amã ijabê ne amã ikĩnhkôt gêdja me me bēnjadjwýr'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrã. Me bēnjadjwýr krymē me bēnjadjwýr rũnh'ýr ar ajo mrã.

13 Kam, kamã gêdja gar memã ikukràdjà ny'ã ajarẽ gê me kuma.

14 Kam gêdja gar adjumar punu kêt ne amim, “Mÿj ikabên gêdja me amiwÿr ijo tẽ ba arẽ”? anhÿr kêt. Ne, “Mã dja ba gêt memã amijã idjàprãrmã ikabên ja on”? anhÿr kêt. Kwãrĩk wãnh gar ã amim anhÿr kêt, anhÿr djwÿnhràmm ã amim anhÿr kêt.

15 Bep kati, ba gêdja ba ar ajamakmã ikabên wadjã. Ba gêdja ba ar amã ikabên jarẽ gar kam ikabên ja tãm memã arẽ nhym kam ar akurê djwÿnh te ar amã ãm tÿx ne kute kabên'õ mar ne kute bẽno ar ajapanhmãn tu anhikrê.

16 E kum ã, ar abãmmẽ, ar anã, ar akamy, ar anhõbikwaja tãm gêdja me ar akurê djwÿnh'ÿr ar apa 'amÿn ar ajo mrã nhym me ar akwÿ pa.

17 Ikôt ar abikamênhkam dja me kunĩ kum ar akurê ne.

18 Nhym bep Metĩndjwÿnh ta gêdja prĩne ar ajo djuw mex ne ar apumũnh 'ãno dja. Djãm kum ar apumũnh kangamã got? Kati, gêdjãm prĩne ar apumũnh 'ãno dja.

19 Gora ar memã adjãm tÿx. Dja gar adjãm tÿx ne 'ãno djan arÿm tu atĩnkumrẽx.

20 Gêdja krãkamngõnh Djeruxarẽmã ipõk mõ ne 'ã aben krãkà proo mõ gar kam omũn arÿm kôt ama. Mrãmri ne arÿm õ akati tẽpo tẽ, Djeruxarẽo bikẽnh djà nhõ akati tẽpo tẽ, me kute me amõr djà ngrãnh ne kute prĩne kapõnhmã ne arÿm tẽpo mõ.

21 Kam gêdja Djeruxarẽ bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prõt ne. Nhym bep krĩbê me ja gêdja me amikrà kêt mex ne amijã maje kurũm kato. Nhym purkam me jamẽ, bàkam me jamẽ gêdja me ajte akubyn ùrkwãmã mõr

kêt. Dja me tu ãm kamã ajmà, apÿnh krãnh'ÿr ba. Akubyn krĩmã mÿr ne bÿx ne ajte akubyn prÿt kêt. Tu ãm kamã amũ prÿt ne.

²² Be, akati kaprĩ ne ja. Akati kĩnh kê:tkumrẽx ne ja. Mrãmri gêdja Metĩndjwÿnh me axwekam ngryk ne me axwe pãnh prĩ:ne meo ajkê. Anhÿr djwÿnhràmm ne Metĩndjwÿnh pi'òk no'òkkam ja kunĩ'ã ajarẽ. Dja ò akati 'ÿr bÿx, anhÿr djwÿnhràmm Metĩndjwÿnh kute pi'òk no'òkkam arẽnh jakòt dja 'ÿr bÿx ne kam kòt ã o anhÿro tẽ.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprĩ ra:x ne. Watĩre me nire tujarò, watĩre me nire kute kra karàre jamÿnhja. Mã gêdja me ja krãkamngònh pymaje prÿtja on? Metĩndjwÿnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prĩne kam meo ajkê, me axwekam. Metĩndjwÿnh ta gêdja pyka ja'ÿr me kurê djwÿnh jano nhym me me'ÿr bÿx ne Djeruxarẽmã ipòk ne kam prĩne me imexo mÿ. Kãxdjwa ka-jgoo me kwÿ nhimex ne kam amipardja'ã me kwÿ pa 'amÿn kam apÿnh me bajtem nhõ pykakòt me kungrà. Krãkamngònhre bajtem ja gêdja prĩne Djeruxarẽo ajkê, prĩne o ajkèn kungràn jãm o mrãn kurèn kam arÿm mÿrbê kam ajkarê. Kam bikarêr rã'ã: nhym arÿm me kute meo bikènhdjà nhõ akati apêx. Arÿm me bajtem nhõ akatija apêx nhym arÿm me mã mÿ.

²⁵ Nhym kàjkwakam mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax dja apòx. Mytmẽ mytyrwÿmẽ kanhêtirekam gêdja mÿjja apòx ne kumex. Nhym pykabêdjwÿ ngò rax dja tàmm ne aben pumjuw ne mÿja bê abenã ajkapĩ ne kam rãrã:ko nÿ. Dja me apÿnh ò pyka djàri omũn kam abenmã,

—Mỳj got ja? Mỳkam? anen kam umar punure. Te kute mỳjja'õ marmãn mỳjja'õ mar kêtikumrẽx ne kam axwe umarre.

²⁶ Ne kam terteto kumex. Mỳjja pyma kator ne kute prĩne pykao bikamỳr ne kute prĩne meo bikẽnh pymaje ne me terteto kumex. Nãm me amijã ja kamnhĩx ne kam tĩn prã:m ne. Te tĩn prãme ne kam terteto:kumex. Djãm mỳjja pyma ngri: ne apõxmã got me umaje tertet kêt ne. Kàjkwakam apỳnh mỳjja tỳ:x dja amingrẽk ne.

²⁷ Kam gẽdja ba me'ỳr bõx nhym kam me kunĩ ipumũ. Ije amijo inhĩ dja ba imextire ne itỳxkumrẽx ne ipyma:kumrẽx ne. Kam dja ba kàjkwakam kakrã kõt bõx nhym me kunĩ: arỳm ibõxkõt ipumũ.

²⁸ Kukãm ne mỳjja apõxja. Bir be, gẽdja mỳjja ja arỳm apõxmo krax ga kam ar amikam atỳx. Amikam atỳx ne akĩnh ne. Arỳm ije ar apytãrmã me awỳr ibõx 'ỳr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemã mỳjja 'õ'ã ujarẽnh jakreo tẽn arkum,

—Gop ar pidjõbẽ pigẽremẽ ràmtãxtemẽ pĩ kunĩ ma.

³⁰ Amex kutã gẽdja 'õ ingrã gar kam arỳm amexmã kamnhĩx nhym kam arỳm amex ne.

³¹ Bir be, gẽdja ba ije ar amã mỳjja jarẽnhja ã apõx mõr ane gar kam arỳm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx ne me kadjy ibẽnjadjwỳr rax ne ipymao ije me utàr ne ar meo ibamã arỳm 'ỳr. 'Ỳr dja mỳjja apõx tẽ. Amex kutã gẽdja pi'õ ingrã, nhym bep ibõx kutã gẽdja mỳjja pymatija apõx mõ.

32 Nà, mrāmri ne ba ar amã kôt arē. Ar anhõ krôkam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêtri mÿjja ja kunĩ apôx. Mrāmri ne ba ar amã arē.

33 Ikabên kajgo kêtkumrêx. Gêdja pykamẽ kàjkwa ã apêx nhym bep ba ikabên gêdja 'õ biknor kêtkumrêx. Mrāmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunĩ apôx nhym me omũ.

34 Gora ar ikam amakbê amijã ano tÿx ne amijãno dja. Gar mrāmri akukràdjã mexbito atêm rã'ã. Kwãrĩk wãnh gar kadjwati kangôkôbit* ar aban o akôm nhym kute bõm ar ano rênh ne prĩne kute ar ano kamrêkwã wãm nõ. Ne kôt arĩk ar abawã gêdja wãm nõ. Kwãrĩk wãnh gar pyka jabêbit adjumar punukôbit ajamak bën ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhÿr aba ba kam ar ajaêrbê bõx gar kam ajmã imã amijarênh on?

35 Kute mrāmri ne me mrymã krĩn kute aêrbê parja pyrãk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbê bõx, pyka kunĩkôt dja ba ã ar ajaêrbê ibôxo ane, ar akunĩ jaêrbê ibôxo ane.

36 Kukãm dja ã mÿjja kunĩ apôx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metĩndjwÿnhmã amijo adjã'wÿr rã'ã gẽ ar ajo tÿx. Gar atÿx ne mÿjja punu apôxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibôxkam amikam apijãm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôxja ikabem amikam apijãm kêt ne aku'ê.” Nãm ã Jeju arkum bõx djã nhõ akatimẽ kukãm mÿjja apôx djã nhõ akatimẽ arkum arênhõ ane.

* **21:34** Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

37-38 Ne kam akati kunĩkõt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarěnh tẽ. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarěnh tẽ. Nhyam amykry nhym kam krãnhbê Oriwêre'ỳr tẽn kam ikwã. Nhyam akati nhym ajte akubyn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽn kam ajte memã 'ã ujarěnh dja. Nhyam me kryràmm 'ỳr ban bõx ne ujarěnh ma nhym amykry nhym me mã ba. Nãm ã akati kunĩkõt ã o anhỳro tẽ.

22

Me kute Jeju bĩn kadjy o aben maro ỳr.

Mat 26.14; Mak 14.10

¹ Arỳm ne Metĩndjwỳnh nhõ akati, amrěbê Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhym me mã kõt kute mar nhõ akati arỳm o rãm ne ja o mõ. Kam ne me djwỳponhreibit ku.

² Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ne me abenmã Jeju'ã karõo mõ. Mete bĩnmã ne me abenmã 'ã karõo mõ. Ne kam me kum me kàtãmja pyma ne. Me kàtãm ja ne me kunĩ kum Jeju kĩnhĩ. Nhyam bep me ja, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ne me kum kurê ne kam kute bĩnmã abenmã 'ã karõo mõn kam kum me kàtãmja pyma ne.

³ Nhyam kam Xatanaj Djudamã wadjà. Jeju kõt ba djwỳnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadji. Kumã ne Xatanaj wadjà.

⁴ Arỳm Djudamã wadjà nhym kam arỳm mã me'ỳr tẽ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam

krākamngônh nhõ bēnjadjwÿrmē me'ÿr tē. Me'ÿr tēn bôx nhym me abenmã 'ã àpnênho nhÿ. Nhym kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĭn amã kurê kêt, ane.

⁵ Nhym kam arÿm me kĭnhkumrēx. Kĭnhkumrēx ne kam kum,

—Mexkumrēx. Gêdja bar kam pānh amã pi'ôk kaprĭre ngã, ane.

⁶ Nhym kam “Ă” ane. Nhym kam me arÿm kum pi'ôk kaprĭre ngã nhym kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arÿm Jeju'ã amim karõo tē. Me 'ã bikprõnh kêtri, me no prāri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĭn kêtri kôt ba djwÿnhmē ro'ã õ kwÿ krēn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhym kam mebê idjaer kukràdjàkôt mete djwÿponhbit kur nhõ akati arÿm kato. Kam ne me apÿnh ũrkwākam Metĭndjwÿnhmã mrykĭ'ãtomti pan kubôn kuku. Amrêbê Metĭndjwÿnh me irôbê mrānh nhõ akati me kute kôt mar kadjy ne me ã o ane.

⁸ Kam ne Jeju kôt ba djwÿnh jano. Nām Pedrumē Djuão ar anon arkum,

—Ar tēn ar ikutêp mrykĭ'ãtomti jabatānh nyrewã bĭn aga. Bar wām bôx gwaj kukrē. Gwaj baje Metĭndjwÿnh me irôbê mrānh nhõ akati mar kadjy mrykĭ'ãtomti krē, ane.

⁹ Nhym ar kum,

—Nhÿnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhym kam arkum,

—Ë, ba ar amã arẽ. Gêdja gar tẽn krĩ'yr bõx nhym me'õ my ngõo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kõt tẽ nhym ùrkwãmã wadjà. Gar kõt wadjàn kam õ kikre djwýnhjamã kum, “Bẽnjadjwýr ne amã, ‘Nhýnh kumoka'ê ja ne me bõx ny kadjy, dja ba ikõt ba djwýnhmẽ ro'ã bõx ne kam inhõ kwý krẽ? Ar ije Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽ?’ ane.”

¹² Dja gar ã kum ane nhym kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kýjrũm imõkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapõnh pro, arým o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adjì, ane.

¹³ Nhym kam ar tẽn kam kajpa. Kute arkum arẽnh kõtõ. Kute arkum arẽnh kõt ne ar tẽn me'õja pumũn kam kõt tẽn ùrkwãmã wadjàn kam ar kutêp mry ga.

¹⁴ Nhym Jeju kute kõt ba djwýnhõ mõrja'ã arým apajrũm myt tẽ. Nhym ar bõx ne kam ro'ã õ kwý krẽnmã arým nhý.

¹⁵ Nhý nhym Jeju arkum, kõt ba djwýnhbê 12mã, —Ba ne ba imã gwaj baro'ã banhõ kwý krẽn prãmkuvrẽx. Itokry kêtri gwaj baro'ã baje Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krẽn prãmã.

¹⁶ Ë, ba ar amã arẽ. Ja dja ba krẽn o ino re. Ne kam ajte krẽn kêt 'iry:n kam Metĩndjwýnh me kadjy bẽnjadjwýr ne kute me utàr ne kute ar meo bakambit gêdja ba ajte inhõ kwý krẽn djà djwýnhja krẽ, ane.

¹⁷ Ne ngõnhkrãkam uba kangõjadjwý byn 'ã Metĩndjwýnhmã õdjànhar jarèn kam arkum,

—Mĩ, ar jao ikõ, aben nwhitepã o akõmo mõ.

18 Ba ar amã arẽ, gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krã'yr ne ja. Metĩndjwỳnh kute amim ô me ja kunĩ pytãr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô.

19 Ne kam ajte djwỳ ja byn 'ã Metĩndjwỳnhmã ôdjãnh jarẽn kam kokijn apỳnh arkum kungãn arkum,

—Ë, inhĩ ne ja. Inhĩ'ã ne ba djwỳ jakren ar amã kokij. Ar akadja dja ba ty. Dja me pite'y'ã inhôn ibĩ. Dja gar akuprôn inhĩ ja'ã djwỳ jakren krẽ. Dja gar krẽn ã imaro anen imar rã'ã ne, ane.

20 Nhym ar ô kwỳ krẽn pa nhym kam ajte uba kangô byn kam arkum,

—Ikamrô'ã ne ba pidjôbê uba kangô jakre. Dja me ibĩ nhym kam ityk jakôt dja ikamrô ã me akadja prôt ne bixabjêr ane. Ikamrô jakôt gêdja Metĩndjwỳnh me amã kukràdjã ny, kabẽn ny jarẽnh mãndji.

21-22 Ë, ikuri ỳr ne ô kwỳ krẽno ỳr ja gêdja ikurê djwỳnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrêbê ne Metĩndjwỳnh me kute ibĩn kadja amim ijã karô. Kute amim ijã karôjakôt gêdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôxja gêdja me ibĩ. Watĩre kute ikurê djwỳnhmã ikanga djwỳnhwã. Ta gêdja tokry ra:x ne, ane.

23 Nãm ã Jeju arkum ane nhym kam kôt ba djwỳnhja abenmã,

—Ije, mỳj gwaj bajô dja gwaj kurê djwỳnhmã kanga? ane.

24 Ne abenkam kangao kumex ne kam ad-jwỳnhdjwỳ abenbê bẽnjadjwỳr pytãro kumex. Ne abenmã,

—Ba gêdja ba gop ibênjadjwÿr raxo ar ajakre, anhÿro kumex.

²⁵ Nhyim kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bënjadjwÿr rÿnh kabêno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprîkôt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibênjadjwÿr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bënjadjwÿr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhÿr kêtikumrêx ne. Dja gar ajô abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katên tê. Ne ar ajô amikam aben kadjy abênjadjwÿr jabej gêdja ga tu ar memã adjãpênh aba.

²⁷ Nhyim ne bënjadjwÿr raxo kute aben jakrenh? Djãm kum ÿr nhyim kute 'ÿr ômrôo têmja? Nâr kon djãm kum àpênh ne kute kum ômrô ne o têmja? Kum ÿrja. Bep kati, ba ne ba te ibênjadjwÿr raxo me bënjadjwÿr kunÿ jakren tu amijo ikâtãm ne ar ar amã idjãpênh iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

²⁸ Ê, ar ga ne gar amexkumrêx. Nãm me te kum ikurên ijo ajkê gar mã ijã angrà tÿx ne.

²⁹⁻³⁰ Kam gêdja ba akati 'ökam arÿm ar ajã bënjadjwÿr rê. Ibãm ne ijã bënjadjwÿr mê ba kam badjwÿ amidjô'ã ar ajã bënjadjwÿr rê. Kam dja gar inhô pyka djwÿnhkam ar akadjy ibênjadjwÿr ne ije ar ajo ibakam ikôt anhô kwÿ krên kôt ikô. Kam dja gar me bënjadjwÿr rÿnh krÿ djãkam memã akrÿn ar meo aba, apÿnh me kute mekbê idjaermã idji jarênh djari kubê 12jamã akrÿn ar meo aba, ane.

³¹ ÿ, Ximão, Ximão, ota arÿm Xatanaj ar ajã Ibãm ma, kute ar akabimã, mrãmri ar amã ikÿnh ne ijã angrà tÿx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrãmri ne me

kute bãy 'ykà katêk ne kute djwỳ kapĩn djàkam krĩn kute kapĩn ja pyràk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane.

³² Ë, Ximão, ba ne ba arỳm Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrà tỳx ne mã ikôt abikamẽnh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwỳr amijo akẽxkam gora akamydjwỳo tỳx, ane.

³³ Nhym kam Pedru kum,

—Kati, Bẽnjadjwỳr, ba dja ba apymaje iprôt kêtumrẽx ne. Gêdja me kute abê ijê jabej akôt ibê ijê. Ne kute abĩn o mõi jabej akôt ibĩ, ane.

³⁴ Nhym kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arẽ, Pedru. Akamàt ja tãmkam òkrẽnẽ'ãnh kàr kêttri dja ga amijã maje memã ajêxo dja. Memã aminêje ajêxo adjãmo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arỳm amã arẽ, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije òbê ar ajanor gar anhỹkam amõi ne aje anhõ katõk'y djà, aparkà 'õ byr ne o amõi kêt ne ajênh 'õ aje tur ne o amõi kêtja, djori kam ar anhõ mỳjja kêt? Ne kam ar anhõ kwỳ krẽn djà kêt? ane.

Nhym ar kum,

—Kati, kam ar inhõ mỳjja, kam ar inhõ kwỳ krẽn djà. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhym kam arkum,

—Nhym bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhõ katõk'y djãwã jamà ne ajêhdjwỳ'õ tun o mõi. Ne anhõ kãxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy amin-hinòkatiwã ngãn pãnh pi'òk kaprĩ byn amim o 'õ byn ar o mrã.

37 Ba ar amã arẽ. Arỳm ne me kute ibĩnmã arỳm ijo rã:m ne jao tẽ. Amrẽbê me kute Metĩndjwỳnh kabẽnkam ijã pi'òk no'òkkam kute,
 “Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ”,
 anhỳr ja arỳm kator 'ỳ:r. Amrẽbê me kute ijã pi'òk no'òk ja gêdja mrãmri on kato nhym me omũ, ane.

38 Nhym ar kam kum,

—Bẽnjadjwỳr, omũ, ota ar inhõ kàxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhym kam arkum,

—Ã, aj, anũ, ane.

Pidjòkòkam Bãmmã amijarẽnho ỳr.

Mat 26.36; Mak 14.32

39 Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbê Oriwêre'ỳr kòt ba djwỳnhomõ. Kute 'ỳr aro mõi tũmja 'ỳr ne ajte aro mõi.

40 'Ỳr aro mõi aro bõx ne kam arkum,

—Ar Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekòt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wỳ, ane.

41 Arkum anen ate tẽn ỳro rãm ne nĩj. Nãm kòt ba djwỳnhmã iren tẽn ỳro rãm ne nĩj ne kõnkrão nhỹ. Ne kam arek Bãmmã kabẽnno nhỹ.

42 Ne kum,

—Djũnwã, aje ibê ikaprĩja kadjàr jabej on ibê kaba. Aje ibê ikaprĩ kadjàr nhym me kute ibĩn kêtãmã ne ba amã amijarẽ. Nàr kon, dja ga mrãmri ibê kadjàr kêt jabej ba tu mrãmri itokryo itẽm rã'ã. Djãm ba ne ba amimar kòt ar amijo iba? Kati, akabẽnkòt ne ba amijo iba, ane.

43 Nhym kam kàjkwa kurũm kadjy mrãnh djwỳnh 'ỳr ruw ne kam o tỳx ne.

44 Nhym kam akubyn Bämmã amijarēnho nhỹ. Kaprĩ ra: xkam ajte akubyn prĩne kum amikôt amijarēnho nhỹ. Kaprĩ raxkam ne õ djãkam tokry. Tokry raxkam ne arỳm 'ã ngô pepeko dja. Djãm 'ã ngô? Kati, kamrô ne prôto dja, pykakam totoko dja.

45 Ne Bämmã amijarēnho nhỹn kam kum amijarēnh pan kàjmã djan kam akubyn kôt ba djwỳnh'ỳr tẽ. Nhym kôt ba djwỳnh arek ôto kumex. Kaprĩ raxkam arek ôto kumex.

46 Nhym kam arkum,

—Mỳkam ne gar arek anhôto akumex? On ar kàjmã djan Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wỳ, ane.

Me kute Jeju tỳm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

47 Arkum kabēno ãm rã'ã nhym arỳm me kute pa 'amỳnh ne o mōrmã arỳm 'ỳr bôx. Me krãptĩ ne me arỳm 'ỳr bôx. Djuda, Jeju kôt ba djwỳnhbê 12ja'õ ne 'ỳr meo mō. Ne kam kute o tỳm ne kute ine kaôrmã 'ỳr tẽ.

48 Nhym kam kum,

—Djuda, djãm aje inhine kaôro atēm pro aje memã ijo atỳmmã ne ga iwỳr tẽ? Nã gãm ajêx ne ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôxja ijo anhôbikwan inhine kaô, ane.

49 Nhym kam Jeju nhõ àpênh bu'ã ku'êja arỳm kuma, tu amikam kuman kum,

—Běnjadjwỳr, djãm ar ije kàxdjwa kajgoo me ja parmã? ane.

⁵⁰ Nhym ate ar'õ me'õjamã akabê, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ àpênh ja'õmã akabên toxy anen arỳm amak nhikjê ta, amak djubôk ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhym wãnh amak tỳm.

⁵¹ Nhym kam Jeju,

—Aje, anũ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djãm djà kupê nhym arỳm ajte amak mex ne.

⁵² Nhym kam me kute pa 'amỳnhmã 'ỳr mõiřjamã, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam krākamngõnhmẽ mebêngêtemã,

—Ije djãm idjākĩnhĩ ne ga me aje ibĩnmã iwỳr anhõ kômẽ anhõ kàxdjwa kajgomẽ o mõi? ane.

⁵³ Myt kunĩkôt ne ba me akam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam iba ga me kam kam ijo atỳm kêt ne. Nà, mrãmri me anhõ akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamàt kô tyk pyràk. Nãm prĩne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amỳnhmã iwỳr mõi, ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhym kam me pa 'amỳn kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ kikre'ỳr o mõi. 'Ỳr o mõi nhym kam Pedru mekôt tẽ, nĩjar memã kre rax ne tẽ.

⁵⁵ Nhym me arỳm Jejuo mõi n o bôx, me kute pa 'amỳnhja ne me arỳm o mõi n o bôx ne kam kikre nhipôkri kênh ngrĩre jakam amim kuton kam 'ã ànhũnho kumex. Nhym kam Pedru mekôt tẽn 'ỳr wadjàn kam me ikô'ã nhỹ.

⁵⁶ Nhym bĕnjadjwÿr nhõ àpĕnh kurererja kuwy pŏkmã omũ ne kam 'ÿr tĕn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwÿ ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhym kam Pedru aminĕje 'ĕx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kĕt, ane.

⁵⁸ Nhym adjynkĕt ne me'õ mydjwÿ 'ÿr bŏx ne omũn kam kum,

—Gadjwÿ ne ga abĕ õ àpĕnh'õ, ane.

Nhym kam kum,

—Kati, arkati. Ibĕ õ àpĕnh kĕtĕ, ane.

⁵⁹ Nhym 'ãtũm nhym ajte me'õ myjadjwÿ 'ÿr bŏx ne 'ã no tÿx mex ne 'ãno djan memã arĕn memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwÿ arkôt ba. Kubĕ pykabĕ Garrĕja kra'õ, ane.

⁶⁰ Nhym kam kum,

—Kati, ije akabĕnwã mar kĕt. Ije akabĕnwã mar prãm kĕtkumrĕx, ane. Ne kam kabĕno ÿr rã'ã nhym 'ã òkrĕnĕ'ãnh kã.

⁶¹ Nhym kam Bĕnjadjwÿr 'ÿr akĕx ne omũ. Nãm ar aktã aben pumũ. Nhym kam arÿm Pedru Bĕnjadjwÿr kabĕn ma. Kute anhÿr djwÿnhrãm kum kabĕn jarĕnh ja ne arÿm kuma. Kute kum,

—Akamãt ja tãmkam òkrĕnĕ'ãnh kãr kĕtri dja ga aminĕje ajĕxo amãnhkrut ne ikĕt kĕt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kĕt”, anhÿr ja ne arÿm kuma.

⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprĩ raxkam ne mÿr rax ne.

Krãkamngŏnh kute Jeju'ã bĕno bikĕnhŏ ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhym me kute Jeju pumũnhŏ ku'ĕja kam bĕno ajkĕn tak ne.

64 Nãm me no'ã pron kam apÿnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'õ kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arẽ, ane.

65 Nãm me prĩ:ne o ajkẽ. Nãm me aprÿ:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

66 Nhy m arÿm akati nhy m kam mebê idjaer bêngêtmẽ me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ me kute Mõdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ, me ta ne me aben pydjìn amiwÿr Jeju 'uw. Nhy m kam me me'ÿr Jejuo mõn o bõx ne me kabem kudja.

67 Me kabem kudja nhy m me kum,

—Goja on me imã amijarẽ. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati, nẽn? Goja on me imã amijarẽ, ane.

Nhy m kam memã,

—Got ba ren me amã amijarẽ ga ren me amim imar kêt kumrẽx ne.

68 Ba ren badjwÿ me akukij ga ren me imã arẽnh kêt ne.

69 Nhy m bep jakam gêdjã ba on Metĩndjwÿnh pymati djubôk'ãnh nhÿ. Ba ije amijo inhĩ ne ibẽnjadjwÿr raxkam gêdjã ba ubôk'ãnh nhÿ, ane.

70 Nhy m kam me kunĩ kukij ne kum,

—Djãm abê Metĩndjwÿnh kra? ane.

Nhy m kam memã,

—Ãã, kôt ne ga me aje arẽnhwã, ane.

71 Nhy m kam me abenmã,

—Bir be, arým ta kute amijo Metĩndjwýnhja ma. Mýj kadjy dja gu me ajte me'õdjwý kukij? Kati, ta ne arým amijarẽ gu me arým kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam me rũnhja eku:n kãjmã djan mũjar Piratu'ýr o mõn o bõx.

² O bõx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarẽn kum,

—Ë, tãmja ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tým ne awýr o mõ. Nãm we me imã, “Kwãrĩk wãnh ga me bẽnjadjwýr raxbê Xedja me kunĩmã ýr djwýnhmã pi'õk kaprĩ nhõr kêt”, ane. Ibê me anhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatikam gêdja ba ipymao ar me apytãn me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'êxo ane.

³ Nhyam kam Piratu Jejumã,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax? ane.

Nhyam kam kum,

—Ãã, kôt ne ga aje arẽnhwã, ane.

⁴ Nhyam kam Piratu me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ me krãptĩmã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêt kumrẽx, ane.

⁵ Nhyam kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prĩne aben kadjy memã 'êx mõ. Nãm Garrêja kurũm tẽn Djudêjakam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krĩ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krĩ 'õkam bõx ne aben kadjy memã

'êx. Ne ajte amũ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amũ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arým bõx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ NhyM Piratu me kabẽn ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'õ? ane.

⁷ NhyM me kum “Ãã” ane. Garrêjakam me ja nhõ bẽnjadwýr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bõx. Kam ne Piratu Erodji'ýr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. NhyM me arým 'ýr o bõx.

⁸ NhyM Erodji Jeju pumũn kam kĩnhkumrêx ne. Amrêbê ne Jeju'ã ujarênh man kam te kute târi omũnh prãme. NhyM kam me arým 'ýr Jejuo mõn o bõx nhyM kam kĩnhkumrêx ne. Kute kum myjja pumũnh kêt'õ nhipêx nhyM kute omũnhmã ne bit 'ã kamnhĩx ne.

⁹ Ne kam te Jeju kukjêr krãptĩ ne. NhyM mrãmri bẽn kêt mex ne dja.

¹⁰ NhyM bep me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê ne me Jeju kuri ku'ên kam mã kum arê. Kum kàtãm jarênh ku'ê. Djã nãm me akrànãmã kum arê? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarênh bê: ne.

¹¹ NhyM kam Erodji õ krãkamngõnhremê ro'ã Jeju japrý ne 'ã keket ne kam kum me bẽnjadwýr kà jadjàn kam akubyn ajte Piratu'ýr ano nhyM me ajte akubyn 'ýr o mõn o bõx.

¹² NhyM Erodjimê Piratu ar myt tãm kam abeno õbikwa. Jejukõt ne ar abeno õbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arým Jejukõt abeno

õbikwa. Piratu kute Erodji'ÿr Jeju janorkam ne ar arÿm abeno õbikwa.

Piratu kute Jeju bñ kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhym me akubyn Piratu'ÿr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhym kam Piratu me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bñnjadjwÿrmẽ me kute meo ba djwÿnhmẽ me kàtàmmẽ meo akprõn kam memã,

¹⁴ —Ë, tãm ne ga me iwÿr o mõn o bõx ne kam imã, “Tãmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipõkri kukij, nhym ajmã kute kêtikumrẽx. Mexkumrẽx. Nã gãm me ajẽx ne arĩk kàmex jarẽ.

¹⁵ Nhym Erodjidjwÿ te ikudjwa kukij nhym mexkumrẽx. Ga kute ajte akubyn me bawÿr anorja pumũ. Be, mÿj kadjy dja ba kubĩ? Ije bñ prãm kêtẽ.

¹⁶ Kam dja ba tu kaprẽprẽk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhym kam me kunĩ axikõt kum 'ã àpnẽho kumex. Ne kum,

—Kati, on o tẽn abĩn me imã Baraba bõm amẽ, ane.

Nãm Piratu me kute Metĩndjwÿnh me irõbẽ mrãnh nhõ akati mar kunĩkõt me pÿnh ne bõm me rẽnho tẽ. Me axwe nhym kute mebẽ ijẽja ne bõm me rẽnho tẽ. Baraba ne axwekumrẽx. Nãm me bñnjadjwÿr kadjy memã 'ẽx nhym me me bñnjadjwÿr'ÿr prõt ne, nhym ta adjwÿnhdjwÿ me kwÿ pa. Tãm ne Piratu kubẽ ijẽ. 'Á ne me ku'uw ne kum,

—On rũm tãwã o tẽn abĩn pãnh me imã Baraba kaba, ane.

20 Nhyṃ Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabẽn ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

21 Nhyṃ me kàj bê: 'ã kum apnên kum,

—On pĩte'y'ã anhô. On pĩte'y'ã anhô, anhỹro kumex.

22 Nhyṃ kam ajte memã,

—Tô mỳkam? Mã ne kute dja ba kubĩ? Djãm axwe? Nã bãm te kukij nhyṃ axwe kêtumrêx. Kam ne ba ije bĩn prãm kêtê. Dja ba tu kaprêprêk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arỳm ajte te memã ane.

23 Nhyṃ me mã 'ã kum apnê. Nãm me kàj bê kum 'ã àpnênho kumex ne kum,

—On pĩte'y'ã anhô, on pĩte'y'ã anhô, ane. Nãm me tỳxo Piratu jakrenh mex ne prĩne kabẽno katy.

24 Nhyṃ kam me umaje “Ã” anen tu memã kanga.

25 Nhyṃ me'õ kute bẽnjadjwỳr kadjy memã 'êx ne ta kute me kwỳ parja Piratu kaba. Me kute Piratumã “Me imã Baraba bõm amẽ”, anhỹr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krãkamngõnhre kute Jeju bĩnmã memã kanga. Me kum kurêkam ne me 'ã Piratumã apnê, kute bĩnmã. Nãm me kum 'ã àpnênho katyk mex ne. Nhyṃ kam arỳm me kute bĩnmã memã kanga.

Me kute pĩte'y'ã Jeju nhôr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

26 Nhyṃ kam krãkamngõnhre arỳm o mõi. O mõi nhyṃ kam me'õja tẽn me kajpa. Me'õ nhidjibê Ximão, pykabê Xireni kra'õ. Arwã kurũm ne tẽn

me kajpa nhym me pa 'amÿn ikreikam pÿte'y djin kam kum,

—Kum amÿ, ane.

Nhym kam kum kumÿn o Jeju katÿn o mÿ.

²⁷ Nhym me itepato kÿt mÿ. Nhym me niredjwÿ kÿt mÿ. Mÿrkÿt abej mÿr mÿ, kàj bê abej àmra mÿ.

²⁸ Nhym Jeju me'ÿr akÿx ne memã,

—Ë, àpnhÿre ar, Djeruxarÿkam me kra, kwãrÿk wãnh ga me ijabej amÿr kÿt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw.

²⁹ Dja ï meo bikÿnh djà nhÿ akati me awÿr bÿx.

Dja me awÿr bÿx nhym me abenmã, “ÿ, me nire kra kÿtja ne me mrãmri kÿnhkumrÿx. Ne me kute kra jamÿnh kÿtdjwÿ kÿnhkumrÿx. Ne me kute krao kaôr kÿtdjwÿ kÿnhkumrÿx”, ane. Me jabit dja me mã prÿt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã, ‘On amrÿ me inhiby arôrÿk ne me inhimex’, ane. Ne kam ajte krãnh kryre jamã,

‘On amrÿ me inhiby arôrÿk ne me ijo apdju’, ane.”

³¹ Ga me kute ã pÿ ngo anhÿrja pumÿ. Godja arÿm pÿ ngrà nhym mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kÿtkumrÿx ne itokry rax ne. Nhym bep mrãmri me axweja, mã dja Metÿndjwÿnh me on, Djeruxarÿkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikÿnh djà nhÿ akati djwÿnhram ã memã arÿho anen ta amijaxwe kÿt'ã pÿ ngo jakren me axwe'ã pÿ ngrà jakre.

³² Nhym me amÿ ar kãtãmja Jejukÿt aro tÿ, me kute pÿ'ã Jejukÿt ar nhÿr kadjy. Ar kute mekam ar amikrào baja ne me kute Jejumÿ ro'ã ar parmã aro mÿ.

³³ Aro mōn aro bōx. Krānhbê me krā'i'ȳr ne me Jeju aro bōx. Aro bōx ne kam ap̄ȳnh p̄ite'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kàxiràxo iten ar parjamo iten kam kàjmã krekam ar umjuw. Nhym ar̄ym ar arij. Jeju òkredjàkòt wajêt nhym aktã ar axweja ijên o wajêt.

³⁴ Nhym kam Jeju me nêje Bãmmã kabên ne,

—Djünwã, dja ga tu imar krãtan mekam angyrk kêt. Me kute ibĩnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibĩnja ne me kute gu bakukràdjã mar kêtikumrêx, ane.

Nhym kam me abenmã kàja ngrã. Nãm me ap̄ȳnh kute kà jam̄ȳnh kad̄jy kên kryre rē. Me kute ari kên kryre rēnhkòt ne me amijo kubêkã pytàn am̄ȳ.

³⁵ Nhym me kunĩ no ma mōn Jeju pumũnho dja. Nhym me bēnjadjw̄rdjw̄y apr̄yo dja. Nãm me abenmã,

—Amũbit ne me utà. Goja gē ta amiptà. Goja gē Metĩndjw̄ȳnh kute anor nhym kubê me banhō Bēnjadjw̄ȳrbê kumkatikumrêx jabej goja on amiptà, Metĩndjw̄ȳnh kute amijo utàr jabej goja on amiptà, anh̄ȳro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhym me krākamngōnhredjw̄y 'ã keket ne apr̄yo kumex. Nãm me 'ȳr bōx ne kum pidjô kangô kadjà bēn kum,

—Ajrã, goja on amiptà. Goja abê mebê idjaer nhō bēnjadjw̄ȳr rax jabej goja on amiptà, anh̄ȳro dja.

³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimōkri pi'òk no'òk nhipêx ne kunhō. Me kute omũnh ne kam kute,

—Mebê idjaer nhō bēnjadjw̄ȳr rax ne ja, anh̄ȳr kad̄jy ne me imōkri kunhō.

³⁹ Nhym kam me kute Jeju nhikô'ã amẽ ar axwe nhôrja ikjêja Jeju japryô wajêt. Ne kum,

—Goja abê mebê idjaer nhô Bënjadjwÿrbê kumkatikumrêx ne goja on amiptàn ar badjwÿ ar ipytà, ane.

⁴⁰ Nhym kam ikjêja kum bën tÿx ne kum,

—Kwârîk wãnh. Birãm amã Metĩndjwÿnh pyma kêtikumrêx. Me kute gwaj bajanhôr ga arÿm gadjwÿ atyk 'ÿrja pumũ ne kam ajmãn amã Metĩndjwÿnh pyma kêt mex ne.

⁴¹ Mrãmri ne me kute arÿm gu babĩnmã arÿm ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikràò baba nhym arÿm me kute pãnh gu babĩnmã. Nhym bep tãmja ne kute ajmã mÿjja 'ôo kêtikumrêx, ane.

⁴² Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhô me ja kunĩ kadjy abënjadjwÿr ne aje ar meo abakam gora badjwÿ ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhym kam Jeju kum,

—Myt ja tãmkam dja gu baro'ã kàjkwakam Ibãm nhô pyka'ÿr bôx. Mrãmri ne ba arÿm amã ikabën pydjìn arẽ, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhym arÿm kàjkwa nhipôkri myt nhÿ. Nhym kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt me'ã akamàt kô tyk ne, arngro kêtikumrêx ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte kàjkwa no pôt ne. Arÿm ajte myt kato. Nhym arÿm Metĩndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nãm kôn e ty:k ane.

⁴⁶ Nhym kam Jeju Bãmmã amijarẽ. Kàj bê kum amijo akij ne kum,

—Djünwã, ba wãm awÿr ikarõ jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarõ janon ate ty.

⁴⁷ Nhym krãkamngõnhre krãptĩbê 100 nhõ bẽnjadwÿr Jeju tykkõt omũn kam Metĩndwÿnhmã rax jarẽ, ne,

—Mrãmri ne djãm tãmja axwe kêtê. Mexkumrẽx, ane.

⁴⁸ Nhym me itepato kute Jeju tykkõt omũnhmã mõrja arÿm mÿjja kunĩ pumũn kam akubyn mõn kaprĩkam aminhõkõt titiko mõ, ùrkwã'ÿr binhirênh mõ.

⁴⁹ Nhym bep õbikwa kunĩmẽ, Garrêja kurũm me nire kõt mõrjamẽ, me tãm ne me arek omũnho dja, kum kre rax ne omũnho dja.

Me kute Jeju jadjàr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵² Nhym kam me'õ nhidjibê Jõdje ne Piratu'ÿr tẽ. Mebê idjaer nhõ krĩ'õ nhidjibê Armatêkam kra'õ. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekõt mrã. Kabên mexkumrẽx, katåt ne mrã. Nhym me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nhÿ nhym kam te nêje me kukrà. Atemã ne kabên. Me ja kabênkõt kabên kêtê. Nãm amim Metĩndwÿnh kamnhĩx ne. Metĩndwÿnh bõx ne me kadjy bẽnjadwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'ÿr tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwÿk ne adjãrmã ne 'ÿr tẽn bõx ne 'ã kuma.

⁵³ Nhym kam kum “Ã” anen kam kum kanga. Nhym kam pĩte'y'ÿr tẽn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubêkà mexja byn kam prĩne o kupun kam kẽnkrekam adjã. Me kute kẽnkre kakrwÿnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'õ jadjàr kêtumrẽx. Kam ne adjã.

54 Pi'ók ràràr nêje akati jakam ne adjà. Akati jakam ne me no katon ò mỳjja kupênho kumex. Pi'ók ràràr kêtri ò mỳjja kupênho kumex. Akati jakam ne adjà.

55-56 Nhyim me nire Garrêja kurũm Jeju kôt mōrja mekôt mōn omũ. Nãm me kute kēnkrekam adjàrkôt omũn kam akubyn ũrkwãmã mōn bōx. Bōx ne kam me kudjy djãmẽ pidjy nhĩnmẽ kubyn abenkam o akàn kam kadjy kudji. Nhyim pi'ók ràràr nhyim arỳm me nire tyk djà kēto kumex, Mōjdjê kukràdjákôt ne me pi'ók ràràrkam tyk djà kēto kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nhyim arỳm pi'ók kamrêk. Nhyim ar nire kry:ràm kô rã'ã kute me kudjy djà abenkam o birênh ne irja byn 'ỳr o mō, kēnkre'ỳr o mō. Ar kute kēnkrekam adjàrja'ỳr o mō.

² Nãm ar bit Jeju'ỳr o mō, ar kute o kudjymã ne ar bit 'ỳr o mōr kajgo. Nhyim arỳm me kute kēnpotio 'ã ijêja arỳm amijã kutan kre jakà'ã amidjan dja. Me'õ ne o mōn kudja nhyim dja.

³ Nhyim ar nireja 'ỳr mōn kēnkremã wangij ne kam te Jeju nōr djà kamũ nhyim nōr kêt ne.

⁴ Nhyim ar te kute mỳjja'õ marmã o dja nhyim adjynkêt ne ar my amãnhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Ò kubêkà jadjê:nh ne ar kuri dja.

⁵ Nhyim ar te tĩn prãme ne rôrôk ne ponh ne ikwã. Nhyim kam arkum,

—Mÿkam ne gar me tykkam me'õ akubyn tñja jabej mõi?

⁶⁻⁷ Ë, ar nõr kêtja pumũ. Arÿm ne akubyn tñn ne kato. Djã ne gar kabênja ma. Amrêbê ne ar amã, Garrêjakam ar ba rã'ãkam ar amã, “Gêdja me me axwemã ikanga. Ba ije amijo inhĩ dja me me axwemã ikanga nhym me pîte'y'ã inhô ba ty ne ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itñn ne”, ane, ã ar amã ane. ã ar amã ane gar ajte abej mõi, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰ Nhym kam ar nire arÿm Jeju kabên ja ma. Kabên ja man kam akubyn kênkre kurũm mõi. Mõn bõx ne kam Jeju kõt ba djwÿnhmã mÿjja kunĩ jarê. Kõt ba djwÿnhbê 11mê õbikwaja kunĩmã mÿjja jarê. Marij Madarenamê Djõwanãmê Xijagu nãbê Mar-ijmê ar ro'ã mõrjamê. Ar ja ne Jeju'ÿr mõn te nõr djã kaprãn bõx ne memã arê, Jeju kute tũmrãm ar anorjamã arê.

¹¹ Nhym bep nãm me ate krã. Nãm me o kabên kajgon kam tu ate krãn amim kamnhĩx kêt ne.

¹² Nhym bep Pedrubit ne ekruX ne kãjmã djan kam kênkre'ÿr prõt ne 'ÿr bõx ne kam te 'ã ibôn ÿmkjêro nõ. Te abej rĩto nõ. Nhym kupu djãbit ate nõ. Nhym omũn kam akubyn tẽ, te kute amikam mÿjja'õ marmã umar tẽ. Tẽn ùrkwãkam bõx.

Imau'ÿr Jejukõt ba djwÿnh tẽ nhym ar nokam amirõt.

Mak 16.12

¹³ Nhym myt tãmkam kõt ba djwÿnh amãnhkrut ne krĩ ngrire 'õ'ÿr tẽ. Krĩ ngrirebê Imau'ÿr ne ar tẽ. Djãm mũjar got. Tãm ne ja. Djeruxarê kurũm pry'ã akrebê 11 kirometu 'ÿr ne ar tẽ.

14 Ne kam abenmã kabẽn tẽ, abenmã Jeju bĩnmẽ mỳjja ja kunĩ jarẽnho tẽ.

15 Abenmã arẽnho tẽm rã'ã nhym Jeju arkôt bôx. Arkôt bôx ne arỳm ro'ã mō.

16 Nãm ar omũnh kajgo. Bãrãm mỳjja ne ar no'ã nhym ar te kute omũnhmã. Jeju ta ne aminêje ar no nhity ne kam arkum,

17 —Ije tô mỳj ne gar abenmã arẽnho tẽ? ane.

Nãm arkum kabẽn nhym ar tẽm tỳx katikôt djan kam kaprĩre, nokre kaprĩre ne dja.

18 Nhym kam ikjêja idjibê Kreôpa kum,
—Ije birãm apydji ne ga aje mỳjja mar kêt, mỳjja ajbir katorja mar kêt ne. Djeruxarêkam me kunĩ ne me kuma, ane.

19 Nhym kam kum,
—Ije nhym mỳj nã? Nhym mỳj ne gar abenmã arẽnho tẽ?

Nhym amẽ ar ja kum,

—Ije tô gêt Nadjarekam me kra'õ nhidjibê Jeju. Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ. Kabẽn mexkumrẽx. Nãm katàt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarẽnh mexkumrẽx ne. Ne ar memã mỳjja pumũnh kêt kwỳ 'yro ba. Mỳjja kwỳ nhipêx mexkumrẽxo ba. Kam ne Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx nhym me kàtàm djwỳ kam kĩnhkumrẽx.

20 Nhym bep me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me banhõ bẽnjadjwỳrmẽ, me ja ne me me kute bĩnmã memã kanga nhym me pĩte'ykam kubĩ.

21 Ỳ, kute me bakurê djwỳnhbê me bapytàrmã, me babê idjaer pytarmã ne bar bajbit amim kamnhĩx ne, nhym arỳm ty. Nãm me arỳm kubĩ nhym kam arỳm 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt.

22-23 Nhyṃ ar nire ar ikôt Jejumã àpênh ja ar ijaê. Kry:ràm ne ar kênkre'ÿr môn te abej ne kam akubyn bôx ne kam we ar imã, “Arÿm ne bar mÿj me'ôja pumũ. Birãm kadjy mrãnh djwÿnh got bar omũ. Nhyṃ ar imã, ‘Jeju ne arÿm akubyn tîn ne’, ane.”

Nã, nãm ã ar nire ar ijaêro ane.

24 Nhyṃ kam ar ijõ kênkre'ÿr tẽn te kam abej. Nhyṃ kênkre kaprÿ ne. Mrãmri ne ar nire kôt arê. Nhyṃ bep Jeju ta ne amirît kêt kumrêx, ane. ã kum ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh Jejuo atemã me'ôn ã kum kabên ane.

25 Nhyṃ kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kêt. Mÿkam ne amrêbê Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh me amã mÿjja ja jarê ga me tu amim mar ne amijamakkrekam kunĩ nhôr ne ar o aba kêt ne.

26 Mrãmri ne arÿm Bẽnjadjwÿrbê kumkati tokryn arÿm kàjkwamã tẽmmã. Amrêbê Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh kute arênh kôtô. Dja tokry kumrêx ne kam arÿm bẽnjadjwÿr rax kadjy kàjkwamã tẽ, ane.

27 Ne kam pñne arkum Metĩndjwÿnh kabên'ã ujarênh tẽ, Metĩndjwÿnh kabênkam ta amijã ujarênhja ne kunĩ arkum 'ã ujarênh tẽ. Nãm Mõjdjê kumrêx memã 'ã pi'òk no'òkmo krax nhyṃ kam atãri Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh memã 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyṃ kam ta amijã ujarênh tẽm tãmtã ã amũ 'ã ujarênh tẽ.

28-29 Nhyṃ kam ar ro'ã mõ. Ar krĩ'ÿr tẽmja'ÿr ne ar ro'ã mõn kam arÿm tẽpo mõ. Nhyṃ kam bit Jeju mã tẽmmã. Nhyṃ ar kabêno nê ne kum,

—Jānh ar inhūrkwākam ar inhikô'ã nõ. Arỳm ne apajrũm myt nhỹ. Arỳm akamàt 'ỳr, ane.

Nhym kam tu arkôt wadjà.

³⁰ Ne kam bit õ kwỳ krēnmã nhỹ. Õ kwỳ krēnmã nhỹn kam djwỳ byn Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarēn kam ipôn arkum kungã.

³¹ Nhym kam ar amak e tyk anen arỳm Jeju ma nhym kam tu ar nokam akuno.

³² Tu ar nokam akuno nhym kam ar abenmã,

—E kum tãm. Ga pry'ã kute gu bamã Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'ók no'ók jarēnho tēm gu bakĩnh ne bakrākà 'ô nhỳnhja pumũ, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekruux ne kàjmã djan kam ajte akubyn Djeruxarēmã tē, Jeju kôt ba djwỳnh'ỳr tē. Jeju kôt ba djwỳnhbê 11mẽ õbikwamẽ ne ar ro'ã aben pydjìn nhỹ. Nhym kam ar ar ja'ỳr bôx. Bôx nhym ar aben pydjìn ỳr ja ar kutã arkum arē,

—Mrāmri ne arỳm Bēnjadjwỳr akubyn tĩn ne katon Ximãomã amijo amirĩt ne, ane. Ar kutã ne ar arkum arē.

³⁵ Nhym kam ar nĩnh tēmjadjwỳ amipãnh arkum arē. Pry'ã ar tēm nhym Bēnjadjwỳr Jeju arkôt bôx ne ro'ã mōr ne kikrekam ỳr nhym kute djwỳ nhipônne ne 'ã Metĩndjwỳnh 'wỳr ne arkum õr nhym ar kute kôt kum kator ja ar amipãnh arkum arē.

Kute kôt ba djwỳnhmã aminhĩ kamjỳr rã bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nãm ar arkum arēnho ãm rã'ã nhym Bēnjadjwỳr ta ajte tu ar nokam katon ar ipôkri dja. Ar ipôkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

37 Nhyam kam ar tĩn prãm ne kum uma: ne. Nãm ar Jeju me karõn kam kum uma: ne.

38 Nhyam kam arkum,

—Mỳkam ne gar amikam atĩn prãm ne anhõkre kadjwỳnhbê amim, “Mỳj ne ja? Birãm me karõ ne ja”, anhỹro akumex?

39 Ë, ar inhikramẽ iparkam kàxiràx djwakreja pumũ. Ba. Atemã me'õ kêt. Gop ar ikupên ipumũ. Djãm ã me karõ kute anhỹr? Me karõ ã kute anhỹr kêt. Gop ar inhĩmẽ ijija pumũ. Djãm me karõ ã 'imẽ ĩ kute anhỹr got, ane.

40 Æ arkum anen kam arkum aminhikramẽ amipar bẽn kam ari arkum o apa.

41 Nhyam ar omũn kam kĩnhkumrẽx ne. Ne kam kĩnhkam amim,

—Ije, djãm tãm? Kati, atemã me'õ. Nàr kon tãmỹ, anhỹro kumex. Nãm ar kĩnh rax ne kam te kute marmã o dja. Nhyam kam Jeju arkum,

—Djori mỳjja ba kukrẽ, ane.

42-43 Nhyam kam ar kum tep djàr kwỳ tan kungã nhyam kubyn kukrẽ. Nhyam ar arek 'ã omũnho nhỹ.

44 Nhyam kam arkum,

—Ë, ar ikabẽn ja ma. Ar akam ar ibari ikabẽn ja gop ar ama. Nã bãm anhỹr djwỳnhràr ar amã,

“Me kute ijã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ. Mòjdjẽmẽ me Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn djwỳnh kute ijã pi'òk no'òk nhyam me ijã ngrerdjwỳ 'ã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhyam arỳm apòx gar arỳm omũ, ane.

45 Nãm ã arkum anen kam arkum Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarẽnho tẽn kadjy ar amak bõ nhyam ar kam kuma.

⁴⁶ Nãm arkum,

—Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam ne, “Bẽnjadjwỳrbê kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjê kêt ne akubyn tĩn ne kato”, ane.

⁴⁷ Kam dja me pyka kunĩkôt kàj bê 'ã ujarěnh mō gē me amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx gē Metĩndjwỳnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Djeruxarēkam dja me memã arěnhmo krax ne. Ne kam apỳnh pyka kunĩkôt memã arěnhō ajmà. Nãm ã me anhỳr djwỳnhrà m Metĩndjwỳnh kaběnkam 'ã pi'òk no'òko ane.

⁴⁸ Nhym arỳm apòx gar ga anoo prĩne omũ.

⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karō jano. Ibãm kute ar amã kabẽn pydjĩn arěnhja tãm, kute ar amã Amikarō jarěnh tãm dja ba amrē ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbê Djeruxarēwākam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gē arỳm ar awỳr bōx. Dja kàjkwa kurũm ar awỳr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrēx ne kam pyka kunĩkôt 'ã adjujarěnh mō, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbê Betanhamã aro mōn aro bōx. Djeruxarē kurũm aro mōn aro bōx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bẽn arkum kabẽn ne.

⁵¹ Arkum kaběno ãm rã'ã, tu kabẽn konenh mebê kàjkwamã wabĩn kam arỳm kàjkwakam ò pykamã bōx.

⁵² Nhym kam kôt ba djwỳnhja kum mex, rax jarěnhō kumex. Ne kam akubyn Djeruxarēmã arỳm mōn bōx. Kĩnhkumrēx ne mōn bōx.

⁵³ Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ar mã Metĩndjwỳnhmã mex, rax jarẽnho ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cciv

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560